

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ—ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Γ. Κ. ΠΩΠ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

ΕΤΟΣ Δ'—ΑΡΙΘ. 12

✈ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ ✈

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ. — Μακεδονική Ζωή	σελ. 3681
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΧΑΤΖΑΡΑΠΗ. — 'Η σημασία και ἡσπουδαιότης τῆς ἐκπαιδεύσεως, παρὰ τοῖς Ἑλλοιοις-καὶ τοῖς Γάλλοις	» 3692
ΛΛΕΞ. ΒΟΥΛΓΑΡΗ. — Πρὸς τοὺς ἀπηλπισμένους τοῦ Κόσμου	» 3731
Γ. Θ. ΠΟΥΚΡΑΤΟΥΣ. — Οἱ Ἐλευθερωταὶ	» 3703
Γ. ΙΑΚ. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗ. — Σπουδαῖα συμβάντα τῆς Κρήτης . .	» 3709
ΣΠΥΡ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ. — Ἀναμνήσεις ἐκ τοῦ ἸΕ. Διεθνοῦς Συνεδρίου τῶν ἀνατολιστῶν ἐν Κοπενάγη-Δανία καὶ Δανοὶ	» 3713
ΛΛΕΞ. ΒΟΥΛΓΑΡΗ. — Ὁ κοινωνισμὸς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πνευματισμοῦ	» 3724
ΑΘ. Ι. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ. — Παραλαγὴ Βυζαντιακοῦ Ἀλφαβηταρ.	» 3725
Α. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ. — Περὶ Οἴνων. (ἐκ τῆς γαστρονομίας τοῦ κ. Α. Βερναρδάκη	» 3729
Η. ΛΙΒΑΔΑ. — Κριτικὴ Βιβλιογραφία.	
ΕΙΚΟΝΕΣ. ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○	

[Οἱ συνδρομηταὶ λαμβάνουσι τὸ Μηνιαῖον Παράρτημα ἄνευ ἄλλης διατυπώσεως. Οἱ τακτικοὶ ἀναγνώσται τῶν «Ἀθηνῶν» ἀποκόπτοντες καθ' ἑκάστην τὸ δελτίον τοῦτο καὶ παρουσιάζοντες τὰ δελτία τοῦ μηνός, λαμβάνουσι τὸ Παράρτημα τῶν «Ἀθηνῶν», οἱ μὲν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ παρὰ τῶν Γραφείων μας, οἱ δὲ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις παρὰ τῶν κατὰ τόπους Ὑποπρακτορείων

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ LIMITED

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1839

Κεφάλαιον ἐγκριμμένον £ 600.000

Κεφάλαιον καταβεβλημμένον £ 315.510

ΕΔΡΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ.— ΓΕΝΙΚΗ ΔΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ, ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Κερκύρα, Κεφαλληνία, Ζακύνθῳ, Πάτραις, Ναυπλίῳ, Πειραιεῖ, καὶ Τριπόλει.

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Οἱ ὅκοι τῶν καταθέσεων ὠρίσθησαν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1910 ὡς κάτωθι:

1) Εἰς Δραχμάς

3 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν μέχρι Δραχμῶν 100.000
1)2 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν διὰ τὰ πέραν τῶν ἑτῶν. Δραχμῶν 100.000 ποσά.

3 1)2 ο)ο ἑτησίως διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας μετὰ 6 μῆνας μέχρι 2

4 ο)ο » » » » » 2 ἔτη » 4

4 1)2 ο)ο » » » » » 4 » καὶ ἐπέκεινα.

(2 εἰς Chèques ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας

3 ο)ο διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς α' ζήτησιν ἄνευ ὄριου ποσῶν.

3 1)4 ο)ο » » » » » μετὰ 6 μῆνας

3 1)2 ο)ο » » » » » 1 ἔτος

4 1)2 ο)ο)ο)ο » » » » » 2 ἔτη

4 1)2 ο)ο)ο)ο)ο » » » » » 2 ἔτη καὶ ἐπέκεινα.

Αἱ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς εἶδος ἐγένετο καταθέσει, παρὸς δικαίωματος χαρτοσήμου ἐπιβαρύνοντος τὸν καταθέτην.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΖΩΗ

Γιδά (Ὁρουμλουκίου) Αὔγουστος 1909.

ΓΑΜΗΛΙΑ ΕΘΙΜΑ

«... Μεταξύ ἐθίμων ἀπλῶς χαριτομένων καὶ ἀθῶων, ὑπάρχουν ἔθιμα μαρτυρικά, ἐμπνευσμένα ἀπὸ ἀγρίαν δεισιδαιμονίαν καὶ, μὲ τὸ νὰ ὑπάρχουν ἀκόμη, ἀποδεικνύοντα πόσον ἀργὰ ξεκολλοῦν οἱ μικροὶ λαοὶ ἀπὸ τὴν πρωτογενῆ κατάστασιν τοῦ ζοανισμοῦ.»

Ταῦτα τὰ ἐπιγραμματικὰ ἔγραψε τελευταίως εἰς τὸ «Ἐμπρός» ὁ κ. Σ. Παπαντωνίου ὁ χαριέστατος Ἀθηναῖος χρονογράφος. περὶ τῶν ἐθίμων τοῦ γάμου.

Ἡ κριτικὴ ἐρασιτεχνικὴ ἐκθεσις τῶν γαμηλίων ἐθίμων τῶν Μακεδόνων Ὁρουμλουκιωτῶν, εἶναι ἀπλῶς μία ἐπὶ πλέον ἀπόδειξις τοῦ ἀνωτέρω ἀποφθέγματος.

Συνοικέσια. Ὅπως παντοῦ, τὰ συνοικέσια εἶναι τὸ ἀποτελεσματὴν ἢ ἔρωτος ἢ προζενιάς.

Ὁ προζενιτὴς λαμβάνει ὡς ἀμοιβὴν παρὰ τοῦ γαμβροῦ ζεῦγος ὑποδημάτων.

Ἀρραβῶνες. Ἡ τελετὴ τῶν ἀρραβῶνων εἶναι ἀπλουστάτη· περιορίζονται, ἀπὸ δούλη ὁ λόγος, εἰς ἀλλαγὴν δακτυλιδίων.

Ὁ γαμβρὸς δίδει εἰς τὸν πενθερὸν λίρας τινάς, ὡς «καπάρο» καὶ δωρεὴ εἰς τοὺς ἀδελ-

φοὺς τῆς νύμφης ἀνὰ ἓν ζεῦγος ὑποδημάτων.

Προῖξ. Τὰ μετρητὰ δὲν εἰσῆχθησιν ἀκόμη. Προικίζουσι μόνον μὲ τὰ ροῦχα 10—12 φορεσιὰς ἀκέρηδες· μαξιλάρια τινά· ἐπίσης μερικὰ στρωσίδια ὡμίαν ἰάμπολη· ἓνα βελεντζί, στρώμα κλπ.

Ὁ γαμβρὸς ὑποχρεοῦται νὰ στείλῃ εἰς τὴν νύμφην, τὴν «νυφάτικη φορεσιὰ» μὲ τὸ γιορτάνι, διὰ τὴν ἀξίαν τῶν φλωρίων τοῦ ὁποίου γίνεται ἰδιαίτερον συμφωνία.

Γάμος.

Μπρατίμα. Ὀλίγον πρὸ τοῦ γάμου ὁ γαμβρὸς παρακαλεῖ δύο ἐκ τῶν στενῶν καὶ ἀγάμων φίλων του νὰ τῷ χρησιμεύσουν ὡς «μπρατίμα», τῶν ὁποίων θὰ παρακλουθήσωμεν ἐν τοῖς ἐξῆς τὴν δρᾶσιν κατὰ τὸν γάμον, ὅστις τελεῖται κατὰ κενόνα τὴν Κυριακὴν.

Αἱ προετιμασίαι ἀμφοτέρων τῶν οἰκογενειῶν διχοκοοῦσι καθ' ὅλην τὴν πρὸ τοῦ γάμου ἐβδομάδα· ἀλλὰ κυρίως «τ' ἀκλούθια» (τὰ ἀκολούθια), ὅπως καλοῦσι τὰ ἔθιμα τῶν ταῦτα οἱ Ὁρουμλουκιῶται, λαμβάνουσι χώραν ἀπὸ τῆς Παρασκευῆς.

Παρασκευή· Παρά τῆ νύφη.

Ἀποστέλουσιν εἰς τὰ γειτονικά χωρία καὶ προσκαλοῦσι διὰ τὴν γάμον.

Παρά τῷ γαμβρῷ. Καλοῦσιν ὁμοίως.

Τὸ πρῶτ. συγγένισα τοῦ γαμβροῦ καλεῖται τὰ κορίτσια φιλικῶν οἰκογενειῶν, ἵνα ἐλθόντα βοηθήσουν τὴν οἰκογένειαν τοῦ γαμβροῦ εἰς τὰς ἐτοιμασίας.

Τὸ βράδυ, βράδυ αὐτὰ κορίτσια ἀνκιάζουσι τὰ κανίσκια» δηλαδὴ «πιάνουσι προζύμι» καθὼς λέγομεν ἡμεῖς, διὰ τὸ ζύμωμα τῶν κανισκιῶν. Ταῦτα, τὰ ὅποια θὰ ἀποστείλουν ὡς ἐπίσημα προσκλητήρια τοῦ κουμπάρου καὶ τῶν μπρατίμιων, εἶναι πῆχτες στολισμένες μετὰ διάφορα κεντήδια. Εἰς τὸ ἀνάπιασμα βοηθεῖ καὶ ὁ γαμβρός, ὃν τὰ κορίτσια «πασπαλίζουν» μετὰ ἀλευρί, «για νὰ σπρίσουν τὰ μαλιά του σὰν τὰ λεῦρι».

Μετὰ τὸ ἀνάπιασμα, ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φέγγος λύχνων ὁ γαμβρός μετὰ τὰ μπρατίμια ἀλέθουσι τὸ στάρι ἐτοιμάζοντες τὸ μπουλογούρι, τὸ ὅποσον εἶναι «ἀσμπόριστον» δηλ. ἀπαράυτητον ἀπὸ τὸν γάμον.

Σάββατον.

Παρά τῆ νύμφη.

Δύο γυναῖκες συγγενεῖς περιέρχονται πρὸς φιλικὰς οἰκογενείας τοῦ χωριοῦ καὶ καλοῦσι διὰ τὸν γάμον.

Ἡ νύμφη λούεται τὸ πρῶτ, ἀνευ ἰδιαιτέρας τιμῆς τελετῆς.

Παρά τῷ γαμβρῷ.

Καλοῦσιν ὁμοίως τοὺς ἐγγχωρίους.

Τὸ ἀπόγευμα ἔρχονται τὰ ὄργανα, νταούλια δηλ. πιπίτζες κλπ. Ἀμέσως σχηματίζεται συνοδεία ἀπὸ τὰ ὄργανα καὶ τὸ κατὰστόλιστα κορίτσια ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς μίαν συγγενῆ τοῦ γαμβροῦ· αὕτη κρατεῖ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κἀνιστρον, ἐφ' οὗ ἔν κανίσκι σκεπασμένον μετὰ κόκκινον μανδῆλι· Ἡ συνοδεία αὕτη ἐκκινεῖ καὶ μετὰ διευθύνει

πρὸς τὰ δεξιὰ πάντοτε, μεταβαίνει παρὰ τῷ «νούμφω», τῷ κουμπάρῳ δηλ., εἰς ὃν ἀφίνει τὸ κανίσκι. Ὡς ἐπίσημον κλησὶν εἰς τὸν γάμον· ἡ συνοδεία ἐπιστρέφει καὶ μετὰ ἄλλην γυναικὰ ἐπὶ κεφαλῆς μεταβαίνει ὁμοίως παρὰ τῷ πρεσβυτέρῳ μπρατίμῳ καὶ ἔπειτα παρὰ τῷ νεωτέρῳ.

Καθ' ὁδὸν παίζουσι τὰ ὄργανα ἢ τραγουδοῦν τὰ κορίτσια, κατὰ διαστήματα δὲ καὶ εἰς τὰς εὐρυχωρίας τοῦ δρόμου κάνουν μίαν στροφὴν χοροῦ περὶ τὴν κανισκοφόρον.

Βράδυ βράδυ ὑπὸ τοὺς ἡχοὺς παλαιότερον μὲν εἰδικῶς ἄσματος, τῶρα δὲ τῶν νταούλιων ζυρίζεται ὁ γαμβρός ὑπὸ πρωτοστέφανου νέου, ἐνῶ 4-6 κορίτσια ἀνά δύο χορεύουσι πρὸ αὐτοῦ κερσιλαμά, ἔν δὲ ζεύγος — ἀγόρι καὶ κορίτσι — κρατεῖ πρὸ τοῦ λαμποῦ τοῦ τὸ μανδῆλι καὶ τὴν λεκάνην.

Μετὰ τὸ ζύρισμα ἀλλάζει ὁ γαμβρός καθ' ὃν τρόπον θὰ ἴδωμεν ὅτι ἀλλάζει καὶ ἡ νύμφη, πάντοτε ὑπὸ τοὺς ἡχοὺς τῶν ὀργάνων.

Πρὸ τούτου ὁμοίως περιάγεται εἰς τοὺς γονεῖς τοῦ γαμβροῦ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους προσκεκλημένους λεκάνη ἐν ἣ νίπτουσιν οὗτοι τὰς χεῖράς των.

Ἀπὸ τὰ ἀποπλύματα λοιπὸν ἐκεῖνα εἶναι ὑποχρεωμένοι ὁ γαμβρός νὰ πῆ τρίς, ἵνα ἡ λελυμένος ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας κλπ.

Μεταβαίνει ἔπειτα μετὰ τὰ ὄργανα ὁ γαμβρός καὶ παραλαμβάνει τὰ μπρατίμια καὶ τὸν νουνόν, μετ' ὧν διέρχονται ἀπὸ τὸ κονάκι — τὴν κατοικίαν τοῦ ἀγῶ ἰδισκότητου ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ, σούμπαση — ὅπου κερνοῦν τὸν ἀγῶν καὶ τὸν σούμπαση παίζουσι τὰ ὄργανα κἀτι καὶ ἐπιστρέφουσι εἰς τοῦ γαμβροῦ. Ἐδῶ παρατίθεται δεῖπνον παννύχιον πρὸς τιμὴν τοῦ νούνου, ὅστις ἔχει εἰς τὴν ἀπόλυτον διάθεσιν τοῦ τὸν γαμβρόν καὶ τοὺς μπρατίμους, δυνάμενος νὰ

τοὺς ζητήσῃ ὅ,τι δῆποτε.

Τέλος περὶ τὰ ἐξημερώματα ἀποσύρονται ἵνα ἀναπαυθῶσι.

Κυριακή

Παρά τῷ γαμβρῷ.

Περὶ ὄραν 9ην πρωινήν ὁ γαμβρός ἐν συνοδείᾳ στενῶν συγγενῶν παραλαμβάνει τοὺς μπρατίμους, οἵτινες συνοδεύονται αὐτὴν τὴν φορὰν ἀπὸ τὰ χλάμπουρα των. (1)

Ἐκτοτε Παραμένει ἀσπίτι του» δεξιού-μενος προσερχομένου. Ἐχει ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν τὰ δύο μπρατίμια ἐπισήμως (2) ἐνδεδυμένα ὡς κῦτός. Τὸ μόνον δικαριτικὸν μεταξὺ τοῦ γαμβροῦ καὶ τῶν μπρατίμιων ὡς πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν εἶναι ἔν εἶδος λοφίου ἐκ κλαδί-σκου ἀμκρίτου, τὸ ὅποσον κερφώνουν διά τινος χρυσοῦς κονκάρδας ἐπὶ τοῦ φασίου δεξιά. Ὁ ἀμκρίτης αὐτός εἶναι μικρὸν ὄρεινόν φυτόν, καλούμενος ἐπίσης καὶ ἀθάνατος ἔχον τὴν ιδιότητα νὰ διατηρῆ τὸ χροῦμά του πολὺν χρόνον μετὰ τὴν κοπὴν του, τὸ ὅποσον συμβολικῶς μεταχειρίζονται ὡς εἰδικὸν ἄνθος τοῦ γαμβροῦ. Ἐχέει μάλιστα καὶ εἰδικὸν ἄσμα, τὸ ὅποσον τραγουδοῦν τὰ κερτίσια ὅταν ἐνδύεται ὁ γαμβρός:

Ποιὸς εἶδε τὸν ἀμάραντον

Σὲ τί βουνόφυτεῦ

Σὲ τί δροσιὰ ἀνθίζει;

Τὸν τρῶν' τὰ γαρίμια καὶ ψωφοῦν

Ταρκούδια καὶ λυσσάζουν

Τὸν τρῶν' τὰ λάια πρόβατα

(1) Τὸ χλάμπουρο ἢ μπαίρακι ἀποτελεῖται ἐδῶ ἀπὸ ἓνα μεταξωτὸ μανδῆλι κερφωμένον ἐπὶ κοντοῦ, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου τοὺς στερεώνουσι μῆλον ἢ πορτοκάλι κερφωμένον μετὰ βασιλικόν.

(2) Ἡ ἐπίσημος στολή των εἶναι ἡ τοῦ ἔλληρος φουσταναλλοφόρου, ἀλλὰ μετὰ πολὺ μικρὰν τὴν φουσταναλλαν καὶ μετὰ βραχιὰ λευκὰ φαρδιά. Τὸ δὲ φέσι ὀρθοῦμενον.

Ποτὲς ἀρνιά δὲν κάνουν.

Νὰ τὸ τραγε καὶ ἡ μάνα μου.

Δὲν μὲκάνεν ἐμένα·

Κορ' τὸ παιδί μου δὲν μπορεῖ

Βαρεῖα ν' το νάπεθάνη

Μὲ γήρεψη (1) ἀρρωστικὸ

Στὸν κάτω κόσμον δὲν νει

Γυρεῖ' ἀπὸ λαγὸ τυρί

Κι' ἀπάγοιο γίδι γάλα.

Παρά τῆ νύμφη

Λίαν πρῶτ ἀλλάγει ἡ νύμφη : Ἐνῶ τρεῖς κόραι ἀνὰ δύο ἄδουσι :

'Αλλάζ' ἡ νύμφη μας

Κι' ἀχημεύεται

Βάνει πκάμισ' ἀχήμευτο' (2)

» Σαγιὰν ἀχήμευτο

» ἀντηρὶ ἀχήμευτο

κλπ.

Καθίζουσι τὴν νύμφην ἐπὶ ψάθκας ὑπὸ τὴν ὑποίαν ἔχουσι θέσει τὸ σιδῆροῦν ὑπὸ τοῦ ἀρότρου, ἵνα «στερεώσῃ σὰν οὐ σιδῆρους» Ἐπειτα λαμβάνουν τὸ λουρί ποῦ σκαλῶνουν τὰ λέτρι καὶ περνοῦν τοῦτο τρίς περὶ τὸ σῶμα τῆς νύμφης, «για νὰ μὴ ἀρμενίζετα (3) νᾶναι σβέλτη σὰν τὸ λουρί». Ρίπτουν ἔπειτα τρεῖς ἐπ' αὐτῆς τὰ ροῦχά της, ἅτινα ἔχουν ἐντὸς κοσκίνου μετὰ κουφέτα κλπ. ραντίσματα. Τέλος ἐνδύουσι ταύτην ὅλα τὰ ἐνδύματα κατὰ σειρὰν ἐκτὸς τῆς ζώνης καὶ τῶν ὑποδυμάτων, ἅτινα ἀφί-νουν ἐν τῷ κερσίμῳ. Πάντα ταῦτα γίνονται

(1) μετὰ γήρεψη = μετὰ γήρατα.

(2) ἀχήμευτο λέγεται περὶ ἐνδυμάτων μὴ χρησιμοποιοηθέντων, ἀκόμη ἐντελῶς καινούργιων. Πολὺ παράξενη λέξις ὡς καὶ τὸ ρῆμα ἀχημεύεται. Τὴν ἐγράψαμεν μετὰ τὴν χωρὶς νὰ ἔχωμεν κανένα λόγον νὰ μὴ τὴν γράψωμεν μετὰ οἰονδήποτε ἄλλο ι.

(3) ἀρμενίζομαι = σημαίνει περίπου ἀσθενῶ· ὅχι ὀλιγώτερον παράξενη λέξις.

ὑπὸ τριῶν πρωτοστεφάνων νυμφῶν.

Ὅπως ἐτοιμασθεῖσα ἡ νύμφη, ἀναμένει πλέον τὸν γαμβρὸν, ἐνῶ προσέρχονται οἱ προσκεκλημένοι τῶν γονέων της.

Περὶ τὴν 10 π. μ. ὁ γαμβρὸς ἐν συνοδείᾳ τῶν ὀργάνων, τῶν μπρατιμίων μὲ τὰ χλάμπουρά των καὶ τῶν στενοτέρων συγγενῶν μετακίνουσι πρὸς παραλαβὴν τοῦ νούνου.

Ἡ συνοδεία, μετὰ τὰ ἀπαραίτητα κεράσματα παρὰ τῷ νούνῳ ἐπιστρέφει εἰς τοῦ γαμβροῦ μὲ ἓνα χλάμπουρο περισσότερο, τὸ τοῦ νούνου, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ πολυτελέστερον· εἰς πολλὰ μάλιστα χωρὶὰ ἔχουσιν αἱ κοινότητες «χλάμπουρο βκκούφικο» διὰ τὸν νοῦνον.

Παλαιότερον κατὰ τὴν ἐκκίνησιν τῆς συνοδείας αὐτῆς ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ κουμπάρου τραγουδοῦσαν τὸ ἐξῆς τραγούδι:

Σήμερα κάτι δὲν μπορῶ
Σήμερα κάτι ἔχω
Μὴ με πειράζης σήμερα
Γιατί 'μαι πικραμένος:
Παντρεύει' ἡ ἀγάπη μου
Καὶ κέρνει τὸν ἐχθρό μου.
Δὲν τόχω τί παντρεύεται
Δὲν τόχω τί ξενοιάστη'
Μὸν' τόχω τί μεκάλεσε
Νὰ πάου νὰ στεφανώσω.
Φιάνου στεφάνι' ἀπὸ φλουρι
Λαμπάδες ἀσημένιες
Καὶ τὸ στεφανοσκέπασμα
Σαφὶ (1) μαργατιτάρι.

Τέλος περὶ τὴν μεσημβρινὴν ἔρχεται ἡ συνοδεία τοῦ γαμβροῦ παρὰ τῆς νύμφης.

Τὰ δύο μπρατιμια εἰσέρχονται εἰς τὸ δωμάτιον τῆς νύμφης καὶ ὁ μὲν εἰς τῆς φορεῖ τὰ ὑποδήματα, ὁ δὲ ἄλλος τὴν ζώνην.

Ἐξῶθεν τοῦ δωματίου τὰ κορίτσια τραγουδοῦν τὸ σχετικὸν ἄσμα:

Νάη μπρατίμια μου
Σταυραδέρφια μου
Τῆ νυφίτσια μας
Καλοζῶστε την
Καὶ ποδέστε την (1)
— Τάλογάμι της
Ποιὸς τὸ σέλλωνε;
Ποιὸς τὰρμάτωνε;
— Κορ' ἀπάγαπᾶ
Καὶ ποῦ χαίρεται
Κεῖν' τὸ σέλλωσε
Καὶ τὰρμάτωσε.

Ὅταν δὲ εἶνε τελείως ἐτοίμη ἡ νύμφη ὁ μεγαλειότερος μπράτιμος ἀφοῦ τὴν σταυροχαίρηται τρίς, λαμβάνει αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὴν ἐγείρει τρίς, ἐστραμμένος πρὸς ἀνατολὰς.

Ἐν τῷ μεταξὺ συγγενῆς τῆς νύμφης βοηθεῖ τὸν γαμβρὸν νὰ ζωσθῆ τὸ ζωνάρι τὸ ὁποῖον δι' αὐτὸν ἔχει ὑφάνη ἡ νύμφη καὶ τὸ ὁποῖον ἔχουν ἐντὸς κοσκίνου μὲ διάφορα ρυτίσματα.

Τέλος προβάλλει ἡ νύμφη ἵνα ἱππεύσῃ τὸ «ἄσπρο ἄτι» ποῦ θὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸ Παλάτι τῶν ὀνειρῶν της.

Ἐστραμμένη πρὸς ἀνατολὰς, προσκυνεῖ τρίς, ἱππεύει ἐγειρομένη ὑπὸ ἐνὸς μπρατιμίου καὶ ἱππεύσασα προσκυνεῖ τρίς ἀκόμη.

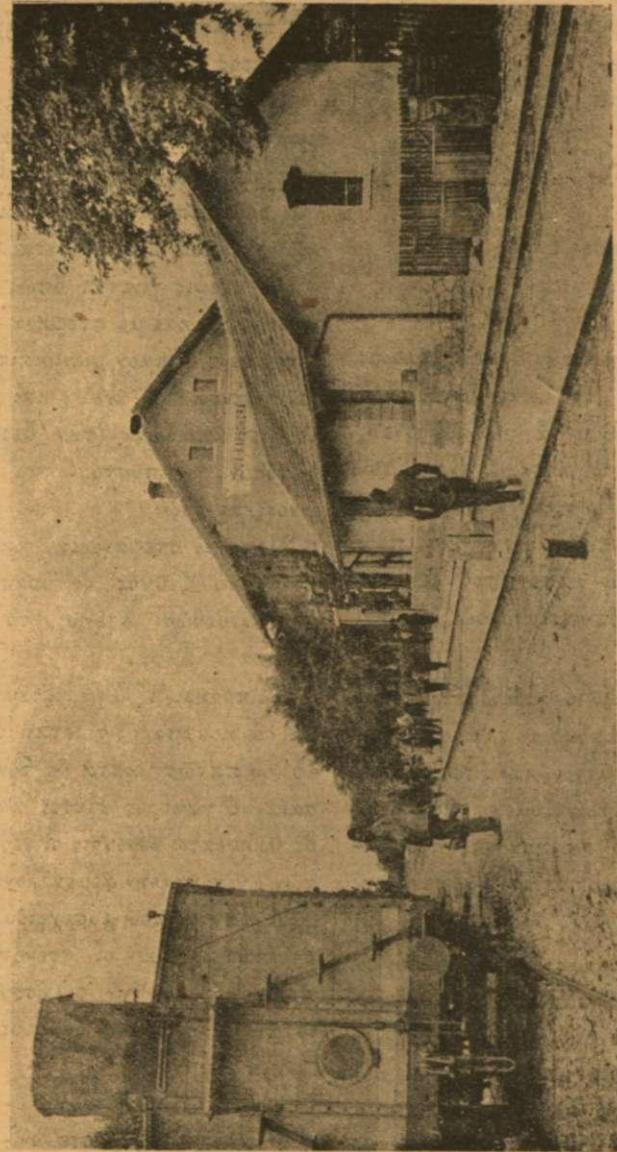
Πρὸ τοῦ ἐκκινήσου, λαμβάνει ἡ νύμφη μικρὸν πρόσφορον, τὸ κόπτει εἰς δύο καὶ τὸ μὲν ἡμισυ ρίπτει εἰς τὰ κεραμίδια τοῦ πατρικοῦ οἴκου «γιὰ νὰ μείνῃ τὸ μπερικέτι τὸ δ' ἕτερον κρύπτει εἰς τοὺς κόλπους της, ἵνα κατόπιν ρίπτουσα αὐτὸ εἰς τὸ σακκὶ μὲ ταλεῦρι τοῦ γαμβροῦ, φέρῃ καὶ εἰς αὐτὸν μπερικέτι.

Ἐν τῷ μεταξὺ τραγουδοῦν τὰ κορίτσια:
— Τί στέχεσαι χρουση, μηλιά;

(1) ὑποδέστε την.

(1). Σαπὶ = γνήσιον.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

Ὁ Σταθμὸς Γιδά ἐπὶ τῆς σιδηροδ. γραμμῆς Θεσαλ. Μοναστηρίου.

(Ἀπεστάλη τῇ εὐγενῇ φροντίᾳ τοῦ φίλου κ. Ἐμ. Παλατιανοῦ).

Τί δὲν κινᾷς;
— Παρὰ πονῶ τῆ μάνα μου
Καὶ δὲν κινῶ
Πάρα πονῶ τὰ δέρφια μου
Καὶ δὲν κινῶ
Πάρα πονῶ τ' συντρόφισες;
Καὶ δὲν κινῶ
— Χαιρέτα τῆ μανίτσια 'ς
Καὶ πάγη
Χαιρέτα τα τὰ δέρφια 'ς
Καὶ πάγη
Χαιρέτα τῆς συντρόφισε 'ς
Καὶ πάγη.

Ἐκκινουσί.

Κατὰ τὴν στιγμήν αὐτὴν ὁ μὲν γαμβρὸς
ρίπτει τρεῖς ὀπισθεν τοῦ κκινουργῆς καὶ
κοπτερόν τσεκουρί «για νὰ προκόψουνε»,
γυνὴ δὲ τις κυλῖει τὸ κόσκινον ἐντὸς τοῦ
ὁποίου εἶχον τὸ ζουνάρι τοῦ γαμβροῦ. Καὶ
ἐὰν μὲν τὸ κόσκινον πέσῃ μετὰ τὴν βάσι πρὸς
τὰ ἑπάνω, τὸ πρῶτον τέκνον τοῦ ζευγους
θα εἶναι ἀηγόρι ἐὰν δὲ ἀντιστρόφως, θα εἶναι
κόρη.

Προπορεύεται πεζῇ ὁ γαμβρὸς μετὰ τὸν
νοῦνον καὶ τὸν ἕνα μπράτιμον· ἀκολουθοῦν
οἱ ἄνδρες προσκεκλημένοι καὶ ἔπειτα ἡ ἑ-
φιππος νύμφη περιστοιχιζομένη ἀπὸ τὰς
γυναῖκας καὶ ἔχουσα πλησίον τῆς τὸν ἄλ-
λον μπράτιμον καὶ ἕνα στενὸν συγγενὴ τῆς
ὁδηγοῦντα τὸ ἄτι.

Κατὰ τὴν πορείαν καθ' ἣν ἡ νύμφη
σταματᾷ συχνάκις ὀλόκληρον τὴν συνοδείαν
ἵνα προσκυνήσῃ, ἐνῶ τὰ ὄργανα «βραῦν»,
θεωρεῖται ἀμαρτία ὁ γαμβρὸς καὶ οἱ σύν
αὐτῶ νὰ «γυρίσουν νὰ δοῦν πίσω».

Φθάνουσι τέλος πρὸ τοῦ νοῦ, ὅστις ὡς
ἐπὶ τὸ πλεῖστον κεῖται ἔξω τοῦ χωρίου.

Ἡ νύμφη τότε ἐναγκαλιζέται μικρὸν
ἀγόρι, τὸ χαϊδεύει καὶ τὸ δωρίζει, παρακκ-
λοῦσα τὴν πανηγίαν νὰ τῆς δώσῃ καὶ αὐτῆς
ἕνα ὄμορφο ἀγόρι.

Ἀμέσως μετὰ τοῦτο ρίπτει πρὸς τὸν
λαὸν μῆλον καρφωμένον μετὰ χρήματα, καθ'
ἣν στιγμήν δ' οὗτος συνωθεῖται περὶ τοῦ
μῆλου, ἡ νύμφη περισπᾶσασα οὕτω τὰ
ἀδιάκριτα βλέμματα ἀφιππεύει βοηθουμένη
ὑπὸ τοῦ μπράτιμου, ὅστις εἶχεν ὀρισθῆ κα-
θαλλιέρος τῆς.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ εἴσοδος τοῦ νοῦ μένει
ἐρημητικῶς κλειστῇ· ἀνοίγεται δὲ μόνον ὅταν
προεξοφληθῶσιν αἱ πρὸς τὸ Βακούφιον ὀφει-
λαί: τοῦ παπᾶ, ψάλτου, ἐκκλησίας κλπ. αἱ
ὁποῖαι ἄλλως λησμονοῦνται.

Ἡ στέψις γίνεται ὅπως συνήθως παρ'
ὀρθοδόξοις καὶ μετὰ στέφανον βακούφικα· οὐ
μόνον δὲ τὸ ἔθιμον τῶν ἰδιαιτέρων στεφάνων
δὲν ἀπάντᾳ ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τὸν δε-
κτύλιον ἀρραβῶνα (τὴν θέραν) ἀφοσίωσις,
ἡ τὸσον περίπυστος παρ' ἡμῖν, οὐδαμῶς
ἐννοεῖται ἐδῶ.

Μετὰ τὸ στεφάνωμα, καλύπτει ὁ κουμ-
πάρος τὸ ζεῦγος δι' ὑφάσματα μικροῦ,
ἵνα συνδεθῶσι στενωδῶς, τὸ ὁποῖον ράπτει
φύρεμα ἡ νύμφη.

Τὸ ποτῆρι δι' οὗ μεταλαμβάνουν τὸ ζεῦγος
καὶ ὁ κουμπάρος τίθεται ὑπὸ τὸ στρωσίδι.
ἐφ' οὗ πατῶσι κατὰ δὲ τὸν χορὸν τοῦ Ἡ-
σαίχ, ὁ γαμβρὸς πατεῖ καὶ τὸ θραύει· τὰ
δὲ θρύμματτα φέρουσι οἱ νεόνυμφοι ἐφ' ἑξυ-
τῶν «για νὰ μὴν ἀρμενίζωνται».

Λήξαντος τοῦ μυστηρίου ἐπακολουθεῖ τὸ
στεφανοφίλημα· οἱ στενωτέροι συγγενεῖς
προσερχόμενοι ἵνα φιλήσουν τὰ στέφανα,
ἵστανται πρὸ τοῦ ζευγους καὶ πηδῶντες
ζωηρὰ εὐχονται:

Νὰ ζῆστε

Νὰ γεραῖστε

Κι' ἕνα τσιφλίκι

Νὰ γοραῖστε.

ἢ

Ἐννῆα γυιοὺς

Καὶ μιά θυγατέρα.

κλπ.

Ὅταν ἐξέρχωνται τοῦ νοῦ ὁ λαὸς ὑπο-
δέχεται τὸν γαμβρὸν καὶ τὰ μπράτιμια μετὰ
«πατριάδες» δηλ. κατραπακίες ὅπως λέγω-
μεν. ἡμεῖς, «για νὰ στερειώσουν».

Ἐπιστρέφουν κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν ἄλλ'
ἡ νύμφη βχδιζει πλεον.

Ὅταν φθάσουν πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ γαμ-
βροῦ, ὅστις εἰσέρχεται πρῶτος, σλουπίζου-
ν τὴν εἴσοδον, ἵνα ἢ ὁ δρόμος τῆς νύμφης
ἐλεύθερος ἀπὸ παντὸς ἐμποδίου· ἡ νύμφη
ἵσταται πρὸ τῆς οἰκίας καὶ δὲν εἰσέρχεται
εἰς αὐτὴν πρὶν ἢ τὴν «καλοπιάσουν» τὰ
πεθερικά καὶ οἱ στενωτέροι συγγενεῖς τοῦ
γαμβροῦ, ἀδελφοὶ, ἀδελφί, κλπ. δωροῦντες
εἰς αὐτὴν χρήματα, τὰ ὁποῖα τῆς κολλοῦν
εἰς τὸ μέτωπον, ἀντὶ τῶν ὁποίων δὲ καὶ
αὕτη μοιράζει τὰ δι' ἕκαστον προωρισμένα
«δωρίσματα».

Εἰσέρχεται κατόπιν ἡ νύμφη εἰς τὸν
οἶκόν τῆς πλεον· ἀκριβῶς δὲ ἵνα ἀποδείξῃ
ὅτι τὸν ἀναγνωρίζει ὡς ἰδικόν τῆς, τῆς
ζητεῖται νὰ εὐρῆ τὸ ὑνί, ἐκεῖ κάπου ἐπίτη-
δες κρυμμένον, ὅπερ καὶ πράττει αὕτη.

Ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου τοῦτο προῆλθε καὶ
ἡ εἰρωνική ἐκφορὰ περὶ ζητούντων δίπλω-
μα εὐρεσιτεχνίας διὰ πασίγνωστα: Τι λές;
Βρῆκ' ἡ νύμφη τοῦ ὑνί πίσου πού τὴν πόρτα!

Ἡ νύμφη σπεύδει ἐπίσης νὰ ρίψῃ «στὸ
σκακὶ μετὰ ἀλεύρι τοῦ γαμβροῦ» τὸ ἡμισυ
τοῦ ἐν τοῖς κόλποις τῆς κρυμμένου ἄρτου,
φέρουσα οὕτω μέρος τοῦ πατρικοῦ μπερικε-
τιοῦ, εἰς τὸν σύντροφόν τῆς.

Παρακάθηνται ἔπειτα ὄλοι εἰς τὸ γεῦμα
Ἡ νοῦνα δίδει εἰς τὴν νύμφην «τῆς τρεῖς
πρῶτες χαψιές» σταυροκοποῦσα αὐτήν.

Ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ οἴνου ἡ νύμφη
ἐγείρεται καὶ συνοδευμένη ὑπὸ στενῆς
συγγενοῦς τῆς κερνᾷ τὸν παπᾶ, τὸν νοῦνον,
τὰ μπράτιμια καὶ τὸν γαμβρὸν, εἰς τοὺς ὀ-
ποίους προσφέρει τὸ κρασί χειροφλοῦσα.

Ἐπειτα ὁμοίως χειροφιλεῖ πάντας τοὺς πα-
ρισταμένους, οὗτοι δὲ πάντες τὴν δωρίζουν
χρήματα.

Ἐπακολουθεῖ χορὸς καὶ γλέντι μέχρι
τῆς 12ης ἀλλὰ τούρκικα, δηλ. τῆς θῆς μ. μ.
καθ' ἡμᾶς περίπου.

Εὐθύς τότε φεύγουν ἡ ξένοι προσκεκλη-
μένοι καὶ ἡ μακρῖνοι συγγενεῖς.

Τότε οἱ νεόνυμφοι ἐν τῷ μέσῳ σειρᾶς ἀ-
ποτελουμένης ἀπὸ τοὺς στενωτέρους συγγε-
νεῖς χορεύουν τὸ τελευταῖον Περθερικὸν
χορὸν. Εἶναι οὗτος χορὸς κυκλικὸς, ὃν σύ-
ρει ὁ νοῦνος κρατῶν τὸ χλάμπουρό του. Εἰς
τὸ κέντρον τοῦ κύκλου χορεύουν δύο μικρὰ
κοράσια καρσιλαμᾶν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χοροῦ ἡ μὲν
νοῦνα ἵσταμένη ὀπισθεν τῆς νύμφης θέτει
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς μικρὸν πρόσφορον
τὸ ὁποῖον καρφώνει σταυροειδῶς μετὰ ἀρκετὰ
νομίσματα, ὁ δὲ νοῦνος ἐπικολλᾷ σταυρωτὰ
ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς νύμφης νομίσματα,
τὰ ὁποῖα συλλέγει αὕτη.

Ὁ ἦχος τοῦ μὴ περισωθέντος ἀτυχῶς
ἐπινυμφιδίου τούτου ἔσματος εἶναι βραῦς
καὶ βραδύς ἀνάλογος πρὸς τὴν ὑποβλητικὴν
σπουδαιότητα τῆς στιγμῆς.

Ἀῖφνης οἱ συγχορευταὶ ἀπολύονται αὐ-
τοστιγμῆ καὶ ἀφίνουν τὸ ζεῦγος μόνον ὁ
γύφτος, ὅστις «βραῦσε» λαμβάνει τὸν ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς τῆς νύμφης ἄρτον· οἱ νεόνυμ-
φοι ἐστραμμένοι πρὸς ἀνατολὰς προσκυ-
νοῦσι τρεῖς ἐνῶ ἡ νοῦνα καὶ οἱ ἄλλοι συγγε-
νεῖς τοὺς ραντίζου μετὰ ρύζι, κουφέττα κλπ.

Τέλος ἀποχωροῦσι πρὸς τὸν νυμφικὸν
θάλαμον, ὁποῖον ἐνῶ ἔξω βρασιλεύει σιγὴ
σεβασμοῦ καὶ ἀγωνίας... — μετὰ τινὰ ὥραν
— ἀνκλόγως! — ἐξέρχονται οὐχί... περθενός
πλεον καὶ μετὰ ἄλλα ρούχα!...

(Κατὰ τὰς κρίσεις αὐτὰς στιγμὰς πα-
ρίστανται ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ γαμβροῦ ἡ μπᾶ-
μπω (ἡ μαῖα) διότι πολὺ πιθανὸν νὰ

προυνισισθή τὸ πανελληνίως γνωστὸν «δέ-
σιμου» τοῦ ζεύγους, εἰς τὸ ὁποῖον πιθανὸν
νὰ προέβη ἕχθρός τις διὰ μεγίστης ἢ καὶ διὰ
τοῦ γύφτου αὐτοῦ, τοῦ ὄργανοπέκτου. Τότε
ἡ μπάμπω ἐτομάζει ἀμέσως ἕγχυμα ἀπὸ
τσόφλια πελεκανίσσιων ἀγγῶν καὶ δίδει αὐ-
τὸ πρὸς πόσιν εἰς τὸ ζεῦγος, ὅπερ αὐτογμεί-
λύεται...)

Ἀμέσως τότε ρίπτονται πυροβολισμοὶ
καὶ ὁ γύφτος ἀνεβρίνει ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ
οἴκου μετὰ τὸ ντκοῦλι «βηρεῖ» δαιμονιωδῶς
γνωστοποιῶν εἰς τὸ νοῆμον κοινὸν ὅ,τι...
τετέλεσται.

Ἀπὸ τῆς εἰσόδου τῶν νεονύμφων εἰς τὸν
νυμφικὸν θάλαμον, τὰ τρία χλάμπουρα ἐμ-
πηγνυνται ἐπὶ τῆς στέγης, ἐφ' ἧς κυματί-
ζουσι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

Ὁ κόσμος προσέρχεται πάλιν καὶ ἀρχί-
ζει νέον γλέντι.

Ὁ γαμβρὸς πετμέται ἐν συνοδείᾳ εἰς
τοῦ νούνου καὶ εἰς τὰ μπρατίμια πρὸς ἀ-
ναγγέλιαν ἔρχονται ὄλοι μαζῆ μετὰ πῆτες καὶ
γλέντιον πλέον ὡς τὸ πρῶτον.

Χορεύουν καὶ τοῦ χοροῦ μετέχουν καὶ οἱ
νεονύμφοι, ἀλλὰ βραδέως καὶ προφυλασό-
μενοι.

Τραγουδοῦν διάφορα τραγούδια
ἀναφερόμεν τὰ ἐξῆς δύο εἰρωνικά:

Πλοῦτος ! !

Πέντη πόντικες
Κῆ διχοχτὼ νυφίταες
Γάμου ἐκαμαν
Μένα σπυρὶ σταράκι.
Κῆ τὸ ἥλιαζαν
Στῆς βασινιαῖς (1) τοῦ φύλλου
Κῆ τὸ σάκκιζαν

(1) βασινιαῖς=βατομωρέξ.

Στῆς ψείρας τοῦτομάρι
Κῆ τοῦ φούρτουναν
Στοῦ ψύλλου τὰ καπούλια(1)
Κῆ τοῦ ἄλεθαν
Στῆς μάκκας (2) τὰ δουντάκια!

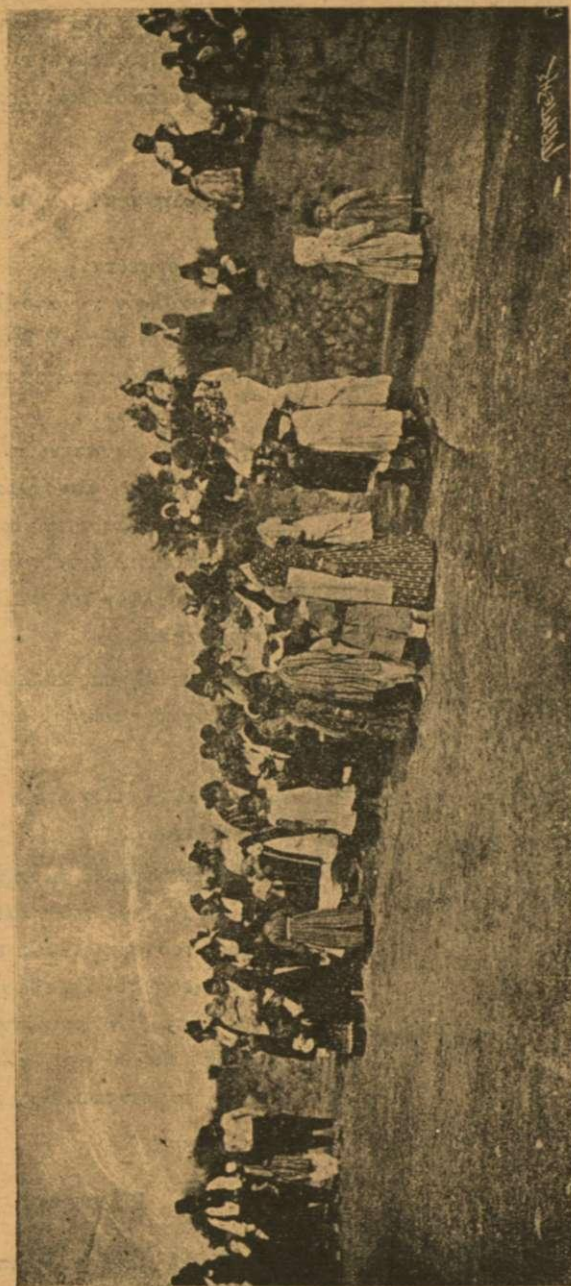
Πλοῦτος ! !

Βάστα ἥλιου μ' βάστα
Λίγου, λιγούλακι
Ὅσον νὰ σηργιανίσου
Τοῦ περιβουλάκι
Κῆ σεῖς παλληκαράκια
Ὅλα νύπαντρα
Ποτὲς μὴ γελασθῆτε
Κῆ μὴν παντρευτῆτε.
Θὰ σώνητη ταλεῦρι
Κῆ θὰ νοιάζηστη
Θὰ κούη ἢ ἔρμη νύφη
Θὰ εἰχνη τὰ φλουριά.
Κι' ἡ πεθερὸς τὴν λέει
Κῆ τὴν παρηγορεῖ
Σῶπα, σῶπα, νυφούλα μου
Σῶπα κῆ μὴν κλαῖς
Ὅσο νὰ ἔρθη Πέφθη
Κῆ Παρασκευή
Νὰ φέρουμη τ' ἄλεθρι
Στάσπρου τοῦ σακκί
Νὰ φτιάξουμη τὴν τούρτα
Τούρτα καὶ ψωμί
Νὰφήσης κῆ καμπόσο
Νὰ φτιάσης τὴ φακκή
Νὰ πέση καὶ ἡ πότικας
Νὰ μὴν ἀλευρωθῆ!
Ἐπίσης ἄδουσι τὸ κάτωθι παθητικὸ
ἤχου τραγοῦδι:
Μαυτὴ τὴν ἀσημόκουπαα
Θέλου νὰ πιεῖ πεντέξη

(1) καπούλια=νώτα.

(2) μάκκας=ἡ μάμη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

Ὁμιλὸς χωρικῶν συγκεντρωμένους διὰ τὸν χορὸν.

(Ἀπεστάλη τῇ εὐγενῇ φροντίδι τοῦ φίλου κ. Γεμ. Παλατιανοῦ).

Κι' ἂν δὲν μεθύσου Κόρη μου
Κερνᾶς μ' ὄσου νὰ φέξῃ
Κι' ἂν δὲν μὴ φτάξῃ τὸ κρασί
Κερνᾶς μὲ μαῦρα μάτια
Νὰ κάτσου νὰ τ' ἀφηγηθοῦ
Τῆς ξενητιάς τὰ πάθια:
Ἐπὶ μικρὸς ἀρράγαψα
Πὸ μάνα, πὸ πατέρα
Καὶ πῆγα καὶ ρογιάστικα
Σὲ μιὰ χήρα Βουλγάρα.

— Δὸς μου Κυρὰ μ' τὴ ρόγα μου
Δὸς μου τὴ δουλειή μου
Μεμήνυσεν ἡ μάνα μου
Νὰ πὰ νὰ μὲ πατρέψῃ
— Ξένε μ' σὺν θέλῃς πάντρομα
Ἐγὼ νὰ σὲ παντρέψω·
Δώδεκα σκλάβες ἔχω γὼ
Ντοπούα σ' ἀρέσει πάρε
Θέλεις τὴ ρούσα ἔπαρε
Θέλεις τὴ μαυρομάτα.

Ἄτυχῶς λείπει καὶ ἡ συνέχεια, ἥτις διηγεῖται κατὰ τὴν δοῦσαν εἰς ἡμᾶς τὸ ἄσκησιν αὐτό, ὅτι προὔτιμησε αὐτὸς νὰ τὰ χαλάσῃ μὲ τὴν Κυρὰν τοῦ γιὰ νὰ πάρῃ «παπούτσι ἀπὸ τὸ τόπο σου...»

Τὸ πρῶτ' ἡ μπάμπω περὶ λαβοῦσα τὰ πιστήρια μεταβιβάζει εἰς τοὺς γονεῖς τῆς νύμφης ἀγγελοῦσα τὸ εὐφρόσυνο γεγονός καὶ ἔπειτα περιέρχεται πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὅλας τᾶς οἰκίας τῶν προσκληθέντων, εἴτινες τὴν δωρίζουν.

Καὶ ταῦτα μὲν πάντα ἐν περιπτώσει ἀγνότητος τῆς νύμφης.

Εἰ δ' ἄλλως, κατ' ἕνεκα καὶ σκληροπότης διακλύνεται ἐπειδὴ δὲ πρόκειται περὶ ἀνθρώπων πολὺ συγκρατητικῶν, ἀροῦνται, ἵνα συμβιβασθῶσι καὶ «γιὰ νὰ μὴν πάη γρουσουζιά,» νὰ ἐπιτύχωσι παρὰ τῆς νύμφης τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν κατονόμησιν τοῦ μεθ' οὗ συνέφαγε τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν.

Τῆς ἐπαύριον Δευτέρην συγκεντροῦνται καὶ δύο συμπειθεικῆς οἰκογένειαι εἰς τοῦ γαμβροῦ μὲ ἐτοιμασίας ἰδίαις ἐκάστη καὶ γλεντοῦν ἕως τὸ βράδυ. Χορεύουσι καὶ αὐτοὶ οἱ γέροντες ἀκόμη καὶ εἶναι ἀστειότατον νὰ βλέπῃ κανεὶς ὑπεργήρους στολισμένους μὲ κολοκυθοκορφάδες καὶ χορεύοντας φρενητιωδῶς.

Δῶρα τῆς νύμφης

Ἡ νύμφη δωρεῖται
Εἰς τὸν γαμβρὸν : μανδύλι καὶ ζωνάρι
τὸ ὁποῖον ὕφηνεν αὐτὴ ἡ ἰδία
Εἰς τὸν πενηθρὸν: ποκάμισο καὶ σερβέτα.
» » πενηθρά: » καὶ τσεμπερί.
Εἰς τοὺς ἄλλους στενοὺς συγγενεῖς:
Εἰς τοὺς ἄρρενας μανδύλια
Εἰς τὰς γυναῖκας τσεμπερία.
Εἰς τὸν πέμπτη ἢ τρίτη δηλ. τὸν μεγαλύτερον ἀδελφὸν τοῦ γαμβροῦ: ἓνα ζευγάρι ποδύματτα.

Εἰς δὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς ἓνα ζευγάρι γεμενιά, δηλ. συνήθει ὑποδύματτα.

Αὐτὴ εἶναι ἡ σειρά τῶν «ρουμλουκιώτικων ἀκλουθιῶν».

Συνηθέστατα ὅμως τώρα ἡ νύμφη καταφεύγει εἰς τὸ αἶκον τοῦ γαμβροῦ εἴτε πρὸς ἐπίσπευσιν τοῦ πράγματός, εἴτε πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ μετὰ τὸν ἀρραβῶνα καπάρου τοῦ γαμβροῦ κλπ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, γίνονται μὲν πάλιν «τὰ κλούθια» ἀλλὰ, ὡς εἰκόσ, συγκεντρωμένα κατ' ἄνευ ἐνοίας τινός.

Γέννησις

Γεννηθὲν τὸ παιδίον. ἡ μπάμπω ρεντίζει διὰ «πιπιδᾶς» στάχτης δηλ. «γιὰ νὰ σφίξ' τὸ καρμὶ τ'.»

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸ κολυμβοῦν ἐν ὕ-

δατι ἀπλω, ἐν ᾧ ρίπτουσιν οἱ γονεῖς νομίσματα τινὰ ὑπὲρ τῆς ματίας.

Ὅταν τὸ παιδί γίνῃ τριετής, ὁ νοῦνος, ὅστις, ὅταν τὸ ἐβάπτισεν ἐδώρησεν ἀσημένια τινὰ, τῷ δωρεῖ ὀλόκληρον φορεσίαν «παιδιάστικη»: ποκάμισο, βρακί, ἀντηρί,

σκουφίτσια καὶ παπούτσια, τὰ ὅποια στέλλει τῇ Μ. Πέμπτῃ μὲ αὐγά.

Ἡ μήτηρ τότε ἀντιδωρεῖ τὸ Μ. Σάββατον ἢ τ' Ἁγ. Γεωργίου: κριάρι κλίαι καὶ αὐγά.

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Ἐκ Πειραιῶς

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΣ

ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΓΓΛΟΙΣ - ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΓΑΛΛΟΙΣ

Ἀληθῶς πολλάκις αἱ ἐκ τοῦ βίου ἐντυπώσεις αἰχμαλωτίζουν τὴν προσοχὴν τοῦ μελετητῶντος τὸν βίον. Ἐπισκεπτόμενός τις τὸ πρῶτον πόλιν καταλαμβάνεται ἀπὸ περιέργους ἐντυπώσεις τῶν διαφόρου φυσιογνωμίας οἰκιῶν το μὲν φειδρότητος ἢ ρωμαντισμοῦ, τὸ δὲ ἀνίας ἢ ἐρημικῆς μελαγχολίας, τὸ δὲ τῆς εὐτυχίας, τῆς ἀπλότητος ἢ τῆς ἀναπαυσσύης καὶ γοητευτικῆς δροσερότητας.

Ποσα αἰσθημὰ φειδρά ἢ κοινωνικά καὶ πολιτικά καὶ πόσα συγχρόνως περιεχτικά τοῦ αἰνίγματος τοῦ ἀνθρωπίνου βίου δὲν συγκεντρώνει καὶ δὲν ἀνακινεῖ ἐν τῇ διανοίᾳ μία ταχεῖα ἐντύπωση ὅπως παιδιῶν, ὅταν βλέπη τις ταῦτα ἀμερίμνα ἐν τῇ ἀπλότητι τοῦ περιορισμένου ὀρίζοντος τοῦ βίου αὐτῶν, καθ' ὃν ἀντέχονται τῶν πρώτων αὐτῶν ἐντυπώσεων ἐν τῷ πλήρει ἀέρι, τοῦ περιορισμένου ὀρίζοντος, καθ' ὃν ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν ἀντιληψὴν τοῦ βραδέως παρερχομένου χρόνου καὶ τοῦ βραδέως παρερχομένου βίου μετὰ τὴν ἀπλότητα τῶν παραστάσεων ἀνευ τῶν ἰδεῶν καὶ ἀνευ τῶν ψυχικῶν πόνων.

Ἡ ὄψις τῶν Δημοσίων κέντρων καὶ περιπάτων πόλεως ἀνθρώπων προηγμένων εἰς πολιτισμὸν καὶ ἀνάπτυξιν, ἔνθα συναντᾶ τις κομψὰς Κυρίας καὶ χαριέσσας νεάνιδας ἀπολαυούσας τὴν φορὰν τοῦ βίου, παιδία

μετὰ τὴν βραστρυχωμένην κυματίζουσαν κόμην τῶν σχηματίζοντα τὰς πρώτας εἰκόνας καὶ παραστάσεις τοῦ μέλλοντος πολλαπλοῦ καὶ ποικίλου βίου τοῦ ἄστεως διαθέτει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐντύπωσιν βίου κομψοῦ, ὑποβεβλημένου εἰς τὰς συνθήκας ζωῆς πειθαρχικῆς εἰς τὰς ἀνάγκας κοινωνικῶν ὄρων ἐκ διατάξεων μὴ προσκρουουσῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐθιμοτυπίας, βίου πεποιημένου, ἀστικοῦ, ἐνθ' ἀφ' ἑτέρου ὁ ἐλευθέρως ἀσκούμενος ἐν ταῖς κωμοπόλεσι καὶ χωρίδις βίος τῶν παιδιῶν παρέχει τὴν ἐντύπωσιν τοῦ κατὰ φύσιν βίου μᾶλλον ἀμερίμνου καὶ μᾶλλον φυσικοῦ, μᾶλλον καθηλωμένου εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς διὰ τὴν ἀπλότητα βραδέως παρερχομένης ζωῆς ἢ εἰς τὴν ἐξέυρεσιν ὄρων πρὸς μῆκος καὶ τέρψιν αὐτῆς.

Λέγουσιν ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ διαρκῶς ἔχουσι τὴν αἴσθησιν τοῦ ἀριθμοῦ. Τὴν αἴσθησιν ταύτην παρέχουσι τὸ μὲν αἰ κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις ἀκτῖνες τῶν οἰκιῶν, ὅσον ἐξικνεῖται ὁ ὀφθαλμὸς διήκουσαι, τὸ δὲ τὸ πλῆθος τῶν παιδιῶν, ἅτινα βρῖθουσι φεινόμενα, ὅτι ἐξέρχονται τοῦ ἐδάφους καὶ περὶ ἔχοντα τῆ γῆ τὴν ὄψιν ἀληθοῦς φυτωρίου.

Αὐτὴ ἡ φύσις ἰδρύει τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἀριθμοῦ. Ὁ δὲ χαρακτήρ, τὰ ἤθη, ὁ πολιτικὸς αὐτῶν βίος δὲν εἶναι ἢ ἀποτελεσμα

τὸ μὲν τοῦ ἀριθμοῦ τὸ δὲ τῆς ιδιότητος τοῦ νησιώτου. Ὁ ἀριθμὸς ἔδωσε τὸν τύπον τοῦ οἴκου, ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἢ αἰτία τοῦ εἴδους τῆς πρώτης αὐτῶν μορφώσεως, ἣτις σκοπὸν ἔχει τὴν μόρφωσιν τοῦ ἀτόμου, ἀκριβῶς, τὴν μόρφωσιν ἐκείνην, ἣν σκοπεῖ ἢ ἀνατροφὴ τῶν μικρῶν ἐν εἰδικαῖς νηπιοκομείαις.

Τὴν σπουδαιότητα τῶν πρώτων τοῦ βίου ἐντυπώσεων, αἵτινες πολλάκις ἐφ' ἅπαντα τὸν τοῦ ἀνθρώπου βίον ἐπιδρῶσιν καὶ πολλάκις ἢ αἰτία τοῦ χρώματος τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ καθίσταται καὶ τῶν μετέπειτα τάσεων τοῦ ἔχουσι καλῶς ἐννοήσει ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ διὰ τοῦτο ἱδρυσαν νηπιοκομεία Δημοσία ἢ καὶ οἰκογενειακά· ὁ δὲ αὐστηρὸς Ἀγγλικὸς χαρακτήρ ἔχει δώσει εἰς τὴν καθόλου μόρφωσιν τὸν χαρακτήρα τῆς πειθαρχίας.

Τοιαύτη δ' εἶναι ἢ περὶ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς μέριμνα, ὥστε καὶ εἰς αὐτὰ τὰ παιδία νὰ ἐμβάλωσι τὸν σχηματισμὸν τῆς ιδέας ταύτης καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς, ὅταν μετὰ τὰς πλαγγόνας τῶν παιζῶσιν

δὲν προτιθέμεθα ἐνταῦθα νὰ ἀναλύσωμεν τὸν καθόλου χαρακτήρα τῆς εὐγενοῦς φυλῆς τῶν Ἀγγλῶν, οὔτε τὴν πολιτείαν, τὰς ἀρετὰς ἢ κακίας τῶν, ἀλλ' ἀφίνοτες εἰς ἕκαστον τὰς περὶ τούτου ιδέας καὶ κρίσεις τοῦ καὶ ἐκθέτοντες τὴν παιδαγωγικὴν αὐτῶν πρώτην μόρφωσιν παρέχουμεν τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, ἀφ' ὧν δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν ὠφελείας.

Τὰ δημοσία νηπιαγωγεῖα συνίστανται ἐξ ἐνὸς ἢ πλείονων δωματίων ἄλλα μὲν μετὰ ἀπλῆς πολυτελείας ἐφωδιασμένα διὰ λουτρῶν καὶ παντός, ὅπερ δύναται νὰ διευκολύνη τὴν ὑγείαν καὶ τὴν καθαριότητα, ἄλλα δὲ τινὰ λίαν μέτρια καὶ δὴ καὶ πενιχρά· ἀλλὰ πάντα διακρίνει προφανῆς πρόνοια, ὅπως παρέχωσιν εἰς τὸ παιδίον ἐπαρκῆ ἄερα, φῶς καὶ ὕδωρ καὶ ὅπως διαθέτω-

σιν αὐτὸ εὐχρέστως καὶ χρησίμως δι' ὠραίων εἰκόνων, βιβλίων καὶ ἀνθῶν.

Αἱ ἀνατροφεῖς τῶν μικρῶν εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κόραι εὐπόρων ἀγρονόμων πληρωνόμεναι ἀπὸ 750—1000 δρχ. τὸ ἔτος ἐφωδιασμένα μετὰ τὴν στοιχειώδη μόρφωσιν, ὥστε νὰ διδάσκωσι τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἰς τὰ νήπια, ἱστορίας ἐκ τῆς Βίβλου, ἣτις ἔχει πολὺ τὸ στάδιον καὶ τὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς ἀνατροφῆς, χαρίεντα ἔσμηκτα εἰδικὰ διὰ νήπια καὶ πλῆθος ὠφελίμων γνώσεων.

Ἀπέκτησαν αὐταὶ πλὴν τούτων καὶ ἀντίληψιν τῆς λεπτότητος καὶ ἀβρότητας ἐν τοῖς ὑπὸ Κυριῶν ἰδρυμένοις Κυριακοῖς σχολείοις, ἐν οἷς ἔμαθον τί ἐστὶ Κύριος καὶ Κυρία περιωπῆς καὶ προσέτι ἔλαβον διδάγματα τῆς τάξεως καὶ τῆς ὑγιεινῆς παρὰ πλουσίαις οἰκογενεαῖς, ὅπου ἐπεμελήθησαν καὶ ἀδελφοῦς καὶ ἀδελφάς. Τινὲς μάλιστα συνεπλήρωσαν τὴν μόρφωσιν τῶν ἐν ἰδρύμασιν, ἔθνα μορφοῦνται καὶ διδασκάλισαι καὶ ὅπου διδάσκεται τὸ παιδίον.

Τοιαύτας ἐκλέγουσι πρὸς ἀνατροφὴν τῶν νηπίων δημοσίαι.

Ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Μήτηρ Ἀγγλῆς συναισθηνομένη τὰ καθήκοντά της οὐ μόνον ἐπαγρυπνεῖ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν πρώτην ἀνατροφὴν τῶν τέκνων της, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀφίνει εἰς ἄλλον τὴν φροντίδα νὰ διευθύνῃ τὴν καρδίαν αὐτῶν εἰς τὸ ἀγαθόν· ἢ δὲ τροφὸς τὰ περιποιεῖται καὶ μορφώνει τὸν τρόπον τῆς συμπεριφορᾶς τῶν, διδάσκει αὐτοῖς τὴν πειθαρχίαν καὶ τὰ ἀσκεῖ εἰς παντοίας ἀρετάς, ἃς δύναται νὰ ἐνασκῶσι τὰ μικρά, π.χ. τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸν δεδομένον λόγον, τὴν πρὸς τὸ ψεῦδος ἀποστροφὴν, κ.λ.π.

Ὁ Ἀγγλόπαις ἐλάχιστα ψεύδεται.

Ἡ τροφὸς αἰσθάνεται ἐνστικτικῶς σεβασμὸν πρὸς τοὺς βλαστοὺς τούτους τῆς ἀνω-

τέρως τάξεως, τοὺς ὁποίους τῇ ἐμπιστευόνται. Δύναται δὲ ἐνίοτε νὰ εἶναι σκληρὰ καὶ ἄχαρις, οὐδέποτε ὁμως, θὰ μιάνῃ τὴν φαντασίαν των διὰ χονδροειδῶν λόγων, ἀλλὰ καταπλήσσει παρέχουσα αὐτοῖς συνηθείας προσηκούσας εἰς τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν τάξιν. Εἶναι δὲ λίαν συγκινητικὸν νὰ βλέπη τις ταπεινὴν κόρην τοῦ λαοῦ νὰ μοχθῇ, ὅπως μορφώσῃ τὸν χαρακτηῖρα τῆς ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως καὶ νὰ τὴν ἀκούῃ συχνὰ λέγουσαν εἰς τὸ παιδίον: «Κύριε, ἄνθρωπος περιωπῆς δὲν φέρεται οὕτω.»

Ἡ ἀποστολὴ τῆς καθιστᾶλεπτήν αὐτὴν τὴν ἰδίαν κατὰ οἰκονομίαν τῆς φύσεως.

Ἡ ἡμέρα τῶν παιδίων ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι μετὰ σωφροσύνης κεκλιμένη καὶ ἡ τροφὴ βραχυλογημένη. Τὰ παιδία τρώγουσιν ἐν τοῖς νηπιοκομείοις αὐτῶν μετὰ τῆς τροφῆς, ἧτις παρκαθίηται κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν ἔθιμον τῆς ἐπισημότητος τοῦ γεύματος εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένη (en toilette). τοῦτο ἐξκκολουθεῖ μέχρις ἡλικίας ἕξ ἢ ἑπτὰ ἐτῶν, ὅποτε μὴθόντα πλέον τὴν εὐπρεπῆ στάσιν καὶ τὸ εὐπρεπῶς τρώγειν μετέχουσι τῶν γευμάτων τῶν γονέων των.

Ἄλλοτε ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνέτρεφον τὰ παιδία ὡς μικροὺς Σπαρτιάτας. Τὰ δι' αὐτὰ ἰδρύματα ἦσαν γυμνά καὶ ψυχρὰ, ἡ τροφὴ των λιτὴ, ἐτύγγανον δὲ πρὸ αὐτῶν πειθαρχίαν διὰ τῆς ἀπειλῆς. Ἡ σημερινὴ ἐποχὴ ἀνατρέψασα ταῦτα ἐκθέτει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των μειδιώσας καὶ φαιδρὰς εἰκόνας, χρώματα ζωηρὰ καὶ ὁμιλεῖ περὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ὑπὲρ τὸ λίκνον των ἵπταμένων ἀγγέλων.

Προσέτι διδάσκουσιν ἐν τοῖς νηπιοκομείοις τοὺς Ἀγγλόπαιδας τὸν σεβασμὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἄλλου, τὴν ἱεραρχίαν καὶ ὅρια καθορίζοντα τὴν καλὴν κοινωνικὴν τάξιν. Προσέτι διδάσκουσι τὴν θέσιν των, ἣν μανθάνουσι καὶ νὰ τηρῶσιν. Οὐδὲ σκέ-

πτονται νὰ παρβιάσῃ τὸ δικέρισμα τῶν γονέων των θεωροῦντα εὐνοίαν νὰ διέλθωσιν ἐκεῖ ὧρς τινάς. Πρὸς ἱκανοποιήσιν των ὁμως ἐφ' ἑτέρου ἐν τῷ διαμερίσματι των αἰσθάνονται ὅτι εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ των, ὅπου κλοῦσιν καὶ δέχονται μὲ χαριτόβρυτον τρόπον. Ἐκεῖ ζῶσι τὸν αὐτοῖς προσήκοντα ἀτομικὸν τῶν νηπίων βίον παίζοντα μὲ διάφορα παιχνίδια, ζῶν καὶ ἄνθη καὶ ἀκούοντα διηγήματα καὶ ἄσματα τελείας ἀγνότητος.

Ὁ χρόνος τῆς νηπιακῆς μορφώσεως σιμειώνει ἐποχὴν χαρακτηριστικὴν ἐν τῷ βίῳ παντὸς Βρετανοῦ καὶ πολλὰκις ἄνθρωπος τῆς Πολιτείας ἢ ὑποθέσεων στρέφει ἐκεῖ τὴν διάνοιάν του μετὰ πόθου, ἵνα δροσιθῇ εἰς τὰ νάματα τῆς ἀναμνήσεως ἐκείνης.

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου ἀγαπῶσι τὸ εἶδος, ὁ μικρὸς αὐτὸς κόσμος θεωρεῖται κατὰ καὶ ἐνδιαφέρονται δι' αὐτὸν μετὰ πάθους. Λεγεῶνες γυναικῶν ἐργάζονται διὰ νὰ τὸν διασκεδάσωσι καὶ νὰ τὸν ἐκπαιδεύσωσι. Ὑπάρχει δι' αὐτὰ εἰδικὴ φιλολογία καὶ πλῆθος ἐφημερίδων εἰκονογραφημένων. Ὁ περίφημος (σατυρικός) Punsehe κισθάνεται ἰδιαιτέρην τρυφερότητα δι' αὐτά. Κυρίαί ἀφιερώνουσιν ἐν περιοδικῶς δι' αὐτὰ σελίδας τὸ δὲ νοστιμώτερον εἶναι ὅτι λαμβάνουσι καὶ πλῆθος ἐπιστολῶν ἀπὸ τὰ προσφιλῆ μικρὰ ἐν αὐταῖς διηγούνται τὰς πραγματικὰς καὶ τὰς φανταστικὰς θλίψεις των· μία μικρὰ παρουσιάζει τὴν ἀγαπημένην τῆς κοῦκλαν καὶ ζητεῖ συμβουλὰς πῶς νὰ τῆς δώσῃ καλὴν ἀντροφήν· ἄλλη τὴν διὰ τὸν θάνατον τοῦ κυναρίου τῆς ἀλγοῦσιν καρδίαν τῆς. Φαντάζεται τις τὴν ἐπίσημον συγκίνησιν τῶν χαριτωμένων μικρῶν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐπιπολλήσεως τοῦ γραμματοσήμου, ὅπερ ἠγόρσεν με τὰ νομίματα, μὲ τὰ ὅποια ἠδύναντο νὰ ἀγοράσωσι διάφορα λιχνεύματα, τὴν προσδοκίαν τῆς ἀ-

παντήσεως, τοὺς ὀφθαλμοὺς των παραμυθεύοντας τὸν διανομέα, καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν νὰ ἴδωσι τὸ ὄνομά των ἐπὶ τοῦ φακέλλου.

Τὴν ἀνταπόκρισιν ταύτην διεγείρει ἐσωτερικὴ τις ἀνάγκη ἐμπιστοσύνης, ἣν ἡ μήτηρ δὲν ἱκανοποιεῖ, ἀλλὰ συγχρόνως δεικνύει τὴν ἐλευθερίαν, ἧτις δίδεται τῷ παιδίῳ, ἐλευθερίαν καλῶς χρηγομένην, ἵνα σιντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς αὐτενεργείας καὶ τῆς ἀτομικότητος.

Τὸ ἐνδυμα τῶν νηπίων καὶ τῶν τροφῶν αὐτῶν εἶναι λευκόν, ὅπερ ἀπαίτεῖ συχνὴν πλύσιν διὰ τὴν καθαριότητα. Ἄλλ' αἱ Ἀγγλίδες μητέρες προτιμῶσιν ἀντιθέτως πρὸς τὰς Γαλλίδας νὰ ἔχωσιν ἀπλούστερον καὶ εὐτελέστερον ἱατισμὸν, ὅμι ὁμως καὶ νὰ οἰκονομῶσι προκειμένου περὶ τοῦ περὶ τὰ παιδία λευκασμοῦ.

Οἰκοδέσποινα ἔχουσα εἰσόδημα 8000 φρ. τὸ ἔτος δύναται νὰ παρουσιάσῃ νηπιαγωγεῖον φαιδρὸν καὶ ὑγιεινόν.

Εἰσάγω τοὺς εὐγενεῖς ἀναγνώστας μου εἰς Ἀγγλικὸν οἶκον ἔχοντα νηπιαγωγεῖον, ὅπου ξεναγεῖ ἡμᾶς Γαλλίς συγγραφεύς, ἐκ τῆς πείρας τῆς ὁποίας ἠρύσθημεν τὴν κοινωφελεστάτην ταύτην μελέτην μας:

Ἔσταματήσαμεν, λέγει ἡ περιηγήτρια αὕτη Γαλλίς πρὸ τῶν κηλίδων χαμηλῆς ἐξοχικῆς οἰκίας κειμένης ὀλίγον ἀποτέρω τῆς ὁδοῦ. Πρὸ ταύτης ἦτο κῆπος. Ποδηλατίστρια ἔχουσα τοῦ tennis τὰ ὄργανα ἤρχετο μὲ μεγάλους κύκλους δρόμου.

— Ἴδου ἀκριβῶς ἡ οἰκοδέσποινα, λέγει ἡ συνοδευούσά με φίλη.

— Τί εὐτυχία, ὅτι δὲν ἔχασα τὴν ἐπίσκεψίν σας εἶπεν ἡ ποδηλατίστρια.

Ἡ φίλη μου μὲ παρουσίασεν εἰς τὴν Ἀγγλίδα, ἧτις μὲ ἐχαίρετῆσε μετὰ ἐγκαρδίου χειραψίας καὶ μᾶς ᾠδήγησεν εἰς τὸν κῆπον, ὅπου παρέθεσαν τὸ τέιον. Περιέφε-

ρον τοὺς ὀφθαλμοὺς μου περὶ ἐμέ. Τί ἀξιόθαύματος γωνία! μὲ ἔφερεν εἰς ἄλλην ἐποχὴν.

Ἡ οἰκία μονώρορος ἐσχημάτιζεν ὀρθὴν γωνίαν. Ἡ μετὰ ὑπερώου στέγη, κατεστραμμένη εἰς τινὰ μέρη, τὰ μικρὰ τῆς παράθυρα, ὁ παλαιὸς κισσὸς ἔδιδον εἰς αὐτὴν ἡλικίαν πλέον τῶν 200 ἐτῶν ἀλλὰ τὰ ρόδακαὶ ἡ ἐπίτῆς προσόψεως γλυκίνη προσεδιδοντὴν ἀναλαμπὴν τῆς νεότητος. Ὁκῆπος τῆς δὲν εἶχε συληθῆ ὑπὸ τοῦ κοπέως τοῦ κηπουροῦ· τὰ ἄνθη μὲ ἀπλὰ καὶ ζωηρὰ χρώματα ἐφύοντο ἀκλονίστως. Θὰ ἔβλεπες ἐκεῖ θάμνους πολυχρονίους, δύο μηλέας πεπωκυίας καὶ τὴν γλόβην μὲ τὴν περίπου ὀκτὼ ἡμερῶν βλάστησίν τῆς κατεστιγμένην μὲ ὠρκαίς μικρὰς μαργαρίτας, αἵτινες παρῆγον τὸ αἶσθημα, ὅτι ἦσαν εὐτυχεῖς σύντροφοι μὰζὺ ἢ μία παρὰ τὴν ἄλλην.

Μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τοῦτο ἡ ξενίζουσα ἡμᾶς ἔφερε βραχεῖαν ἐσθῆτα, λευκὸν ἐπιστήθιον ἀπλοῦν πέλον, ὃν μετ' ὀλίγον ἀντικατέστησε μὲ πέτασσον διὰ τὸν ἥλιον.

Ἡ φίλη μου τὴν παρεκάλεσε νὰ μᾶς δείξῃ τὴν οἰκίαν καὶ τὸ νηπιοκομεῖόν τῆς.

— Δὲν προσεπαθήσαμεν νὰ ἐπιδεικνυώμεθα, εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα, ἀλλὰ νὰ ἐπιτύχωμεν καθαριότητα καὶ φαιδρότητα.

Οὐδὲν παραδοζότερον τῆς οἰκίας ταύτης τοῦ 18ου αἰῶνος. Δωμάτια χαμηλά, ἀκλονίστα, κλίμακεξστεναί, καπνοδόχοι ὑψηλαὶ μὲ παρκατάδας καλῶς διατηρουμένας. Τὸ ἰσόγειον, ἐκ ζύλου, ἦτο ὀλίγον σκοτεινὸν καὶ αὐστηρὸν, ἀλλ' ἡ πρώτη ὄροφῆ ἦτο βραμμένη ὅλη λευκὴ. Τὰ ἐπιπλα ἦσαν ἐκ ζύλου στίλβοντός. Πράσινον ὕφασμα, μικρὰ παράθυρα, ταινίαι καὶ μουσελίαι, εἰκόνες ὠραῖαι, κλειδοκύμβαλον, ἄνθη σπάνια ἐκόσμου τὴν οἰκίαν καὶ παρῆγον αὐτὴν εὐχάριστον διαμονήν· ἡ δὲ διάταξις τῶν πραγμάτων προσέδιδε καλλιτεχνικὴν ὄψιν μετὰ

πολλῆς πρωτοτυπίας.

Ἡ αἴθουσα τοῦ καθαροῦ εἶπεν αἴφνης ἡ οἰκοδέσποινα. Ἡ μόνη μὲς αἴθουσα τοῦ λουτροῦ, εἶπε, δεικνύουσα μέγα δωματίον, ὅπου πάντα τὰ πρὸς τὴν καθαριότητα ἀναγκαιοῦντα ἦσαν προσφῶς διευθετημένα.

Ἀνήλθομεν κατόπιν περὶ τὰς ὕβριδας ἀκρονίστους, ὅτε ἡ οἰκοδέσποινα ἀνοίγουσα θύραν ἀνήγγειλε.

— Τὸ νηπιοκομεῖον!, πρῶν σιταποθήκη.

Τὸ νηπιοκομεῖον! Τί ὠραία εἰκὼν!

Δωματίον μᾶλλον ἐπιμνηστικὸν πρὸς τὸν κῆπον, φωτεινότατον.

Ὁ ἀήρ, τὸ φῶς, αἱ ἀκτίνες τοῦ δύνοντος ἡλίου εἰσέρχοντο διὰ τῶν παραθύρων ἐστεμμένων διὰ χλόης. Εἰς τὸ βάθος, ὑπισθεν φαίδρου σινικοῦ παραπετάσματος ἐφάνοντο δύο κλίνας. Ἡ λεπτή καὶ ὑγιεινὴ του ἀτμόσφαιρα ἐγοήτευσεν μὲ τὸ βάλακμόν της τὴν ἀναπνοήν. Πλησίον τοῦ ἐνὸς τῶν παραθύρων δύο νήπια ἐν λευκῇ περιβολῇ μὲ ροδίνην ζώνην στίλβοντα ἐκ καθαριότητος μὲ τὴν κόμην βοστρυχωμένην, φαίδρα καὶ χαριέστατα, ἐλάθηντο προδοχείων γάλακτος καπνίζοντες. Παρ' αὐτοῖς ἡ νηπιγῶγος, ἐν λευκῇ ἐπίσης στολῇ, ταῖς προσέφερε τὸ γεῦμά των.

Φωναὶ χαρᾶς, ψιθυροὶ φαιδρότητος ἐχρυσίζον τὴν εἴσοδόν μας. Ἡ οἰκοδέσποινα ἐζήτησε συγγνώμην, διότι διέκοψε τὸ γεῦμά των. Ἐθώπευσε τὰς μικρὰς των κεφαλὰς καὶ μοὶ ἔδειξε μετὰ τινος ὑπερηφάνιας τὴν στερεὰν σάρκα τῶν γυμνῶν βραχιόνων των.

Ἡ θύρα τοῦ δωματίου τῆς τροφοῦ ἦτο ἀνοικτὴ ἔρριψα βλέμμα ἀδιάκριτον ἀπὸ στραπτειν ἡ καθαριότητος ἀνηθῆ καὶ εἰκόνες σεμνὰ ἐκόσμουσαν τὸ δωμάτιον.

— Αὐτὰ εἶναι πάντα, ὅσα δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς μικροὺς αὐτοὺς ἐπαίτας,

εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα.

— Εἶναι πολὺ ἀπὸ τὴν ἡμετέραν, στρέφουσα τὸ βλέμμα διὰ νὰ ἐναγκαλισθῶ δι' αὐτοῦ διὰ τελευταίαν ἴσχυράν τὴν ἀνθρωπίνην αὐτὴν φωνήν, τὴν ἐξωραϊσθεῖσαν καὶ ἐκπονητικισθεῖσαν ὑπὸ τῆς χαριέστερης μητρὸς.

— Θὰ ἤθελον νὰ ἴδω γαλλικὸν νηπιοκομεῖον, θὰ εἶναι πολὺ κομψόν.

Ἡ φίλη μου μὲ εἶδε μὲ βλέμμα καὶ μειδίαμα κάπως πονηρὸν, ἐνῶ ἐγὼ ἐρυθριῶσα εἶπον εἰλικρινῶς:

— Νηπιοκομεῖον! Δὲν ἔχομεν.

— Δὲν ἔχετε! Πῶς δύνασθε ν' ἀνατρέψετε καλῶς τὰ νήπια;

— Τὰ ἀνατρέφομεν κακῶς! Ἰδοὺ τὸ πᾶν!

Ἐν Γαλλίᾳ. Ἐνταῦθα ὀλίγον ἐνδιαφέρην δεικνύουσι πρὸς εἰδικὴν νηπιακὴν μόρφωσιν, ἐνῶ ἡ Ἀγγλίς ἀπορεῖ πῶς ἀνευ νηπιοκομείου δύναται ὁ μικρὸς παῖς νὰ τύχῃ τῆς πρώτης μορφώσεως.

Οἴμοι! ἀναφωνεῖ ἡ εὐγενὴς Γαλλίς, ἀνατρέφομεν καλῶς τὰ τέκνα μας, καὶ ἐὰν οἱ Ἀγγλοὶ ὀφείλωσι τὰς τὴν δύναμιν αὐτῶν ἀποτελούσας ιδιότητας εἰς τὴν πρώτην μόρφωσιν, ἡμεῖς ὀφείλομεν εἰς τὴν ἡμετέραν τὰ τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν ἀποτελοῦντα σφάλματα. Αἱ μέλισσαι ἔχουσι εἰδικὸν διαμερισμὰ, ὅπως ἐκτρέψωσι τὰς κάμπας καὶ νύμφας, ἡμεῖς δὲ στερούμεθα τοιοῦτου διὰ τὰ μικρὰ μας! ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα μας ἀλλ' ὄχι τὰ παιδία. Ἀπόδειξις δὲ, ὅτι ἔχομεν ὅσοι τὸ δυνατόν ὀλιγώτερα καὶ εἰς ταῦτα δὲν γνωρίζομεν νὰ δώσωμεν τὸ ζῆν. Ἐὰν ἡ ἀνατροφή τῶν πῶλων τῶν ἵπποτροφείων κατὰ τὸν αὐτὸν κατενοεῖτο τρόπον, θὰ εἴχομεν μέλλοντας ἡττημένους. Ἀλλ' ἐκεῖ ἀγρυπνεῖ τὸ συμφέρον καὶ μετὰ κλυτέρως ἐμπνεύσεως.

Ἡμεῖς (ἐν Γαλλίᾳ) διὰ τὴν πρώτην τῶν τέκνων μας ἀνάπτουζιν τοῦ σώματος καὶ τοῦ γεννωμένου πνεύματος, ἐκ τῆς ὁποίας

ἐξαρτᾶται ἡ ὑγεία των, πολλάκις δὲ ἡ εὐτυχία καὶ τὸ μέλλον των, λαμβάνομεν ἀξέστους χωρικός, αἰτίνας μόνον ἀγελάδας καὶ χοίρους ἐπεμελήθησαν. Εἰς ταύτας ἐμπιστεύονται αἱ μητέρες τὰ τέκνα των! καὶ τὰς ἐφοδιάζουσι μὲν μὲ ἐσθῆτας ὠραίας, ταινίας εὐρείας πρὸς μετῶν τῆς οἰκίας γήητρον ἀλλὰ διὰ τὰ λοιπὰ;

Ἄλλοτε ὁ ἐγκέφαλος παρ' ὅλους τοὺς ἀνατομικοὺς πίνακας ἔμενε πρᾶγμα ἀφηρημένον· νῦν ἡ ἐπιστήμη μὲς ἔδειξεν ὅτι εἶναι συγγρόνως ὅ τε παραλήπτως καὶ ὁ μεταδότης καταπληκτικῆς εὐαισθησίας. Δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀγνοῶμεν, ὅτι αἱ ὀπισθεν τοῦ μετώπου τῆς τροφοῦ εὐρισκόμεναι χονδροειδεῖς εἰκόνες καὶ ψευδεῖς καὶ ἐσφαλμέναι ἰδέαι θὰ διέλθωσιν εἰς τὸν ἐγκέφαλον τοῦ ἀνατρεφόμενου, θὰ ἀποτυπωθῶσιν ἐπὶ τῶν παρθένων κυττάρων καὶ θὰ ρίψωσιν ἐκεῖ σπέρματα ἀδιάφορα. Προσέτι αἱ χωρικαὶ αὐταὶ οὐ μόνον οὐδεμίαν λεπτότητα ἔχουσι, ἀλλ' οὐδαμῶς οὐδὲ τὴν τοῦ δέοντος ἐννοίαν. Ἀγνοοῦσι τοὺς στοιχειωδεστέρους τῆς ὑγιεινῆς νόμους, τὴν τοῦ χρόνου καὶ τῆς τάξεως ἀξίαν, οὐδὲ σέβονται τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Πανταχοῦ δὲ εἰς τοὺς περιπάτους παρέχουσι θέαμα ἀποκρουστικὸν ἐκπληττον καὶ προσβάλλον τοὺς ξένους. Ἐὰν ἡδυνάμην νὰ ἐπαναλάβω, ὅτι ἐκ τύχης ἔμαθον θὰ ἡδυνάμην νὰ κάμψω τὰς μητέρας. Ἀλλὰ νὰ τὸ διηγηθῶ δύναμαι, ὄχι ὅμως νὰ τὸ γράψω.

Μέρος τῆς ἀξιοθρηνητοῦ ἀνατροφῆς, ἣν παρέχουσι αἱ τροφὲς, εἶναι ὅτι λικνίζουσι αὐτὰ τὰ μικρὰ μὲ χονδροειδῆ ἄσματα τοῦ χωρίου ἢ καὶ ἐπαφῶς τῶν οἰνοπωλείων ἢ ἄσματα τοῦ café-concert.

Αἱ τὰς τροφὰς διαδεχόμεναι παιδοκόμοι ὑπηρετρικὴ δὲν ἔχουσι μείζονα λεπτότητα· εἶναι δ' ἐπίσης ἀνίκανοι νὰ δώσωσι τὴν ὑγείαν μορφώσεως ἀνθρώπων περιωπῆς ἀγνε-

οῦσι τὴν συμπεριφορὰν τοῦ τρώγειν καθαρίως, ὥστε βλέπομεν ἀνθρώπους κοινωνικάς θέσεις κατέχοντας νὰ προδίδωσιν εἰς τὴν τράπεζαν ἔλλειψιν μορφώσεως. Ἡ δὲ διαφορὰ τῆς πρώτης ἀνατροφῆς διακρίνει τὰ άτομα περισσότερο ἀπὸ τὴν διαφορὰν τῆς καθόλου μορφώσεως.

Αἱ χονδροειδεῖς λέξεις, αἱ κατὰ τὸν θυμὸν τῶν ματαίων αὐτῶν πλασμάτων ἐξερχόμεναι τοῦ στόματός των ἐγχαράττονται βαθέως ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τῶν παιδίων, ὁπόθεν θὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὴν ἐλαχίστην πρόκλησιν βραδύτερον, ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἐν ταῖς πολιτικαῖς συζητήσεσιν, ἐν αὐτῇ τῇ Βουλῇ.

Ἡ ν τ α ν τ ᾱ ἐργάζεται ἀσυνειδήτως εἰς τὰ ἔργα τῆς τιπεινῆς φιλολογίας καὶ εἰς τὰς ἀηδεῖς εἰκονογραφίας ἐφημερίδων τινῶν.

Ἡ ν τ α ν τ ᾱ μὲ τὴν πρωτογενῆ γλῶσσάν της μὲ τὸ γόνιμον πνεῦμά της ρίπτει ἐν ἡμῖν αὐτὸν τὸν οἶστρον τῆς χυδαιότητος ἣτις ἐκπλήττει τοὺς ξένους καὶ τὸν ὅποσον ἀνευρίσκουσιν εἰς τὰς ὑψηλὰς τάξεις καὶ παρὰ ταῖς μεγάλας κυρίας καὶ παρ' ἐκείνοις, ὅσοι δὲν ἔχουσι προικισθῆ παρὰ τῆς φύσεως μὲ τὴν ἀπικτιυμένην λεπτότητα ὥστε νὰ ἀπαλλαγθῶσιν αὐτοῦ.

Κάποτε κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν εἶδον φοιτητὰς τινὰς, μέλλοντας ἰατροὺς, ἄρχοντας, ὑψοῦντας μεγάλα γράμματα, ὅπως σχηματίσωσι ρυπαρὰν λέξιν, — δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγήσω ἀπὸ τί θέλγητρον ὠθοῦμενοι — ἦν ἀγυιόπαιδες μόνον ἀρέσονται ἐπὶ τῶν τοίχων νὰ γράψωσιν. Τοῦτο βεβαίως εἶναι ἀνάμνησις τῆς νταντᾶς, τοῦτο βεβαίως ὁ σατυρικὸς μὲς Forain θὰ τὸ ἐχαρακτήριζεν «Ἡ γλυκεῖα ἀνάμνησις».

Ἡ ἀνθρωπίνη φολεὺ ὄφειλε νὰ εἶναι πλήρης φωτός καὶ ἡλίου, ἐξεζητημένης δὲ καθαριότητος (ὥστε νὰ ἔχῃ τὴν ἀναγκαίαν

ψυχολογικήν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν παιδίων, καὶ νὰ μὴ ἀραιοῖ τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ζωηρότητα, ἐμβάλλῃ δὲ ἀδράνειαν, δυστροπίαν καὶ κατῆφειαν. Παρ' ἡμῖν ἀπ' ἐναντίας τὸ δωματίον τὸ ἀφιερωμένον διὰ τὰ παιδία μας εἶναι τὸ γενικῶς ἥκιστα ἀνετον καὶ εὐάερον ἐκ τῶν τῆς οἰκίας, συνήθως κελῶς ἔχον, κελῶς ἀεριζόμενον, αἰεὶ πρόστυχον. Τὰ ἐνδύματα τῶν μικρῶν σεσωρευμένα ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς τροφοῦ καὶ τῆς ὑπηρετρίας, τὰ ἰδιαιτέρας χρεῖας σκευὴ ἐκτεθειμένα καὶ τὰ παίγνια τῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον δηλητηριασμένα σφύρονται πανταχοῦ.

Αἱ λεπτομέρειαι δεικνύουσιν ἔλλειψιν λεπτότητος τῆς τροφοῦ καὶ ἀπ' ἐτέρου τὸ ὀλίγον ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἡ μήτηρ προσδίδει εἰς τὸ πλάσιον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκκολλάπτεται καὶ ἀναπτύσσεται ὁ βίος τῶν μικρῶν τῶν. Δὲν θὰ εὗρετε ἐκεῖ οὔτε εἰκόνας οὔτε ἀνθη, οὐδὲν ὅπερ δύναται νὰ ἐγειρῇ ἐν τῷ πνεύματι αὐτῶν ὠραίας ἰδέας, νὰ ἀφήσῃ εἰς αὐτὰ εὐάρεστον ἀνάμνησιν καὶ νὰ τὰ κάμῃ νὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἡδύτητα τοῦ βίου. Ἐξ ἄλλου παρέχουσιν αὐτοῖς ἐλευθέρην πρόσδοτον εἰς πᾶσαν τὴν οἰκίαν· εἰσχωροῦσιν παντοῦ καὶ γίνονται ἀνυπόφορα. Ἀκατανικήτως ἐλκύει αὐτὰ τὸ μαγειρεῖον, ὅπου στίλβουσι τὰ μαγειρικὰ σκευὴ καὶ ὑπάρχει ὁ δίδων γευστικὰ πράγματα, εἰς τρόπον ὅστε καταντᾷ νὰ προτιμῶσι τὴν μετὰ ὑπηρετῶν ἀναστροφὴν. Λέξεις παράδοξοι ρίπτονται ἐκεῖ εἰς τὸν ἐγκέφαλον αὐτῶν καὶ τὸν φέρουσιν εἰς σύγχισιν ζητοῦντα τὴν σημασίαν, ἣτις ἀπλοῦται ἐπὶ τῆς τεταμένης ἐκφράσεως τῆς φυσιογνωμίας τῶν.

Τρόποι καὶ χαρακτῆρ ἔχοντες τὸν αὐτὸν τύπον δεικνύουσι τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων. Εἰς κανένα κανόνα δὲν ὑποτάσσονται, ἀγνοοῦντα τίνι νὰ

ὑποταχθῶσι καὶ μὴ διδασκόμενα τὸν πρὸς τὸν ἀνώτερον σεβασμὸν. Πρὸ πάντων δὲ ἀγνοοῦσι τὴν ἀσκήσιν τῆς θελήσεως, ἣτις δίδει τὸ κράτος ἐφ' ἐαυτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἡ δὲ παράδοξος αὕτη ἀγωγή ἀγει εἰς τὴν ἔλλειψιν μεθόδου καὶ τοῦ κατὰ τὸ δέον πράττειν καὶ δικαιολογεῖ τὴν πτωσίν τῶν ἀσθενῶν φύσεων· αἱ ἰσχυραὶ δύνανται ἀφ' ἐαυτῶν νὰ ἀντιδράσωσι.

Τὸ πλεῖστον τῶν μητέρων πειρῶνται νὰ ἀναπληρώσωσι τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν παιδευγῶν. Παρίστανται εἰς τὴν κατὰ κλισίαν καὶ ἐξέγερα τῶν τέκνων τῶν, ἐπαγρυπνῶσιν ἐπὶ τῆς τροφῆς τῶν καὶ ἐφαρμόζουσι τὴν ὀλίγην παιδικὴν ὑγιεινὴν, ἣν γινώσκουσιν. Πάλιν ἀφῶνας διεξάγεται μετὰ αὐτῶν καὶ τῶν τροφῶν, μετὰ τῆς πεπατημένης παραδόσεως καὶ τῆς προόδου καὶ τῆς μὴ ὑπερσχευομένης εὐρίσκειται τὸ παιδίον παραδεδομένον εἰς χεῖρας ἀπειροῦς ἢ ἀμελεῖς.

Ἐπερτρέφεται ἀσπλάγχυνος, περιβάλλεται μὲ βάρεια ἐνδύματα, ἅτινα χαλαρώνουσι τὰς κινήσεις του καὶ κωλύουσι τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μυῶν του. Δὲν τοῦ δίδουσιν ἐπαρκῆ ἀέρα, ἐπαρκῆς φῶς, ἐπαρκῆς ὕδωρ. Ἰσως δὲ οὐδαμοῦ ἔτυχε τὸ νήπιον θεραπείας καὶ μερίμνης μετὰ ἐλάσσονος ἐπιστημοσύνης καὶ φρονήσεως.

Τὰ τῶν Παρισίων νήπια διέρχονται πᾶσας τὰς μεταμεσημβρινὰς αὐτῶν ὥρας εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία καὶ εἰς τοὺς κήπους τοῦ Κεραμεικοῦ ροφῶντα σακχαρωτὰ ἀνθυγιεινὰ, ἀκούοντα τὰς μᾶλλον ἀνθυγιεινὰς ἀπρεπείας, ἅς εἰς τοὺς καρραγωγεῖς μόνον δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ τις. Ροφῶσι μὲ πλήρεις πνεύμονας τοὺς ἀνεγειρομένους κοινωροτοὺς ὑπὸ τῶν ἀμαζῶν καὶ τῶν διαφόρων παιγνιδίων, ἅτινα τὰ ἴδια κατασκευάζουσι μὴ ἔχοντα συνείδησιν τοῦ κινδύνου τῶν μικροβίων, ἅτινα εἰσάγουσι τὴν νόσον,

ἣτις μετὰ τινὰς ἴσως ἡμέρας θὰ τὰ ἀφάρπασῃ.

Διὰ νὰ ἀντεπεξέρχεται κατὰ τῶν ἐπιβλαβῶν τούτων στοιχείων πρέπει ἡ φυλὴ μας νὰ εἶναι πεπρωκισμένη κατὰ προγονικὴν κληρονομίαν μὲ ὑπεράνθρωπον ζωτικότητα καὶ ἔκτακτον δύναμιν. Φαντάζεται τις λοιπὸν πόσον τὸ ἔργον τῆς θὰ διηκολύνετο διὰ τῆς ἰδρύσεως Νηπιοκομείου, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑγιεινότερον θὰ διετήρουν τὰ μικρὰ, ἐπιμελέστερον θὰ περιέθαλπον αὐτὰ, θὰ ἐμερίμνων περι τῆς ἀγωγῆς τῶν καὶ θὰ ἐποιοῦντο βελτίονα ἀφετηρίαν τῆς μορφώσεως τῶν.

Ἄφ' ὅτου ἐπεσκέφθην τὸ οἰκογενειακὸν αὐτὸ νηπιοκομεῖον, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου διρκῶς βλέπω τὴν θελατικὴν ἡγεσίαν, ἣν μοι παρουσίασε καὶ θὰ ἐπιθύμουν ζῶν νὰ παραδώσω τοῦτο ἐνώπιον τῶν Γαλλίδων μητέρων. Ἰσως συναλαμβάνετο ἡ ἰδέα νὰ ἰδρυθῶσι σχολεῖα, ὅπου ἰατροὶ κατὰλληλοι νὰ διδάξωσι τὸ παιδίον καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ. Πολλὰ γυναικῆς καὶ νεανίδος τῆς κατωτέρας ἀστικῆς τάξεως θὰ ἐγίνοντο νηπιαγωγοὶ εὐχάριστος, διευθύνουσι ὑπηρετρίαις καὶ κελῶς πληρωνόμεναι. Ἄρχιτέκτονες θὰ εἰσῆγον τὸ νηπιαγωγεῖον ἐν τοῖς σχεδίοις τῶν. Ἄφου ἐντεῦθεν τῆς Μάγλης μεταφέρονται τύποι συρμαί, διατὶ ὄχι καὶ ὁ τοῦ νηπιτροφείου, ἀφου εἶναι τύπον οὐσιώδης καὶ ἐφαρμόσιμος. Ἡ Γαλλίς θὰ ἐδείκνυεν ἐνδιαφέρον διὰ τὸ εἶδος καὶ θὰ προσεπάθει νὰ παρασκευάσῃ ὠραία τοιαῦτα. Θὰ ἦτο μεγάλη πρόοδος διὰ τὴν χώραν μας.

Ἐχομεν τὸν μητρικὸν ἔρωτα, θὰ εἴχομεν καὶ τὸν ἔρωτα Μητρός.

Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ πρώτη, μὲρφοσις παρὰ τοῖς Ἄγγλοις καὶ τοῖς Γάλλοις, καθ'

ἦν οἱ πρῶτοι συστηματικῶς ἐργαζόμενοι, παρέχουσιν τὰ πρῶτα ἐφόδια τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς καθόλου ἡθικῆς ἀνατροφῆς χορηγοῦντες καὶ πλῆθος ὀφελίμων γνώσεων.

Ἄλλὰ μετὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐν Ἀγγλίᾳ εἰσέρχεται λύσις τῆς συνεχείας τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως. Οἱ γονεῖς ἀποστέλλουν τὰ τέκνα τῶν εἰς τὰ διάφορα σχολεῖα μέχρι τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλὰ προσωπικῶς δὲν ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν σπουδὴν αὐτῶν. Ἄφω θέσωσι τὸν πόδα αὐτῶν εἰς τὸν ἀναβολέα, τὰ ἀφήνουσιν ἐλεύθερα νὰ τρέξωσι, νὰ καλπάσωσι ἢ μᾶλλον τὰ ἐγκαταλείπουσι νὰ τρεξῶσιν τὸν δρόμον τῆς φαντασίας τῶν κατ' ἀρέσκειαν. Μάλιστα περισσύτερον ἐνδιαφέρονται διὰ τὰς νίκας τῶν ἐν ταῖς ἀθλητικαῖς ἀσκήσεσιν παρὰ διὰ τὰς σχολικὰς. Καὶ τοῦτο κατ' ἐνστικτὸν τῆς φυλῆς.

Κατὰ ταῦτα τὸ ἔδαφος τῆς παιδείας εἶναι ταπεινότερον ἐν Ἀγγλίᾳ ἢ ἐν Γαλλίᾳ, τὸ δὲ πλῆθος εἶναι ἐκτάκτως ἀμαθές.

Ἐν Γαλλίᾳ ἀπεναντίας ἐν πάσαις ταῖς τάξεσιν οἱ γονεῖς ἐνδιαφέρονται μετὰ πάθους διὰ τὰς σπουδὰς τῶν τέκνων τῶν, οὐδενὸς δὲ φείδονται, ὅπως τὰς διευκολύνωσι. Ἀρέσκονται νὰ τὰ ἐκπαιδεύωσιν οἱ ἴδιοι καὶ μάλιστα τὰ ὑπερφροντίζουσιν καὶ ἀσυνειδήτως ὑποβροηθοῦσι τὴν ὑπερκόπωσιν τοῦ ἐγκεφάλου τῶν. Ἡ ἐπιτυχία τῶν τέκνων τῶν καθίσταται δι' αὐτοὺς ζήτημα προσωπικὸν ἐγωισμοῦ καὶ αὐταρεσκείας. Ὁπατήρ δυσκολεύεται νὰ συγχωρήσῃ ἀποτυχίαν εἰς τὸ baccalaoureat τοῦ υἱοῦ του

Μητέρες παρκαθῆνται πολλακτῶς εἰς τὰς παραδόσεις τῶν θυγατέρων τῶν, ἢ ἐργάζονται μετὰ τῶν υἱῶν τῶν. Ἡ τοῦ λαοῦ γυνή, ἡ μικρὰ ἀστὴ ἐπιβλέπει νὰ μάθωσι τὰ τέκνα τῆς τὰ μαθήματα τῶν, παραδοκεῖ ἀπὸ κειροῦ εἰς κειροῦν σταυρὸν ἢ τὸ μεταλλικὸν ἐπὶ τῆς μαθητικῆς ποδιᾶς. Τὴν Κυριακὴν

ὁ τεχνίτης ὁδηγεῖ τὰ μικρά του εἰς τὰ μουσεῖα, ὅπου ἐλκυνόμενος ὑπὸ θείου ἐμφύτου σταματᾷ εἰς τὰ καλὰ μέρη, ὅπου τὸν ἐλκύει ἐνστικτικῶς ἡ ἄτι τὸ ἔξοχον.

Ἐν τῇ Γαλλικῇ κυψέλλῃ ἡ διανοητικὴ ἐργασία εἶναι ἔντονος· ἐὰν δὲ ἡ νηπιτικὴ μας παιδεία παρέχῃ κακὴν ἀφετηρίαν, ἀλλὰ ἀνακτῶμεν τὸν ἀπολεσθέντα χρόνον διὰ προσπαθειῶν, ἃς ἡμεῖς καὶ ὁ Θεὸς γινώσκουμεν.

Οἱ Ἄγγλοι εἶναι ὁ ἀριθμὸς, ἀλλ' οἱ Γάλλοι ἡ ποιότης.

Ἐπιθέτω ἐν τούτοις ὅτι οἱ Ἄγγλοι δὲν θὰ ἤθελον νὰ μεταβάλλωσι θέσιν. Διὰ μέσου τῶν δύο τούτων δυνάμεων ἐργάζεται ἡ φύσις διὰ τε τὴν ἀμοιβαίαν ἡμῶν πρόοδον καὶ διὰ τὴν παγκόσμιον. Μάλιστα κλίνει ἐπαισθητικῶς νὰ τὰς συγκεράσῃ.

Διὰ νὰ παραγάγῃ.

Ὁ ζῆσων ὀψεται! ...

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΑΤΖΗΝΑΡΗ

διδάκτωρ τῆς Φιλολογίας.

ΠΡΟΣ ΤΟΣ ΑΠΗΛΠΙΣΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ἐννοῶ, αἰσθάνομαι τὸ μέγεθος τῆς θλίψεώς σας. Ναί, αἰσθάνομαι τὴν πικρίαν ἢ ὁποῖα κατέχει τὴν ψυχὴν σας. Βλέπω τὴν κατῆφιαν τοῦ προσώπου σας καὶ λυποῦμαι ἀπείρως διὰ τὴν ὀδύνην σας. Ἀλλὰ θαρεῖτε, μὴ ἀπελπίζεσθε, ἀδελφοί μου. Μὴ καταβάλλεσθε ὑπὸ τῆς λύπης. Εἶναι φυσικὸν εἶναι εὐλογον, εἶναι θεία διαταγὴ νὰ λυπησθε, νὰ θλίβεσθε. Οὗτος εἶναι ὁ προορισμὸς τῆς γηίνης ὑπάρξεως, οὗτος ὁ σκοπὸς τῆς ἐπὶ τοῦ πλανήτου τοῦτου ζωῆς. Μὴ ἀφίνετε ὅμως τὴν θλίψιν νὰ μεταβάλληται εἰς ἀπογοήτευσιν καὶ τὴν ὀδύνην εἰς ἀπελπισίαν. Μὴ ἀπελπίζεσθε, ὄχι! Σκεφθῆτε τὸν Θεὸν ἀναπολεῖτε Ἐκεῖνον ὃ ὁποῖος εἶναι ὁ ἄσβεστος φάρος τῆς Αἰωνιότητος. Ἀκούετε τί λέγω πρὸς ὑμᾶς. Μὴ ἀπελπίζεσθε. Ὁ κόσμος οὗτος εἶναι πρόσκαιρος καὶ αἱ λύπαι καὶ αἱ θλίψεις καὶ αἱ βάσανοι αὐτοῦ ἐφήμεροι, σκοποῦσαι τὴν ἐξάντισιν, τὴν κάθαρσιν, τὴν ἔξαρσιν καὶ τὴν ἐξύψωσιν τῆς ψυχῆς σας. Μὴ ἀπελπίζεσθε, ἡ ἀπελπισία εἶναι ψυχικὴ αὐτοκτονία, εἶναι ἀδυναμία ἀνθρωπίνη καὶ παράλογος ἀποδεικνύουσα τὴν ἀνθρωπίνην ἀπιστίαν καὶ οὐδὲν πλέον. Ἐπέροχεται ἡ στιγμή τοῦ θανάτου. Ἀλλὰ ἔχετε πεποιθήσιν, χαρὰν ἀνεκλάλητον. Πέραν τοῦ τάφου λάμπει, ἀκτινοβολεῖ ἡ αἰωνιότης. Πέραν τοῦ τάφου μᾶς ἀναμένουσιν τὰ τέκνα μας, οἱ ἀδελφοί, αἱ σύζυγοι καὶ πᾶσαι αἱ προσφιλεῖς ἡμῶν ὑπάρξεις. Πέραν τοῦ τάφου μᾶς ἀναμένει ἡ χαρὰ, ἡ γαλήνη, ἡ ἀγάπη ἢ γλυκεία, ἡ παγκόσμιος, ἔρος ὃ ἀπειρος τοῦ ὁποῖου ἀμυδρὰν μόνον εἰκόνα ἐπὶ τῆς γῆς λαμβάνομεν.

Θάρος ἀδελφοί, δὲν θέλω νὰ ἔχητε ἀπλῶς ἐλπίδα εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, θέλω νὰ ἔχητε πεποιθήσιν ἀκράδαντον, ἀκλόνητον. Θέλετε νὰ πεισθῆτε; Ἀμφιβάλλετε;

Περὶ τίνος. Περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀπείρου αὐτοῦ ἀγαθότητος; Ἄρα γε εἰς τόσον φοβερὸν σκοτὸς εἰρίσκεσθε ὥστε οὐδὲν βλέπετε; Ἐπὶ τοσοῦτον λοιπὸν ἡ βαρεῖα, ἡ πυκνὴ ὕλη περιεκάλυπεν ὑμᾶς ὥστε οὔτε μία ἀκτίς φωτὸς νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπεσέλθῃ διὰ τοῦ πυκνοῦ πέπλου τῆς ὕλης καὶ νὰ φωτίσῃ τὴν ψυχὴν ἡμῶν. Δὲν ἰσχύει ἡ ἀγάπη, δὲν ἰσχύει ἡ ἀνθρωπίνη μεγαλοφύα, δὲν ἰσχύει ἡ φωνὴ τῆς συνειδησεώς σας, δὲν ἰσχύει ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀτόμου, δὲν ἰσχύουσι τὰ ἱερὰ βιβλία πάντων τῶν ἐθνῶν, πάντων τῶν λαῶν, πασῶν τῶν θρησκειῶν τὰ ὁποῖα κηρύττουσι τὸν Θεόν, δὲν ἰσχύουσιν αἱ ἀποκαλύψεις τῶν Πνευμάτων τὰ ὁποῖα οὐ μόνον σήμερον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐπεκοινῶνουν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου παρὰ διαφόροις πεπολιτισμένοις ἔθνεσι, δὲν ἰσχύει ἡ ἐπιστήμη ἡ ὁποῖα κηρύττει καὶ αὐτὴ τὸν Θεόν ὅταν ἀπαλασσομένη τοῦ τύφου καὶ ἐγωῖσμοῦ αὐτῆς, ἐρευνᾷ τὰ πράγματα μετὰ διαυγοῦς διανοίας καὶ ἀμεροληψίας, δὲν ἰσχύει τὸ δράμα τῆς θείας ἐνσαρκώσεως, δὲν ἰσχύει ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς δημιουργίας δὲν ἰσχύει ἡ σκοπιμότης καὶ ἀτελευτήτος τοῦ σύμπαντος ἁρμονία ἵνα πλημμυρήσῃ φωτὸς τὴν ψυχὴν σας.

Τὸν Θεὸν θέλετε; Στρέψατε μόνον ἐν βλέμμα εἰς τὴν περιστοιχοῦσαν φύσιν! Θὰ τὸν εἴρητε πάραυτα εἰς τὴν φιλοπονίαν τῆς μελίσσης, εἰς τὴν κατπαλήσσουσαν εὐφύαν τοῦ μύρμηκος. Τὸν Θεὸν ἀναζητεῖτε; Ἀλλὰ θὰ τὸν ἀκούσητε, θὰ τὸν αἰσθανθῆτε εἰς τοὺς ἡχους οἰαοδήποτε ὀρχήστρας ἢ τὸ ἄσμα τοῦ λέωντος καὶ θὰ αἰσθανθῆτε τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀηδόνος. Παρατηρήσατε τὴν μεγαλοπρέπειαν ἀνθρωπίνης φωνῆς; Θὰ τὸν ἀνύρητε εἰς τῶν ἀκούοντες τὸ ἄσμα

τοῦ Θεοῦ ἀκόμη καὶ ὅταν ἐδημιούργει καὶ τὰ θηρία. Τὸν Θεὸν ἀναζητεῖτε ;

Υψώσατε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ παρατηρήσατε τὴν ἀπειράριθνον πληθὺν τῶν φεγγοβολουμένων ἀστέρων καὶ θὰ αἰσθανθῆτε τὴν ἀνεξάντλητον ἀρμονίαν, τὴν ἀσύλληπτον σοφίαν Του. Ὁ Θεὸς σας ὁμιλεῖ διὰ τοῦ Ὠρίωνος διὰ τοῦ Σειρίου καὶ τῆς Μεγάλης Ἀρκτου. Τί τούτου μείζονα ἀπόδειξιν ζητεῖτε ; Σύμπασα ἡ φύσις χαίρει καὶ σκιρτᾷ καὶ εἰς μυριάς φωνὰς ἐξυμνεῖ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ καὶ σεῖς περιφοβοὶ σκοτίζετε τὴν διάνοιάν σας ἐν ᾧ περιβάλλεσθε ὑπὸ ἀπλέτου φωτός. Τολμᾷτε νὰ μὴ προσεύχησθε ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀναλογιζόμενοι μεθ' ὁποίας τάξεως καὶ κανονικότητος διαγράφονται αἱ τροχιαὶ τῶν πλανητῶν τῶν κομητῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων ; Δὲν θαμβώνεσθε ὑπὸ τοῦ φωτός τὸ ὅποτον ἐκπέμπουσιν αἱ μυριάδες τῶν μακροσμένων ἡλίων ; Δὲν γονυπετεῖ ἡ ψυχὴ σας θεωροῦσα τὴν ἀφάνταστον ποικιλίαν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὄντων.

Τίς φυσιοδίφης τολμᾷ νὰ καταγράψῃ εἰς ἓνα πῖνακα σύμπασαν τὴν ἀτελείωτον ποικιλίαν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ζώων καὶ φυτῶν ; Δὲν βλέπετε τὸν Θεὸν εἰς τὰς ἐλαχίστας ἀνατομικὰς καὶ φυσιολογικὰς λεπτομερείας τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ τῶν λοιπῶν ὄντων ; Δὲν βλέπετε μεθ' ὁποίας προνοίας

ἔδωκεν εἰς ἕκαστον τῶν ζώων τὰ ἀναγκαζοῦντα ὄργανα πρὸς συντήρησιν καὶ τὰ ἀνάλογα μέσα πρὸς υπεράσπισιν τῆς ζωῆς ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ; Δὲν ἀναλογίζεσθε τὸν Θεὸν καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σηπία ἐκτινάσσει τὴν μελάνην ἵνα συγχύσῃ τὸν ἐχθρόν της ; Δὲν παρατηρεῖτε τὴν ἀπειρον ἀγαθότητα καὶ στοργὴν τοῦ Δημιουργοῦ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔδωκε τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ τελευταῖον μέσον σωτηρίας εἰς τὰ ἀσθενέστερα τῶν ζώων κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἐσχάτου κινδύνου ; Ὅταν ὁ λαγρός καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ κυνηγοῦ τραυματισθῇ, παύει νὰ τρέχῃ πλέον, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ καμάτου κατὰ θείαν πρόνοιαν ἀποβάλλει τοῦ σώματός του τὴν ἰδιάζουσαν ὁσμὴν ἐξ ἧς ὀδηγούμενος ὁ κύων θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνακαλύψῃ αὐτὸν καὶ οὕτω πολλάκις σφίζεται. Ποῦ θὰ ἠδύνατό τις νὰ στρέφῃ τὸ βλέμμα καὶ νὰ μὴ ἀνακαλύπτῃ τὸν Θεόν.

Λατρεύετε, ἀδελφοί μου, τὸν Θεὸν προσεύχεσθε πρὸς ἐκεῖνον ὑπὲρ βελτιώσεως τῆς ψυχῆς σας, ἀποδιώξατε ἀπὸ τῶν ψυχῶν σας τὴν ἀπελπισίαν πράττετε διαρκῶς ἀγαθοεργίας, ἱκανοποιεῖτε ὅσον δύνασθε ὀλιγότερον τὰς ἀπαιτήσεις τῆς σαρκὸς καὶ ἀναμείνετε, θαρρουντως τὴν γλυκεῖαν ἀνατολήν τοῦ φωτός τοῦ ἄλλου κόσμου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ.

ANDRÉ DE LORDE

ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΑΙ...

Ἀφοῦ ἔχασε τὴν περιουσίαν του ὀλόκληρον καὶ ἀπληρίσθη, ὅτι θὰ δυνηθῇ ποτὲ νὰ τὴν ἐπανακτήσῃ, ὁ Μποράρδ ἐδέχθη τὴν θέσιν τοῦ διευθυντοῦ τῶν ἐκμεταλλεύσεων τοῦ Agreff τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρείας τῶν Πετρελαίων τοῦ Καυκάσου. Αἱ μεγάλαι αὐταὶ πηγαὶ νάφθας εὐρίσκοντο ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς Κασπίας Θαλάσσης, εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν πενήκοντα βερστίων πρὸς Β. τοῦ Βακοῦ.

Ἦτο δηλαδὴ ἡ θέσις αὕτη ἐν εἶδος ἐξορίας διὰ τὸν ἀνθρώπον αὐτὸν τὸν συνηθισμένον εἰς τὸν εὐκόλον βίον καὶ τὰς διασκεδάσεις τοῦ κόσμου.

Ἡ σύζυγός του εἶχεν ἀποθάνει πρὸ διετίας ἀφῆσασα αὐτὸν μόνον μεμίαν κόρην δέκα ὀκτῶ μόλις ἐτῶν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ Μποράρδ εἶχε συγκεντρώσει ὅλην τὴν στοργὴν καὶ τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας μέχρι τῆς τελευταίας ὥρας ἀπέδιδεν εἰς τὴν προσφιλῆ τοῦ θανοῦσαν. Τὴν ἡγάπα δὲ τόσον πολὺ, καθόσον αὕτη ἀπετέλει δι' αὐτὸν τὴν μόνην του ἐν τῷ κόσμῳ εὐτυχίαν καὶ ἐὰν εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἐκπατρισθῇ τὸ εἶχε κάμει μόνον καὶ μόνον πρὸς χάριν τῆς κόρης του αὐτῆς, ὅπως συναθροίσῃ μικρὸν τι χρηματικὸν ποσὸν, τὸ ὅποῖον νὰ χρησιμεύσῃ διὰ

διὰ τὸν γάμον της.

Ὅταν ὁ Μποράρδ ἀπεφάσισε ν' ἀναχωρήσῃ δὲν ἤθελε νὰ τὴν φέρῃ μαζὴ του διότι ἐφοβεῖτο τὴν ἐπήρειαν τοῦ κλίματος καὶ τὴν νοσταλγίαν τῆς γενεθλίου· ἀλλ' ἡ Σωσσάννα δὲν ἐδέχθη ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ἀχωρισθῇ ἀπ' αὐτοῦ καὶ οὕτω ἀνέλαβον ὁμοῦ τὸ μέγα καὶ κουραστικὸν τοῦτο ταξίδιον.

Μόλις ἐφθασαν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν, εἰς τὸ Agreff, εὐρέθησαν μέσῳ Ἰνδῶν καὶ Ἰθαγενῶν ἐργατῶν. οὔτινες δὲν ἤργησαν ν' ἀντιπαθήσωσι τὸν Μποράρδ καὶ τὴν κόρην του. Ὡς μόνην συντροφίαν εἰς τὸν ἔρημον αὐτὸν τόπον εἶχον μόνον Γάλλους τινὰς καὶ Γερμανοὺς μηχανικοὺς εὐρισκομένους ἐκεῖ. Τὸ πλησιέστερον κατωκημένον μέρος εὐρίσκετο εἰς ἀπόστασιν τριῶν ἡμερῶν ἐκεῖθεν δι' ἵππου, καὶ ἡ δρᾶξ αὐτῆ τῶν Εὐρωπαϊῶν ἠσθάνετο ἑαυτὴν ἀπομεμονωμένην τοῦ λοιποῦ κόσμου καὶ ὥσει χαμένην εἰς τὴν ἄξενον ταύτην χώραν.

Δυστυχῶς ἡ ἀρχῆθεν ἀναπτυχθεῖσα ἀντιπάθεια Μποράρδ καὶ ἐργατῶν δὲν ἤργησεν

ΑΠΟ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ ΕΡΑΝΩΝ

ΤΟ "ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΚΙ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ,"

Ἡ κυρία Σλήμαν καὶ ἡ κυρία Μέρλαν, ἀντικρίζουσαι ἐπερχομένην φιλανθρωπίαν.

Ἡ κυρία Μανρουιχάλη καὶ τὸ δυνάριον τοῦ ὀφθαλμοκίτου

Ἡ κυρία Τζαβέλλα καὶ ἡ Δις Μανιάκη
Βοηθούμεναι ἀπὸ διαβίτην διὰ νὰ περισυλλέξουν τὰ περιεχόμενα τοῦ θραυσθέντος κουμπάρᾳ

νά γεννήση δυσαρρεσκείας, τῶν ὁποίων ἀκόλουθος ἦλθεν ἡ ἀπεργία, τὴν ὁποίαν ὁ Μοράρδ, μὴ γνωρίζων τὴν γλῶσσαν τῶν ἔργων καί, ὡς ἐκ τούτου, μὴ δυνάμενος νὰ συνεννοῖται ἄλλως μετ' αὐτῶν εἰμὴ μέσῳ διερμηνέως, δὲν ἠδυνήθη νὰ προλάβῃ.

Οὕτω ἡ κατάστασις ἐγένετο τόσον σοβαρά, ὥστε ὁ Μοράρδ εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ καλέσῃ τὴν ἔνοπλον δύναμιν. Οἱ ἀπεργοὶ ὅμως εἶχον κόψει τὰ τηλεγραφικὰ σύρματα τὰ ἐνοῦντα τὰς ἐκμεταλλεύσεις μετὰ τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κυβερνείου καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ Μοράρδ ἠναγκάσθη ν' ἀποστείλῃ κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς ἓνα πιστόν του ὑπηρετήν, ὅπως εἰδοποιήσῃ τὸν διοικητὴν καὶ ἀποστείλῃ δύο ἐνωμοτίας χωροφυλάκων.

✱

Τὴν ἐσπόμενὴν πρωΐαν, ὅμιλοι συνεχεντροῦντο πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ διευθυντοῦ. Διαρκῶς δὲ ἀπ' αὐτῶν ἠκούοντο ὕβρεις καὶ βλασφημίας ἀπευθυνόμεναι ἐναντίον τοῦ Μοράρδ καὶ τῶν ἰδικῶν του καὶ καθιστάμεναι ὅπῃ ὥρας εἰς ὥραν ἀπειλιτικώτεραι.

Ἐντὸς ὀλίγου μάλιστα ἤρχισαν νὰ ρίπτουν καὶ λίθους ἐναντίον τῆς οἰκίας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐθραύθησαν ἀρκετοὶ ὑαλοπίνακες τραυματισθείσης μάλιστα καὶ τῆς Σωσσάνης εἰς τὸ μέτωπον. Ἐκλείσαν ἀμέσως τὰ ἐξώφυλλα τῶν παραθύρων, ἡ θύρα ἐστερεώθη ἔσωθεν καὶ οἱ ἐντὸς τῆς οἰκίας ἠτοιμάσθησαν πρὸς ἀμυναν.

Κατὰ τὴν μεσημβρίαν οἱ ἀπεργοὶ ὀρηγτικοὶ ἐπετέθησαν ἐναντίον τῆς οἰκίας φωνάζοντες καὶ ὠρῶμενοι. Μερικοὶ μάλιστα τούτων ἔσυρον μετ' αὐτῶν καὶ ἓνα μέγαν κορμὸν δένδρου, τὸν ὁποῖον ἐσκόπευον νὰ μεταχειρισθῶσι πρὸς ἐκπόρθησιν τῆς εἰσόδου.

Τὴν στιγμὴν ὅπως ποῦ ἠτοιμάζοντο νὰ καταφέρωσι τὸ πρῶτον κτύπημα, πυροβο-

λισμοὶ ἤρχισαν ἐκ τῶν ἔνδον τῆς οἰκίας.

Τέσσαρες τῶν ἐπιτιθεμένων ἔπεσαν νεκροί, ἐνῶ οἱ λοιποὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Συγχρόνως ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐπλήρουν ἐκ νέου τὰ ὄπλα τῶν ἀποφασισμένοι νὰ τηρήσουν εἰς ἀπόστασιν τὴν ἀγρίαν αὐτὴν ὁρδὴν μέχρις ἀφίξεως τῶν ἐπικουριῶν.

Ὁ Μοράρδ εἶχεν ὀδηγήσει τὴν θυγατέρα εἰς τὸ πλεόν προφυλαγμένον τῆς οἰκίας δωμάτιον, ὅπως προστατεύσῃ αὐτὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς μάχης. Ἐξ μηχανικοὶ καὶ τρεῖς μουζικοὶ ἀπετέλουν, ὑπὸ τὰς ὀδηγίας του, τὴν φρουρὰν τῆς οἰκίας. Εἰς τῶν μουζικῶν μόλις ἦλθεν ἡ νύξ, ἐγλύστρησεν εἰς τὸ σκότος ἔξω τῆς οἰκίας μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ φθάσῃ εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν τροφίμων, καθότι οἱ ἀπεργοὶ ἐφαίνοντο ἀποφασισμένοι ν' ἀναγκάσουν τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὴν ἐκ τῆς πείνης παράδοσιν. Ὁ Μουζικός ὅμως, ἀναμενόμενος μετ' ἀγωνίας, δὲν ἐφαίνετο ἐπανερχόμενος.

Ἐκαστος τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἠγρύπνει ὀπισθεν ἐνὸς παραθύρου, ὅπως μὴ καταληφθῶσιν αἰφνιδίως ὑπὸ τῶν ἀπεργῶν. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς νυκτὸς ἠκούετο μακρυνὸς συγχευμένος θόρυβος. Ἦσαν φαίνεται οἱ ἀπεργοὶ, οἵτινες μεθυσθέντες ἀλληλενθαρῦνοντο πρὸς ἐπίθεσιν.

Κατὰ τὴν αὐγὴν πλησίον τῆς οἰκίας ἠκούσθη εἰς στεναγμὸς ὀλίγῳ δὲ κατόπιν ἐκρούσθη ἡ θύρα ἑλαφρῶς. Ἦτο ὁ μουζικός, ὅστις ἐπανήρχετο συρόμενος κατὰ γῆς, ἐξηντλημένος.

Τὸν ἔφεραν ταχέως ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ κατελήφθησαν ὅλοι ὑπὸ φρίκης ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ δυστυχοῦς.

Εἶχε πέσει ὁ δυστυχὴς εἰς χεῖρας τῶν ἀπεργῶν, οἵτινες εἶχον ἐκσπάσει ἐπ' αὐτοῦ ὄλην τὴν τὴν λύσσαν. Τοῦ εἶχαν ἐξορύξει τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν, ὅστις, οὕτω δὲν ἀπετέλει εἰμὴ μίαν αἱματώδη ὀπὴν ἐφ' ἐνὸς

προσώπου ἄνευ ρινός, ἄνευ ὠτων.... Εἰς ἐπίμετρον δὲ τοῦ εἶχαν καύσει χεῖρας καὶ πόδας...

— Ὑποφέρω, ἐγόγγυζε... φονεύσατέ με... πρέπει νὰ μὲ ἀποτελειώσετε... γιὰ ἐλεημοσύνη... Εἶνε ἄγρια θηρία.... Μὴν ἀφήσετε νὰ σᾶς πιάσουν... θὰ σᾶς βασανίσουν ὅπως καὶ μ' ἐνα....

Καὶ καθὼς ὁ Μοράρδ ἔκλυτεν ἐπ' αὐτοῦ διὰ τὸν περιποιοῦν, ὁ δυστυχὴς οὗτος συλλέγων τὰς ὀλίγας του δυνάμεις, τοῦ ἐπιθύρισε εἰς μίαν τελευταίαν του πνοήν.

— Ἀφεντικὸ, φυλάξου... μ' ἄφησαν νὰ ἔχω γιὰ νὰ σοῦ εἰπῶ. ὅτι θέλουν νὰ σὲ πιάσουν ζωντανόν, ἐσένα καὶ τὴν κόρη σου.... Εἶνε....

Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ τελειώσῃ τὴν φράσιν του....

Ἦτο νεκρός....

Τὸν ἐξήλωσαν ἐπὶ μιᾶς κλίνης καὶ πρὸ τοῦ πτωχοῦ αὐτοῦ θύματος, ὅλοι ὠρκίσθησαν νὰ φονευθοῦν μέχρις ἐνὸς καὶ νὰ μὴ παραδοθοῦν ζῶντες εἰ τὰ κτήνη αὐτά.

✱

Ἡ ἡμέρα παρήλθεν ἡσυχος.

Ἐὰν ὁ ἀποσταλεὶς πρὸς τὸν κυβερνήτην ἀγγελιαφόρος εἶχε δυνηθῆ νὰ φθάσῃ, χωρὶς νὰ ἐμποδισθῆ, ἠδύνατο νὰ ἐλπίζον, ὅτι ὁ στρατὸς δὲν θὰ ἤρξει.

Ὁ Μοράρδ στωϊκὸς ἐνεθάρρυνε τοὺς συντρόφους του παρουσιάζων αὐτοῖς ὡς λίαν προσεχῆ τὴν ὥραν τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ τοὺς μετέδωκε τέλος μίαν ἐμπιστοσύνην, τῆς ὁποίας αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔστερεῖτο.

Τὴν ἀγωνίαν τουῦξανον αἰεκτῆς παρουσίας τῆς θυγατρὸς του ἀνησιχία. Ἐμέμφετο δὲ ἤδη ἑαυτὸν διὰ τὴν ἀδυναμίαν ποῦ εἶχε, νὰ τὴν πάρῃ μαζί του.

— Ἀντὶ ν' ἀντισταθῶ εἰς τὴν θέλησίν της, ὅπως ἦτο τὸ καθήκόν μου. ἐγὼ ἐδέχθη

δειλῶς τὰς προτάσεις της. Καὶ ἐὰν τώρα αἰβοῦμαι ἀργήσουν τότε ὁ αἴτιος τῆς ἀπολείας της θὰ εἶμαι ἐγώ.

Ἀπεσπάρθη ἀπὸ τὰς σκέψεις του αὐτὰς ἀπὸ ἓνα φῶς τὸ ὁποῖον ἐφώτισε τὸ δωμάτιον, ὡς νὰ προήρχετο ἀπὸ Βεγγαλικὸν φῶς. Συγχρόνως δὲ φωναὶ ἠκούσθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ: «Ἐβαλαν φωτιὰ στὰς δεξαμενὰς τοῦ πετρελαίου!»

Πράγματι ἀληθεῖς λίμναι νάφθας ἐκαίοντο ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς. Αἱ φλόγες, πράσιναι, ἐρυθραὶ κυαναὶ, ὑψοῦντο εἰς μέγιστα ὕψη....

Πέριξ τῶν φλογῶν αὐτῶν ἐφαίνοντο αἰσκιαὶ τῶν πηγενοερχομένων ἀπεργῶν, ὀλόκληρος δὲ ἡ περιοχὴ ἐφαίνετο ὡς καιομένη....

Οἱ πολιορκημένοι, ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλον, ἐβλεπον τὰς φλόγας αὐτὰς μελαγχολικοί. ἐννοοῦντες κάλλιστα τὴν καταστροφὴν καὶ τὸ ἀναμένον αὐτοὺς μέλλον.

Αἴφνης μία φωνὴ ἀγρία ἠκούσθη... Ἐὐθὺς δ' ἀμέσως παρετήρησαν μίαν ὀμάδα ἀπεργῶν. ἦτις συμπαγῆς καὶ ἀπειλητικῆς προὐχώρει κατὰ τῆς οἰκίας....

— Φίλοι μου, ἐφώναξεν ὁ Μοράρδ, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς συντρόφους του, προσοχὴ στὰ φυνεκέκια σας. Μὴ κτυπᾶτε παρὰ μόνον στὸ κρέας... Τὸ νοῦ σας δὲ τὸ τελευταῖόν σας φυνεκέκι κρατῆστε τὸ γιὰ σᾶς....

Κατόπιν ἔτρεξεν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἦτο κλεισμένη ἡ Σωσσάνα καὶ λαμβάνων αὐτὴν εἰς τοὺς βραχίονάς του:

— Μικρὴ μου Σωσσάνα, ἐπιθύρισε, ἀγαπητὴ μου... μὴ φοβῆσαι... εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ, κοντὰ σου... μὴ φοβῆσαι....

Τὴ στιγμὴν αὐτὴν πυροβολισμοὶ ἠκούσθησαν ἔξω, συγχρόνως δὲ αἱ κραυγαὶ ἐδιπλασιάσθησαν, ἠκούσθη εἶτα ὁ θόρυβος ἐνὸς πλήθους, τὸ ὁποῖον εἶχεν εἰσβάλει εἰς:

τήν οικίαν και διεσπείροτο εις τὰ διάφορα αὐτῆς δωμάτια. Βαρέα βήματα ἠκούσθησαν ὅπισθεν τῆς θύρας, τὴν ὁποίαν ματαιῶς προσεπάθουν ν' ἀνοίξουν, καὶ φωναί....

Ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὁ Μοράρδ, ἔσφιξεν ἐπάνω του τὴν θύγατέρα του. Ἐφαντάσθη πρὸς στιγμὴν τὴν Σωσσάναν του εἰς χεῖρας τῶν ἀγρίων αὐτῶν ἐπιδρομέων, καὶ καθὼς ἡ θύρα ἤρχιζεν ὑποχωροῦσα ὑπὸ τ' ἄλλεπάλληλα κυπήματα, ἐσκόπευσε μὲ τὸ πιστόλι του τὸ κρανίον τῆς κόρης του καὶ, χωρὶς αὐτὴ νὰ ἔχη ἀντιληφθῆ τίποτε, ἔσυρε δις τὴν σκανδάλην....

Ἡ Σωσσάνα ἔπεσεν ἀδρανῆς ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ πατρὸς τῆς χωρὶς νὰ ἐκβάλλῃ οὔτε φωνήν.

Ὁ Μοράρδ δὲν ἐκράτει πλέον εἰς χεῖράς

του εἰμὴ ἓν ἄψυχον σῶμα....

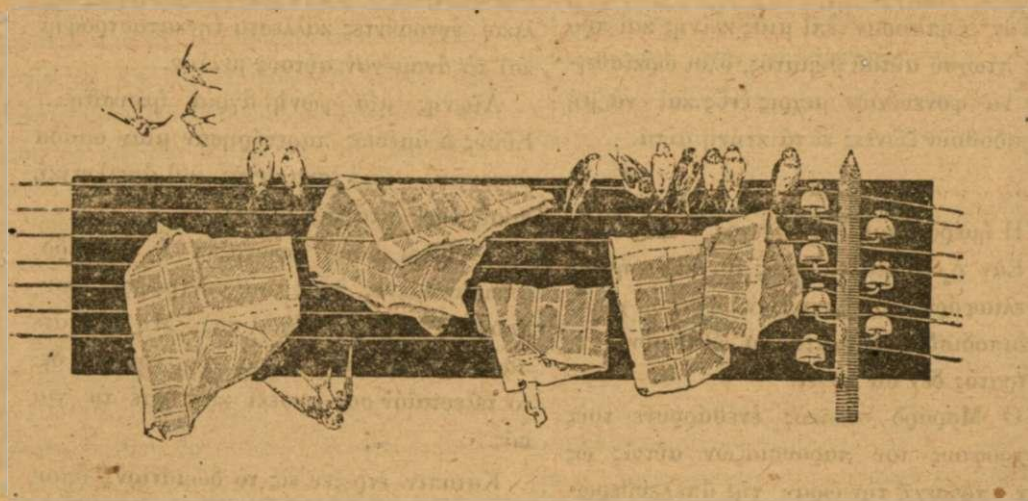
Ἡ θύρα, τεθραυσμένη κατὰ τὸ ἥμισυ, ἤνοιξε τὴν στιγμὴν αὐτὴν.... Καὶ ὁ Μοράρδ, προτείνων συγχρόνως τὸ ὄπλον του πρὸς τοὺς εἰσερχομένους, τοὺς ἐφώνησεν :

— Ἀθλιοὶ! δὲν θὰ τὴν ἔχετε ζωντανήν!
 Ὅχι! Τὴν ἐσκότωσα....

Ἄλλ' ἀποτόμως ἐσταμάτησεν... οἱ πόδες του ἤρχισαν νὰ τρέμουν καὶ ἐκ τοῦ στόματός του ἐξέφυγε μία ἀγρία κραυγὴ, μία ὠρυγή...

Εἰς τὸ φῶς τῆς πυρκαϊᾶς εἶχεν ἀναγνωρίσει τοὺς ῥώσσους χωροφύλακας, οἵτινες ἤλθον ἐν τάχει ὅπως τοὺς ἀπελευθερώσουν....

Γ. Θ. ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΕΙΡΑ

365 ΣΠΟΥΔΑΙΩΝ ΣΥΜΒΑΝΤΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

[Ἐκ Χριστοῦ μέχρι σήμερον]

ΔΙΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΝ

335. — Τῆ 10 Νοεμβρίου 1910. — Ἐκηρύχθη ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' Τακτικῆς Συνόδου τῆς Κριτικῆς Συνελεύσεως. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Κυβερν.)

336. — Αἰθημερόν. — Ἡ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων ἐν Κρήτῃ ψηφίζει: Ἐμμένει σταθερῶς καὶ ἀναλλοιώτως εἰς τὸ Ἐθνικὸν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ἡ φιλοπατρία τοῦ Κριτικοῦ λαοῦ καὶ αἱ ἀνώτεροι πάσης περιγραφῆς θυσίαι αὐτοῦ ἀπὸ γενεῶν καθιέρωσαν. Ἐλπίζει καὶ πέποιθεν, ὅτι αἱ Προστάτιδες τῆς Κρήτης Μεγάλαι Δυνάμεις, αἱ πρὸς τὴν παροῦσαν τῆς Κρήτης πολιτικὴν κατάστασιν τὰ μέγιστα συντελέσασαι, θέλουσιν ἐπισφραγίσαι τὸ ἄκρας δικαιοσύνης ἔργον αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἡ παγκόσμιος ἱστορία ἀπὸ πολλοῦ εἶναι ἐτοιμὴ ν' ἀναγράψῃ εἰς τὰς δέλτους τῆς, κυροῦσαι οὕτω διὰ τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν συναινέσεως τὴν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1908 ὑπὸ σύμπαντος τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ ψηφισθεῖσαν Ἐνωσιν τῆς Κρήτης μετὰ τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Πολιτ.)

337. — Τῆ 12 Νοεμβρίου 1868. — Συμπλοκὴ τῶν περὶ τὸν Κοκκινάκη Χριστιανῶν μετὰ τῶν Τούρκων εἰς Ἐμπαρον (Χειρ.)

339 Τῆ 15 Νοεμβρίου 1273. — Διάταγματα τοῦ Δόγη τῆς Ἑνετίας ἐπιτάσσει νὰ ἐξορισθῶσιν ὁ Γ. Χορτάτης μετὰ τῶν υἱῶν του Μιχαὴλ καὶ Κωνσταντίνου, ὁ Θεόδωρος Χορτάτης μετὰ τοῦ υἱοῦ του Ἐμμανουὴλ καὶ ὁ Σκορδυλάκος ἀποξενούμενοι τῆς τε κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας αὐτῶν. (Ἰστ. Κρήτης Ψιλάκι.)

340 Τῆ αὐτῆς ἡμερομηνίας τοῦ 1822. — Ἀποκήρυξις τοῦ Γενικοῦ Ἐπάρχου Κρήτης Μιχαὴλ Κομνηνοῦ Ἀφεντούλησφ ὑπὸ τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως Κρήτης (Ἄπομν. Κριτοβουλίδου).

341 Τῆ αὐτῆς ἡμερομηνίας τοῦ 1823. — Μάχη εἰς Κασταμονίτσαν Πεδιάδος 2,500 Χριστιανῶν κατὰ 5,500 Τούρκων ὑπὸ τοὺς Σερῖφ Πασσάν καὶ Ἀγριολήδην, φυγὴ τῶν Τούρκων, ἔξ ὧν ἐφρονεύθησαν ὑπὲρ τοὺς διακασίους καὶ δεκαῆξ χριστιανοί. (Χρονολ. Πίναξ Σταματάκη.)

342 Τῆ αὐτῆς ἡμερομηνίας τοῦ 1826. — Καταστροφὴ τριακοσίων Τούρκων ὑπὸ τὸν Τουσοῦνην εἰς Φόδελα Μυλοποτάμου μόλις

ἀπὸ εἴκοσι νέους Ἕλληνας κατοίκους τοῦ χωρίου τούτου. (Χρονολ. Πίναξ Σταματάκη.)

343 Τῆ αὐτῆ ἡμερομηνία τοῦ 1878. — Ἀφίξις εἰς Χανία τοῦ Ἀλεξάνδρου Καραθεωδωρῆ Πασσᾶ ὡς Γενικοῦ Διοικητοῦ Κρήτης. (Πασσάδες Κρήτης ὑπὸ τοῦ Γ. Σακ. Καλαϊσάκη)

τῶν ἐν Ἀθήναις παρουσιασθεῖσα εἰς τὸν παραπιδημοῦντα ἐπιφανῆ πολιτευτὴν τῆς Ἀγγλίας Τσάμπερλαιν ἀνέπτυξε τὰ αἰτήματα τῶν Κρητῶν καὶ ἐξελιπάρησε τὴν ὑποστήριξίν του. (Χειρ.)

344 16 Νομβρίου 1595. — Μέγας σεισμὸς ἐν Κρήτῃ. (Γ'. Ἐπετηρὶς Παρνασσῶ. Χρονικὸν Γεδεῶν Ἀύλοποτάμου)

345 Τῆ 17 Νοεμβρίου 1886. — Πενταμῆλις Ἐπιτροπεία χριστιανῶν Κρη-

346 Τῆ 25 Νομβρίου 1896. — Ἀφίκοντο εἰς Χανία καὶ ἀνέλαβον τῶν καθήκοντά των τὰ ἐξ Εὐρωπαϊῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἀλλοδαπῶν ναυομαθῶν μέλη τῶν Ἐπιτροπειῶν, αἱ ὁποῖρι κατὰ τὸν νέον ὀργανισμόν τῆς Κρήτης (τῆς 31 Ἀυγούστου 1896) ἔμελλον ν' ἀναδιοργανώσωσι τὰ Δικαστήρια καὶ τὴν Χροοφυλακίαν. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Πολιτ.)

347 Τῆ αὐτῆ ἡμερομηνία τοῦ 1907. — Ἐδημοσιεύθη ὁ περὶ στρατολογίας Νόμος (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Πολιτ.)

348 Τῆ 27 Νοεμβρίου 1840. — Κατ' ἀκολουθίαν τῆς συνθήκης τῆς τετραπλῆς συμμαχίας ἀπεδόθη ἡ Κρήτη ὑπὸ τοῦ Ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου εἰς τὸν Σουλτάνον. (Στατ. Πληθ. Κρήτης.) Οὐχ ἦττον τὸ Χάτι Σερίφ, δι' οὗ κατηγορεῖτο ἡ ἐπὶ τῆς Κρήτης Αἰγυπτιακὴ Κυριαρχία, ὑπεγράφη τῆ 12 Ἰανουαρίου 1841. (Χειρ.)

349 Τῆ 28 Νομβρίου 1910. — Ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Γαλλίας, Διευθύνων καὶ τὸ Ἰταλικὸν Πρόξενιον, καὶ οἱ Γενικοὶ Πρόξενοι τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ

Ρωσσίας, κατ' ἐντολὴν τῶν Κυβερνησέων τῶν, λαμβάνουν τὸν τιμὴν νὰ γνωστοποιήσωσιν εἰς τὴν Κρητικὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ὑπὸ τῶν Προστατῶν Δυνάμεων γενομένην εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς Πρεσβευτὰς δὴλωσιν εἰς ἀπάντησιν τῶν παραπόνων τῆς Κυβερνήσεώς των, σχετικῶς πρὸς τὴν ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τῆς Κρητικῆς Συνελεύσεως ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ ψήφισμα τῆς προσαρτήσεως τῆς Νήσου εἰς τὴν Ἑλλάδα. — Τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Τουρκίας ἐπὶ τῆς Κρήτης ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν ἀναγκριζόμενα ὑπὸ τῶν Προστατῶν Δυνάμεων, ἐπομένως δὲν ὑφίσταται λόγος, ὅπως ἡ Πύλη δώσῃ προσοχὴν εἰς τὰ πρὸ ὀλίγου συμβάντα ἐν τῇ Κρητικῇ Συνελεύσει, ἥτις εἰς διαφόρους περιστάσεις προέβει ἤδη εἰς ἐκδηλώσεις ὑπὲρ τῆς προσαρτήσεως τῆς Νήσου εἰς τὴν Ἑλλάδα. — Αἱ ἐκδηλώσεις αὗται οὐδεμίαν ἐξασκοῦν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῶν τεσσάρων Δυνάμεων περὶ διατηρήσεως τῶν ἐρημνῶν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων. — Ὅσοι ἀφορᾷ τὴν μέλλουσαν διοίκησιν τῆς Νήσου, αἱ τέσσαρες Δυνάμεις εἶναι ἀποφασισμένης νὰ ἐξετάσωσι τὸ ζήτημα τοῦτο ἅμα ὡς παρουσιασθῆ εἰρηνοϊκῆ περιστασις. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Κυβερν.)

350 Τῆ 2 Δεκεμβρίου 1868. — Ἐναμάχησε παρὰ τὴν νήσον Σύρον τότε ἀτύπλον «Ἐνωσις» ὅπερ ἐτροφοδοτεῖ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν, πρὸς τὸν στόλον τοῦ Χόβαρτ Πασσᾶ, συγκείμενον ἐξ ἑπτὰ πολεμικῶν σκαφῶν, ἀποκλεισάντων αὐτὴν ἐντὸς τοῦ λιμένος Σύρου. (Χειρ.)

351 Τῆ 3 Δεκεμβρίου 1281. — Ἀπεφασίσθη ὅπως διαταχθῶσιν ὁ Ἀρμοστής Κρήτης καὶ οἱ Σύμβουλοι τοῦ νὰ κασασκευάσωσιν ἐν Κρήτῃ Ναυπηγεῖσιον. (Ἰστ. Κρήτης Ψιλᾶκι.)

352 Τῆ 6 Δεκεμβρίου 1821. — Ἡρωϊκὸς θάνατος τοῦ Ἀρχηγοῦ Γ. Δασκαλάκη ἢ Τσελεπῆ εἰς τὴν μάχην Καντάνου. (Χρονολ. Πίναξ Σταματάκη.)

353 Τῆ αὐτῆ ἡμερομηνία τοῦ 1910. — Ἡ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων ἐν Κρήτῃ λαβοῦσα γνῶσιν τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 29 Νοεμβρίου 1910 ἀνακοινώσεως τῶν Προστατῶν Μεγάλων Δυνάμεων πρὸς τὴν ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν, δι' ἧς ὀνομάζονται «κυριαρχικὰ» τὰ ἐπὶ τῆς Κρήτης δικαιώματα τῆς Τουρκίας, ἐνῶ ταῦτα ἀπὸ μὲν τοῦ 1908 δι' ἀλληπαλλήλων διακινώσεων αὐτῶν ἔχουσι καθαρισθῆ ὡς «ἐπικυριαρχικὰ» ἀπὸ δὲ τῆς 24 Σεπτεμβρίου 1908 καὶ τὰ ὀνοματώδη ταῦτα δικαιώματα αὐτῆς κατελύθησαν διὰ τῶν λαοψηφισμάτων ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως, ἧς τὴν μετ' εὐμενείας συζητήσιν ὑπεσχέθησαν εἰς ἡμᾶς αἱ Προστάτιδες Μεγάλοι Δυνάμεις διὰ τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 15 Ὀκτωβρίου 1908 διακοινώσεως, ἔκτοτε δ' ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἐνωτικοῦ Κηρύγματος λειτουργοῦσι καὶ ὀρίζονται ἐν ὀνόματι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων «αἱ καθεστηκυῖαι ἀρχαί» αἵτινες ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τῶν Προστατῶν Μεγάλων Δυνάμεων διὰ τῆς ἀπὸ 30 Ἰουνίου — 13 Ἰουλίου 1909 διακοινώσεως αὐτῶν, ψηφίζουσι — Ἐκδηλοῦν τὴν βαθυτατὴν ὀδύνην τοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης — Καὶ διαμαρτύρεται κατὰ τῆς χρήσεως τοῦ ὄρου τούτου. — Ἄλλ' ἔλπίζει καὶ πέποιθεν, ὅτι οἱ Μεγάλοι αὐτοῦ Ἐδεργέται μικρὸν λαὸν συντριβόμενον ἔσαι ἐν τῇ ἀμύνη αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν Δικαιῶν καὶ τῆς Διεθνούς ἀναγνωρίσεως τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος Ἐνώσεώς του. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Κυβερν.)

354 Τῆ 7 Δεκεμβρίου 1827. — Ἦττα κατὰ τὸν Μοχὸν καὶ Ποταμιαῖς Μεραμπέλου τῶν Ἑλλήνων, φονεθέντων εἰς τὸν καὶ πηγέντων εἰς τὸν παραρρέοντα Λαγκα-

δα ποταμὸν ἄνω τῶν ἑκατὸν Τὴν νίκην ταύτην ἔλαβον οἱ Τοῦρκοι ὀδηγούμενοι ἀπὸ τοὺς Ἀγιάν Ἀγᾶν, Μοῦτσον, Ἀγριοσήδην καὶ τὸν Σιλικτάρην τοῦ Σουλεϊμᾶν Πασσᾶ, ἔνεκα τῆς διχονοίας τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἑλλήνων. (Χρονολ. Πίναξ Σταματάκη.) Ὁ Κριτοβουλίδης ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: Τῆ 13 Δεκεμβρίου 1827 ἐπνίγησαν ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα χριστιανοὶ εἰς τὸν αἰφνιδίως πλημμυρίσαντα ποταμὸν πλησίον τοῦ Μοχοῦ εἰς ἀτυχὴ μάχην, καθ' ἣν καὶ ἐφονεύθησαν ἕτεροι πενήκοντα, ἐνῶ ἐκ τῶν Τούρκων ἐφονεύθησαν τριάκοντα ἕως τεσσαράκοντα.

355 Τῆ 9 Δεκεμβρίου 1900. — Ἐναρξίς κυκλοφορίας τοῦ Κρητικοῦ νομίσματος. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Πολιτ.)

356 Τῆ 14 Δεκεμβρίου 1910. — Ἡ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων ἐν Κρήτῃ ἐψήφισε τὴν ἴδρυσιν εἰδικοῦ ταμείου ἐκουσίων εἰσφορῶν χάριν τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Κυβερν.)

357 Τῆ 16 Δεκεμβρίου 1902. — Ἐπεσκέφθη τὸ πρῶτον τὰ Χανία ἡ Α. Β. ὑψηλότης ὁ Διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου Κωνσταντῖνος διὰ τῆς Βασιλικῆς θαλαμηγοῦ «Ἀμφιτρίτη» μετὰ τῆς Α. Α. ὑψ. τῆς συζύγου αὐτοῦ Πριγκιπίσσης Σοφίας (Ν. Ἐρευνα). — Ὁ θεὸς νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ ξαναεπισκευθῆ ταχέως τὴν Κρήτην ἐντελῶς ἐλευθέραν.

358 Τῆ αὐτῆ ἡμερομηνία τοῦ 1906. — Ἀπῆλθον ἐκ Χανίων ὁ τέως Ἀρχηγὸς τῆς Κρητικῆς χωροφυλακῆς Μόναζο, ὁ Ὑπολοχαγὸς Καρροσίνη, ὁ Ἀνθυπολοχαγὸς Γερβαζούτης καὶ πάντες οἱ ἀπολευόμενοι Ἰταλοὶ Καραβινοφόροι. (Ὑψ. Α. Ὄρη.)

359 Τῆ 18 Δεκεμβρίου 1909. — Ἡ Βουλὴ τῶν Κρητῶν ἠλάττωσε τὴν θητείαν τῆς Πολιτοφυλακῆς εἰς ἐξάμηνον. (Ἐπίσ. Ἐφημ. Κρητ. Πολιτ.)

360 Τῆ 19 Δεκεμβρίου 1910. — Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 42 τῆς 18 Δεκεμβρίου 1910 ψηφίσματος τῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων ἐν Κρήτῃ ἐψηφίσθη ὁ Καγονισμὸς τῆς στρατολογίας τοῦ κατὰ γῆν στρατοῦ, ὀρίζων γενική στρατολογία ἐν Κρήτῃ. (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρητ. Πολιτ.)

361 Τῆ 20 Δεκεμβρίου 1827. — Ἐπελθόντες οἱ Χριστιανοὶ κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν καὶ λεηλατούντων τὰ χωρία τῆς Ἐμπόρου ἐντόπιων Ὀθωμανῶν ἐξώρισάν τινες ἐξ αὐτῶν. Αὐθημερόν ἐσφαξαν οἱ Τοῦρκοι χριστιανοὺς εἰς Μοχὸν κοὶ Μαῦρον Χάρακα, ἄλλους δὲ ἔρριψαν εἰς τὰς φυλακὰς Ἐρακλείου (Χειρ.)

362 Τῆ 20 Δεκεμβρίου 1867. — Ἀπεβίβασε ἡ «Ἐνωσις» εἰς Πρέβελα ἑκατὸν τριάκοντα πέντε Κρητὰς καὶ ἐξεφόρτωσε τριακόσια πενήκοντα κιβώτια πολεμοφόδια καὶ δύο χιλιάδας τρακοσίους σάκκους ἄλευρα. (Ἡμερολ. Ν. Σουρμελῆ).

363 Τῆ 25 Δεκεμβρίου 1898. — Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον φύλλον τῆς ἐπισήμου ἔφημερίδος τῆς Κρητικῆς Πολιτείας. (Ἐπίσ. Ἐφ. Κρητ. Πολ.)

364 Τῆ αὐτῆ ἡμερομηνία τοῦ 1898. — Διωρίσθη δεκαεξαμελής ἐπιτροπεία πρὸς παρασκευὴν σχεδίου πολιτεύματος (Σχετικὰ Πρακτικά.)

365 Τῆ 26 Δεκεμβρίου 1866. — Ἀπεβίβασθη διὰ τῆς «Υδροῦς» εἰς Φόδελε καὶ Ἀγίαν Πελαγίαν ὁ Δημήτριος Πετροπουλάκης μετ' ἑξακοσίους περίπου Ἐθελοντάς. (Χειρ.)

Ἐπὶ δύο ὁλόκληρα ἔτη δημοσιεύω διὰ τοῦ Παραρτήματος τῶν «Ἀθηνῶν» μετὰ γάλην σύντομίαν τινά. ἀπὸ τὰ ἀξιοσημείωτα γεγονότα τῆς Κρήτης. Καὶ τὶ ἐδημοσίευσά; 366 γεγονότα κατὰ τὸ 1910 καὶ 365 τὰ ὁποῖα συμπληροῦνται σήμερον σὺν τῇ λήξει τοῦ 1911 ἔτους. Ἀλλὰ μήπως ταῦτα τὰ ἑπτακόσια τριάκοντα καὶ ἑξ ἑμβάντα εἶνε τὰ μόνα, τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν εἰς τὴν πολυστένακτον Κρήτην;

Ἄν γίνῃ ὁ οὐρανὸς χαρτὶ κ' ἢ θάλασσα [μελάνη] Νὸ ποῦν τὰ πάθ' οἱ Κρητικοὶ ἀκόμη δὲν [τὰ βάνει.

Γ. Ἰαν. Καλαϊσάκης.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΙΕ. ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΣΤΩΝ ΕΝ ΚΟΠΕΝΑΓΗ - ΔΑΝΙΑ ΚΑΙ ΔΑΝΟΙ

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Εἶναι ἄλλως πόλις ἀρχαιοτάτη καὶ τὸ μὲν ὄνομα αὐτῆς ἱστορικῶς ἀνεκφέρεται ἤδη τῷ 1043, ἡ δὲ εἰς πόλιν μόνιμον σύστασις αὐτῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1254. ἢ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ 1167, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐπισκόπου τῆς περιχώρου, τοῦ Ἀβεσκλώμ. Ὡστε ὁ βίος αὐτῆς πλησιάζει τὴν χιλιετηρίδα. Κοπεγχάγη = Koben(havn) ἢ Κέπμανεχαβυ (Køpmannagavn) σημαίνει λιμένις (havn) τῶν ἐμπόρων. (ἔμπορος γερμανιστὶ Κάουφμανν). Ἡ πόλις ἀνεκηρύχθη πρωτεύουσα τῆς ὅλης Δανίας ὑπὸ τοῦ βασιλέως Χριστιανοῦ Γ' τῷ 1443

Πολλὰς περιπετείας καὶ πολέμους καὶ κατακτήσεις ὑπέστη ἀλλὰ καὶ πολλὰς θεομηνίας. Οἱ Βένδοι, οἱ Σουηδοὶ, οἱ Νορβηγοὶ, οἱ Ἀγγλοὶ, διαδοχικῶς κατὰ τὸν μεσαιῶνα τὴν ἐπολιόρησαν καὶ τὴν κατέλαβον δεκαενεὰ φορὰς, ἐπὶ 150 ἔτη τὴν ἐπεσκέφθη καὶ τὴν ἐδεκάτισεν ἡ πανώλης κατὰ δὲ τὴν εἰκοστὴν ἐπίσκεψιν τῆς τῷ 1711 τῆς ἐθέρισεν 20 χιλιάδας κητοίκων ἧτοι τὸ 1/3 τοῦ τότε πληθυσμοῦ τῆς. Ἀλλὰ καὶ ἕτεροι συμφοραὶ ἐπῆλθον καταστρεπτικὰ ἐπ' αὐτῆς δις, τῷ 1728 καὶ τῷ 1795 πυρκαϊαὶ ἀπετέφρωσαν τὰ μεγαλείτερα τῶν τμημάτων αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ χολέραν ὑπέστη, ἧτις τῷ 1853 τὴν ἐδε-

κάτισεν ἐπίσης. Μεθ' ὅλας ὅμως ταύτας τὰς παρὰ Θεοῦ καὶ παρ' ἀνθρώπων συμφορὰς ἡ Κοπεγχάγη πάντοτε προήχθη καὶ ἐμεγαλύνθη. Ἰννοεῖται ὅτι μετὰ τούτας μεταβολὰς ἔχει ἡ πόλις τὰ παλαιὰ καὶ τὰ νέα τμήματα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ὅμως ἐνταχοῦ συγχέονται, διότι αἱ παλαιὰ οἰκοδομὰ εἶναι τόσον κελῶς καὶ στερεῶς κατασκευασμένα, ὥστε φθάνονται ὡς νέαι.

Περὶ τὸν νομίζομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι πᾶσι αἱ νεώτεροι ἐφευρέσεις καὶ πρόοδοι ἐφηρμόσθησαν, πυκνοὶ ἠλεκτρικοὶ σιδηρόδρομοι, ἠλεκτρισμοὶ, ἀσφαιλοστρωσία τῶν ὁδῶν, τηλεφῶνα μακρόνειος καὶ τὰ τοιαῦτα Ἄνυπέρβλητος εἶναι ἡ ἀκρα καθαριότης τῶν ὁδῶν καὶ ὁρῶν πλατειῶν, ἀκοσμοῦσι κομψοὶ ἀνδριάντες τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν τῆς Δανίας, μνημεῖα καὶ διάφοροι οἰκοδομαὶ ἰδιωτικαὶ καὶ δημόσια. Ἐξέχουσι τὸ θέατρον, τὸ Χρηματοστήριον καὶ τινες ἐκκλησιαὶ αἰτίνας καθὰ μὲν πρωτεσταντικαὶ δὲν εἶναι βεβαίως μουσεῖα εἰκόνων ἐξόχων, ζωγράφων, ὡς αἱ ἐκκλησιαὶ τῆς Ἰταλίας ἀλλ' ὡς οἰκοδομήματα εἶναι ὠραιότατα οὕτω λ. χ. ἡ λεγομένη «Μαρμαρίνη Ἐκκλησία». Ἐν τῶν ὠραιότερων οἰκοδομημάτων τοῦ Βορρᾶ, ὑπὲρ ἧς ἐδελπανήθησαν ὑπὲρ τὰ τρία ἑκατομμύρια φράγκων, καὶ

της οποίας ο θόλος έχει το αυτό μέγεθος του θόλου του Αγ. Πέτρου της Ρώμης εις ύψος 84 μέτρων· η Έκκλησία του Σωτήρος με το υπερύψηλον κωδωνοστάσιόν της· ήρχαιοτάτη πασών Frankirce (Έκκλησία της Θεοτόκου) σπανίας έσωτερικής διακοσμήσεως. Ης εξέχουσι τὰ ἀγάλματ'α του Ίησου και των δώδεκα ἀποστόλων.

Τὸ ἐγκαλλώπισμα όμως της Κοπενάγης είναι τὸ Νέον Δημαρχεῖον, μόλις πρό ὀκταετίας συντελεσθὲν καὶ ἐγκαινιασθὲν, ἐπὶ τῆς οὐωνύμου πλατείας, ἐφ' ἧς συγκεντρῶνται ὅλη ἡ ζωὴ καὶ τὸ σφῆγος τῆς πρωτεύουσας. Εἶναι ἐν τῶν ὠραιωτέρων οἰκοδομημάτων τῆς Εὐρώπης· ἐννέα ἑκατομφράγ. ἐστοίχησεν εἰς τὸν δῆμον, κατασκευασθὲν ὅλον ἐξ ἐρυθροῦ λίθου, λευκῶν μαρμάρων καὶ γρανίτου, ἐπιβλητικὸν οὐ μόνον διὰ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐξωθεν καὶ ἐσωθεν θαυμασίας, διακοσμήσεως κορυφουμένου ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ πύργου, ὕψους 105 μέτρων, ἀπολήγοντα εἰς χρυσοῦν ἀλέκτορα.

Εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς αἰθούσας τοῦ Δημαρχεῖου καὶ τὴν ἐν τῷ μέσῳ μουσικῶστροφῶν αὐλῆν, περικυκλωμένην διὰ μαρμαρίων στοῶν καὶ στηλῶν, ἐκτάεως 2000 τετραγωνικῶν μέτρων, ἐγκαρδίως καὶ φιλοφρονέστατα ὑπεδέχθησαν τοὺς ἀνατολιστὰς ὁ δῆμαρχος καὶ αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς τῆς ἐνάρξεως τοῦ Συνεδρίου, παραταθείσης τῆς εὐορτῆς διὰ συναυλιῶν καὶ χορῶν μέχρι τῶν πρωινῶν ὥρῶν.

Περιττὸν νομίζω νὰ γίνῃ λόγος ἐνταῦθα καὶ περὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν τῆς πόλεως Ξενοδοχείων καὶ μεταβιῶν ἀμέσως εἰς τὰ Μουσεῖα αὐτῆς.

Τὰ Μουσεῖα τῆς Κοπενάγης εἶναι πλεῖ-

στα καὶ παντοειδῆ.

Τὸ Μουσεῖον τοῦ Ναυστάθμου περιλαμβάνει τρισχίλια ὄπλα καὶ ἱστορικὰ ὄργανα ἀπὸ τοῦ 1500 μέχρι τῆς σήμερον χρονολογούμενα.

Ἡ κυβέρνησις καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς Δανίας γνωρίζουσι καὶ πρακτικῶς νὰ ἐνθρύνωσι καὶ ὑποστηρίξωσι τοὺς βιομηχάνους καὶ πρὸς τοῦτο ἴδρυσαν ἐν Κοπενάγῃ ἴδιον Μουσεῖον τῆς Καλλιτεχνίας καὶ βιομηχανίας πρὸ ὀκτῶ ἐτῶν μόλις συσταθὲν. Ἀρκεῖ νὰ ἐπισκεφθῆ τις τὸ μουσεῖον τοῦτο ὅπως σχηματίσῃ δέαν τῆς περικαλήτου ἀνά τὴν ὑψηλὴν δανικῆς κεραμουρικής καὶ ἀγγοειοπλαστικῆς καὶ τῶν περιφήμων ἐκ πορσελάνης κομφοτεχνημάτων τῆς Δανίας, καὶ τῶν δανικῶν κεντημάτων, δαντελλῶν καὶ γυναικείων χειροτεχνημάτων.

Ἔτερα μουσεῖα εἶναι τὸ Λαϊκὸν καὶ τὸ Γεωργικὸν, ἐν οἷς πολλὰ ὁ λαὸς, ἰδίως αἱ χειρῶνακτες καὶ οἱ ἀγρόται διδάσκονται.

Τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον τῆς Κοπενάγης περιλαμβάνει εἰς τὰς ἐκτενεῖς αἰθούσας αὐτοῦ πλουσιωτάτην καὶ σπανίαν συλλογὴν, οὐ μόνον δανεικὴν, ἀλλὰ καὶ ἐθνογραφικὴν, νομισματικὴν καὶ ἀρχαιολογικὴν ἀντικειμένων παναρχαίων, ἀπὸ τῆς λιθίνης ἐποχῆς τῆς ἀνθρωπότητος 3000 ἐτῶν πρὸ Χριστοῦ, καὶ μεσαιωνικὴν καὶ νεωτέρων χρόνων. Ἐν τῷ ἐθνογραφικῷ τμήματι ἀντιπροσωπεύονται πλουσίως διὰ 70 χιλιάδας ἀντικειμένων οὐ μόνον αἱ Σκανδηναυικαὶ καὶ αἱ βόρειοι χῶραι, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀρχαία Ἑλλάς καὶ τὰ πανάρχαια ἀνατολικά ἔθνη, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική, ἡ Ἀμερικὴ, αὐταὶ αἱ πολιτικαὶ Χῶραι καὶ ἡ Γῆ τοῦ Πυρός. Τὸ δὲ νομισματολογικὸν τμήμα περιέχει 120,000 νομισμάτων καὶ μεταλλίων, μεσαιωνικῶν καὶ νεωτέρων.

Ἀλησμόνητοι μένουσιν εἰς τὸν ἐπισκέπτην τοῦ μουσεῖου τούτου αἱ δύο μικραὶ

καὶ στενὰ σάλπιγγες, Luren λεγόμενα χρονολογούμενα ἀπὸ 2000 ἐτῶν τοῦλάχιστον, ἰδιάζουσι εἰς τοὺς παναρχαίους πολεμικοὺς λαοὺς τοῦ Βορρᾶ καὶ σωζόμενα μέχρι τῆς σήμερον ἀφθαρτοί. Καθ' ὠρισμένους ἡμέρας αἱ παράδοξοι αὐταὶ σάλπιγγες ἐξάγονται ἐκ τοῦ Μουσεῖου εἰς τὸν κῆπον αὐτοῦ καὶ σκληπίζονται ἐνώπιον τοῦ πρὸς τοῦτο συναγομένου πλήθους ἀστῶν καὶ ξένων, κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἰδιόρρυθμὴν μέθοδον, ὧν εἰς καὶ μόνος ἀνὴρ κατέχει σήμερον ἐν Κοπενάγῃ, διδύχθεις αὐτὴν πρὸς τοῦ πατρός του, καὶ διδάσκων τὸν υἱὸν καὶ διαδοχόν του εἰς τὸ σάλπισμα, ἔντα οὕτως ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν μετχθίδεται ἡ μοναδικὴ αὕτη ἐπὶ τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ μουσικοῦ ὄργανου τέχνη.

Ἔτερον λαμπρὸν Μουσεῖον εἶναι τὸ τῆς Καλλιτεχνίας Statens Museum for Kunst, πρὸ τοῦ ὁποίου τῷ 1892 ὑπερμεγεθεῖς μεγαλοπρεπεῖς συμβολικὸν ἀγάλμα τῆς Δανίας, εἰς ἀνάμνησιν τῶν χρυσοῦν γάμων τῶν γενικητόρων τοῦ ἡμετέρου βασιλέως, Βασιλέως Χριστιανοῦ καὶ Λουίζας. Οὕτῃ ἄνευ σφικινάσεως βεβαίως βλέπει ὁ Ἕλλην ἐπισκέπτης ἐπὶ μιᾶς τῶν πλευρῶν τοῦ μνημείου τούτου ἀνάγλυφον παριστάνον τὸν ἀποχαιρετισμὸν τοῦ νεκρωτάτου πρίγκιπος τῆς Δανίας Γουλιέλμου ἀπερχομένου ὡς βασιλέως Γεωργίου εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ δὲ ἐν τῷ μουσειῷ τούτῳ συλλογῆτῶν πολυτίμων εἰκόνων περιλαμβάνει πολλὰ ἀρχαιότερα καὶ νεώτερα ἔργα ἐπιφανῶν ζωγράφων, δανῶν καὶ ξένων, ἰδίως τῆς ὀλλανδικῆς σχολῆς τοῦ 17. ἐν οἷς καὶ 80 χιλιάδες χαλκογραφῶν. Μεταξὺ τῶν εἰκόνων μεθ' ὑπερφηφίας βλέπει ὁ Ἕλλην καὶ ἐν ἔργῳ τοῦ ἡμετέρου Θεοτοκοπούλου, τοῦ el Greco καλουμένου, μίαν προσωπογραφίαν.

Ἔτερον Μουσεῖον, τοῦ Torvaidsen σχή-

μικτος ἀρχαίου μυσωλείου εἶναι μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του καὶ σημαντικῆς καλλιτεχνικῆς ἀξίας. Ὁ καλλιτέχνης ἴδρυτῆς αὐτοῦ, περὶ τὰ μεσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὑπῆρξεν ἐκεῖνος, ὅστις πρῶτος ἔδωκε τὴν πρώτην ὄψιν εἰς τὴν ἀποβολὴν τοῦ ρυθμοῦ Barocco καὶ ἰντυκτάστκσιν αὐτοῦ διὰ τοῦ νεοκλασικοῦ ἢ νεοελληνικοῦ. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ μουσεῖου εὐρύσκειται ὁ τάφος αὐτοῦ τοῦ ἴδρυτοῦ, ὃν ἐφρόντισε πρὸ τοῦ θανάτου του νὰ κατασκευάσῃ, αἱ δὲ εἰκοσι καὶ δύο αἰθούσαι αὐτοῦ περιλαμβάνουσι πλῆθος καλλιτεχνημάτων νεωτέρων, ἀγαλμάτων, ἀνδριάντων, προτομῶν, ἀναγλύφων, ἀρχαίων ἐλληνικῶν ρωμαϊκῶν, τυρρηρικῶν καὶ αἰγυπτιακῶν, καὶ νομισμάτων, ἔτι δὲ καὶ εἰκόνων παλαιότερων καὶ νεωτέρων ζωγράφων.

Ἄλλὰ τὸ κούρημα τῆς Κοπενάγης εἶναι ἡ Ny Carlsberg Glyptotek ἴδρυμα τοῦ φιλομούσου ὄσφ καὶ φιλοπάτριδος Κρολλου Jacobsen, Ζυθοποιοῦ.

Ἦτο λίαν ἐνδιαφέρουσα καὶ συγκινητικὴ ἔμα ἡ γενναία καὶ μεγαλοπρεπεστάτη ὑπόδοχή εἰς ἡν εὐηρεστήθη νὰ προσκλέσῃ τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου αὐτὸς οὗτος ἰδρυτῆς κ. Jacobsen. Ἐν τῇ πρὸς ἡμᾶς προσφωνήσει αὐτοῦ ἐνθρυνόμενος καὶ κυχόμενος μᾶς διηγήθη τὰς τύχας του καὶ τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἰλυπτοθήκης. Ἦτο πτωχὸς μικρὸς ὑπηρέτης εἰς ἐν ζυθοπωλεῖον κατ' ἀρχάς, καὶ βραδύτερον ἴδρυσεν ἴδιον ζυθοποιεῖον· καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ περιβεβλημένου τὴν ἐργατικὴν ἐμπροσθὲλ- λαν προώδευον τόσον καλὰ ὥστε ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐπλούτησε· καὶ εὐγνωμονῶν πρὸς τὴν ποτρίδα, ἧτις διὰ τῆς ὑποστηρίξεώς της τὸν ἀνύψωσεν εἰς πολυεκατομυριοῦχον, καὶ διὰ τῆς ἐντίμου ἐργασίας του ἔλλως, καὶ φιλόμουσον ὧν συγχρόνως, ἴδρυσεν τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο Μουσεῖον ὑπὲρ

τῆς πόλεως, ἐπεκταθὲν καὶ συμπληρωθὲν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς συνδρομῆς καὶ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ δήμου. Διαιρούμενον τοῦτο εἰς δύο μέρη, τὸ ἀρχαῖον καὶ τὸ νέον περιλαμβάνει ἔργα τῶν νέων γλυπτῶν δανῶν μὲν κυρίως, ἀλλὰ καὶ γάλλων, σκανδιναυῶν, ἄγγλων καὶ ἰταλῶν. Μεταξὺ τῶν ἔργων διακρίνονται αἱ πεφημισμένοι τρεῖς χαριέσταται γυναικί χάριτες τοῦ Κανόβα. Τὸ δὲ ἀρχαῖον τμήμα περιέχει πολύτιμον μεγάλην συλλογὴν ἀρχαίων πραγμάτων, ἀνδριάντων καὶ προτομῶν, ἑλληνικῶν καὶ ἑλληνορωμαϊκῶν, ἐτι δὲ καὶ συλλογὴν Ταναγραζίων ἀγαλλματίων καὶ αἰγυπτιακῶν καὶ τῆς Παλμύρας ἀρχαιοτήτων. Τοιοῦτον τὸ ἴδρυμα τοῦ ἐργάτου ἐκείνου ζυθοποιοῦ καίφιλοπάτριδος Μαικίηζ τῆς Κοπενάγης.

Δύο λέξεις καὶ περὶ τῶν ἀνακτόρων τῆς Κοπενάγης.

Ἐπὶ ὀκταγώνου μουσαϊκοστρώτου ἐκτενεστάτης πλατείας εὑρηνται κυκλοτερεῶς τὰ τέσσαρα ὁμοίομορφα μεγάλα ἀνάκτορα τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Ἀμάλιενβουργ. Εἶναι ἔργα τοῦ ΙΗ αἰῶνος, ρυθμοῦ ρυκοκῶ, χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ κομφῶν περιστευλίων, ἰωνικοῦ ρυθμοῦ. Ὀλίγα βήματα μακρὰν τῶν Ἀνακτόρων, ἕτερον παλάτιον, κτῆμα ἰδιαιτέρον τοῦ βασιλέως Γεωργίου-χρησιμεῖε ὡς ἔδρα τοῦ Ἀρείου Πάγου τῆς Δανίας.

Μέχρι τοῦ 1884 καὶ ἕτερον ἀνάκτορον τὸ Χριστιανοδόργ ἐπόσει τὴν Κοπενάγην· ἀλλὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο δεινὴ πυρκαϊά, αἴφνης ἐκραγεῖσα, εἰς ὀλίγας ὥρας τὸ ἀποτέφρωσε καὶ σήμερον δὲν βλέπει τις ἐξ αὐτοῦ εἰμὴ τοὺς ὑψηλοὺς μεμακρυσμένους τοίχους

Τὰς φυσικὰς καλλονὰς τῆς Δανίας βλέπει τις προπάντων ἐξω τῆς Κοπενάγης, εἰς τὰ περίχωρα αὐτῆς καὶ τὰ προάστεια.

Τὴν ἀφθαστον ὠραιότητα τῶν ἀπεράντων δασῶν, τῶν δένδροφύτων θαλασσιῶν ἀκτῶν τῶν κήπων καὶ ἀνθῶνων μόνον ποιητῆς ἀληθῶς θὰ ἠδύνατο κατ' ἀξίαν νὰ περιγράψῃ. Ὁ Ἕλληνας ἄλλως ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν Δανίαν, ἀνὰ πᾶν εἶμας ἔχει ἀφορμὴν νὰ ἐνθυμηθῆται τὴν ἰδίαν πατρίδα, διότι ἐκεῖ ἡ φυτεία συνδυάζεται θυμασίως, συνδιάζεται μὲ τὰ γάλανα ὕδατα τῶν ἀκτῶν· καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἡ διαφορὰ τοῦ κλίματος, ἂν δὲν ὑπῆρχον αἱ συνεχεῖς καθ' ὄλον τὸ ἔτος σχεδὸν διαρκούσαι ἐκνευριστικαὶ βροχαὶ μὲ τὸν αἰωγίως χλωκίχρον οὐρανόν, αἱ ὁποῖαι καὶ αὐτοὺς τοὺς συνηθισμένους εἰς ἀπελπιστικὴν πλῆξιν, θὰ ἐνόμιζε τις ὅτι εὐρίσκεται εἰς μεσημβρινὰς ἑλληνικὰς ἢ ἰταλιωτικὰς χώρας. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἐκφεύγει τὸν Ἕλληνα παρατηρητὴν τὸ γεγονός, ὅτι τὰ παραθαλάσσια τῆς Δανίας μέρη, ἐκτὸς τοῦ ὅτι παρουσιάζουσι τὸν θυμασίον συνδυασμὸν πρασίνης φυτείας καὶ κυανῆς θαλάσσης, ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσι πλεονετικῶς τὴν σφριγῶσιν καλλιέργειαν καὶ περιποίησιν τῶν δασῶν καὶ τῶν φυτειῶν. Ἡμεῖς κατὰ τὰς πλείστας τῶν ἡμερῶν τῆς ἐν Δανίᾳ διαμονῆς ἠτύχησαμεν νὰ ἐχωμεν καλοκαιρίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἠδυνήθημεν νὰ θυμιάσωμεν τὰς φυσικὰς καλλονὰς τῆς διασήμευ χώρας.

Τὸ κύχημα τῆς Κοπενάγης εἶναι τὸ περιώνυμον Tivoli. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα Τίβολι, ἐν Εὐρώπῃ, καὶ τὸ τῆς Ρώμης καὶ ἑλλοι ἀλλαχοῦ δημοσίον κήπον τοῦ Τίβολι κατὰ μίμησιν τοῦ ρωμαϊκοῦ οὕτως ὀνομασθέντες, οὓς οὐδὲ Ἑλλάδος ἀποδημοῦντες εἰς τὴν Ἑσπερίαν βλέπουσιν· ἀλλὰ τὸ Τίβολι τῆς Κοπενάγης εἶναι μοναδικὸν ὑπερβάλλον ἐν πολλοῖς τὸ ὀνομαστόν τῆς Βιέννης Prater.

Ἐς φαντασθῆ ὁ ἀναγνώστης ἀπέραντον

κῆπον, πλήρη δασῶδους, πυκνῆς καὶ σφριγῶσιν φυτείας, ἀνθῶνων, ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἐν θερμοκηπίοις, λιμνῶν φυσικῶν, εἰς τὰ ὕδατα τῶν ὁποίων ἐπιπλεύουσιν εἰδυλικὰ νησίδια, καὶ δεξαμενῶν καὶ πηδάκων· ἐτι δὲ θεάτρων ποικιλιῶν, φαντασμαγοριῶν καὶ μυθῶδων παραστάσεων, θεατριδίων, ἄλλων νευροσπαστῶν καὶ ἀκροβατῶν, καφενειῶν ἐστιατοριῶν, ζαχαροπλαστείων καὶ ζυθοπωλείων—σκοποβολῶν, μικραγορῶν, ὀρχηστρῶν, σοναυλιῶν παντομιμῶν καὶ ταχυδακτυλοργῶν—αἰθουσῶν χορῶν καὶ ἀσμάτων καὶ ἵπποδρομιῶν, — προσέτι κισσικίων, κινεζικῶν καὶ ἀνατολικῶν, ἀπλέτως καὶ φαντασμαγορικῶς διὰ 40000 πολυχρόμων λαμπτήρων φωτιζομένων τὴν νύκτα. Αὐτὸ εἶναι ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὸ Τίβολι τῆς Κοπενάγης. Εἰς αὐτὸ συγκεντρῶται πᾶσα ἡ εὐθυμὸς ζωὴ τῆς πόλεως, πρὸ πάντων ἡ θερινῆ, τῆς ἀπὸ Μαΐου μέχρι Ὀκτωβρίου ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου μέχρι τοῦ μεσονυκτίου καὶ πέραν, συνερχομένων ἐκεῖ κατὰ χιλιάδας πολλάκις, κατὰ τὰς συχνὰ γενομένης ἑορτᾶς, μέχρις 25,000—ἐντοπίων καὶ ξένων. Πι ἐπιθυμεῖ τις καὶ δὲν εὐρίσκει καὶ ὁ μᾶλλον ἀπαιτητικὸς, εἰς τὸ Τίβολι Ἀλλὰ καὶ τί πληρώνουσι δι' ὅλα αὐτὰ τὰ ὑπαίθρια θεάματα καὶ τὰς διασκεδάσεις; 20 ἐκκτοστὰ τῆς κορώνας δίδει ὁ εἰσερχόμενος διὰ τῆς μεγάλης εἰσόδου τοῦ ἀπεράντου ἐκείνου κήπου-δάσους καὶ ἀπολαμβάνει κατ' ἐκλογὴν οἰουδήποτε θεάματος ἢ καὶ πάντων ὁμοῦ συλλήθδην, ἂν ἔχη κειρὸν νὰ διαθέσῃ ἀπὸ τῆς δύσεως μέχρι τοῦ μεσονυκτίου.

Ἐξέλεθωμεν ἤδη τῆς Κοπενάγης καὶ σπεύσωμεν εἰς τὰ περὶ αὐτὴν τῶν φυσικῶν καὶ τεχνικῶν καλλονῶν τῶν περιχώρων τῆς Κοπενάγης ἀπολαύει τις εὐκόλως· διότι ἡ

δι' ἀκατίων, καὶ ἀτμοπλοίων, καὶ διὰ σιδηροδρόμων, ἠλεκτρικῶν τε καὶ ἀτμοκινήτων συγκοινωνία εἶναι τόσον μεγάλη καὶ ἀνεπτυγμένη, ὥστε οἱ Κοπενάγιοι δύνανται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀπὸ πρῶτας μέχρι μεσονυκτίων ὥρων νὰ εὐρίσκωνται εἰς ἀπόστασιν πολλῶν μιλίων μακρὰν τῆς πόλεως, καὶ δι' εἰκοσαλέπτου μόνον δαπάνης νὰ εἰς σέρωνται εἰς αὐτὴν ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας. (1)

Τὸ Grönniugen καὶ ἡ Langelinie ἀποτελοῦσι τοὺς ὠραιότερους περιπάτους τῆς Κοπενάγης. Ἐκεῖ εἰς τὴν παραλίαν εἶναι ὁ ναύσταθμος τῆς Ἐταιρίας τῶν ἱστιοφόρων Flot (Jhtklub) ὃν δόση καὶ κῆποι, λίμνη τεχνητὰ καὶ παράδεισοι. Ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἐνταῦθα ἐστιατορίου ἀπολαύει τις τῆς ἐξαισίας θέας ἐπὶ τῆς θαλάσσης μετὰ τῶν ἐκατοντάδων μικρῶν καὶ μεγάλων πλοίων, τῶν ἐντοπίων καὶ τῶν ξένων περιηγητῶν, ἅτινα διαρκῶς ἐκεῖ κινοῦνται περιπλέοντα τὴν ἀκτὴν, ἧς τὴν ἐπιφάνειαν ρυτιδώνει ἐλαφρῶς ἡ δροσερὰ θαλασσία αὖρα. Ἐν τῇ γοητεῖᾳ θερινῆς ἡμέρας ἡ θέα αὕτη μαγεύει ἀνεκφράστως, τὴν δ' ἐσπέραν ἀρχομένου τοῦ σκότους τὴν γοητείαν ἐπαυξάνουσιν αἱ χιλιάδες τῶν φώτων ἐκ τῶν περιπλέοντων στολισκῶν ἱστιοφόρων καὶ ἀτμακάτων, ἅτινα ἐπαναφέρουσι τοὺς ἐκδρομῆς εἰς τοὺς διαφόρους τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων λιμενίσκους. Δὲν γνωρίζομεν ἂν ὑπάρχῃ ἄλλη πόλις ἐν Εὐρώπῃ, δυναμένη νὰ παύσει αὐτὴν τὸν μοναδικὸν ἀρμονικὸν σύνδεσμον θαλάσσης μεγάλης καὶ ἀνοικτῆς, εἰ-

1) Τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου ἄλλως, αὐτὸ τὸ εὐτελεῖς τίμημα κατεβάλλομεν ἄνω-κάτω κινούμενοι ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως· διότι γενναίως αἱ αἰδιάφοροι ἐταιρίαι, ἠλεκτρικῶν καὶ ἄλλων μεταγωγικῶν μέσων, εἶχον χορηγήσῃ ἡ ἡμῖν ἐλευθέραν ἄνευ τιμῆματός χρήσιν αὐτῶν.

δουλλιακῶν κόλπων καὶ ἀκτῶν καὶ μεγαλο-
πρεπῶν δασῶν.

Ἐν προχωρήσωμεν πρὸς ἄλλην ἐκ τῆς
πόλεως διεύθυνσιν θὰ ἔλθωμεν εἰς τὸ Ἐλ-
σινερ, ἐν ἀπὸ τὰ περικκλέστια τῆς Κο-
πενάγης πράστεια. Πρὸ αὐτοῦ κεῖται τὸ
Σκρλόττεν λούνδ, μετὰ τῶν ἀνακτόρων
καὶ τῆς ἐπκύλεως, διαμονῆς θερινῆς τοῦ
βσιλιέως τῆς Δανίας καὶ ἀπωτέρω εὐρηται
τὸ ἐξωκτικὸν θερινὸν ἀνάκτορον τοῦ βσιλιό-
παιδος Βάλδεμαρ, τὸ Bernstdobr. Ἄμ-
φότερον περιβάλλουσι δάση ἀπέραντα, -τό-
σον πυκνά εἰς τινὰ σημεῖα, ὥστε ἀμφιβάλλο-
μεν ἂν εἰσδύη ποτὲ εἰς αὐτὰ ἡλιακὴ ἀ-
κτίς. Ἡ εἰς τὰ δάση ἐκεῖνα ἡρεμία εἶναι
ἐξόχως κατάλληλος πρὸς ρεμβασμοὺς τῶν
ἀπομακρυνομένων ἀπὸ τῆς κοσμικῆς τύρ-
βης.

Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ τὸ παρὰ θάλασσαν Κλάμ-
πεμπορ ἀπωτέρω, μετὰ τὰ εἰδυλιακὰ ἀγρο-
κήπια τοῦ, τὸ παρὰ κείμενον μέγα δάσος
καὶ τὸν ἐν αὐτῷ Ζωολογικὸν κήπον. Εἶναι
αὗτος ὁ μέγιστος ἴσως τοῦ κόσμου περίφη-
μος διὰ τὰς ἐν αὐτῷ ἐνδιαιτούμενας ἀγέλαι-
δλας ἐλάφων λευκῶν καὶ δορκάδων, ἐξοικ-
κειωμένων μετὰ τὴν παρουσίαν ἀνθρώπων
καὶ ἐλευθέρως ἐν τῷ δάσει νεομμένων. Κατὰ
σειρὰν καὶ ἀμεσώτατα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ
τῶν κολπίσκων κεῖνται πλεῖστοι κομψὰ
ἐπαύλεις κυρίων καὶ πλουσιῶν, περιλουό-
μεναι εἰς τὰ κράσπεδα ὑπὸ τῶν κυμάτων
ἀπολήγουσα, ἐκάστη εἰς ἰδιωτικὸν οἰκογε-
νειακὸν λουτρόν. Ξενοδογεῖν τέλει, ἐστια-
τόρια καὶ ζυθοπωλεῖα, καὶ ἐν αὐτοῖς συν-
αυλικὴ τέρπουσιν καθ' ἐκάστην, ἐξόχως τὰς
ἐυρτάς, σπεύδουσιν εἰς τὴν Ἐδέμ ταύτην
τοῦ Βορρᾶ, ὅπως ἀναπνεύσωσι τὴν ἐκεῖ
πνέουσαν βαλσαμώδη αἴραν. Ὁ ἐντείνων
ἐκεῖ πλησίον τῆς παραλίας τὴν ὄρασιν δύ-
ναται νὰ ἴδῃ μακρῶθεν τὸ ἐν Σκιδστρόπ
ἀπέραντον καὶ ὠραῖον κτήμα τοῦ ἡμετέρου

Βσιλιέως Γεωργίου.

Τοῦ ρωμαντικοῦ Ἐλσινερ δεσπόζει εἰς
τινὰ ἀπόστασιν τὸ Κρόνβοργ. Εἶναι δὲ
τοῦτο μεσαιωνικὸν ἀνάκτορον Φρειδερίκου
τοῦ Β', ἀνεγερθὲν τῷ 1577. Ἀπὸ τῆς κο-
ρυφῆς τῶν οὐρανομήκων τεσσάρων πύργων
αὐτοῦ ἀπολαύει τις μαγευτικότητος θεός·
ἐπὶ τῆς θάλασσης τῶν πέριξ δανικῶν ἀκ-
τῶν καὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Σουηδίας, Ὁμο-
δομήθη εἰς ρυθμὸν Ἀναγεννήσεως· πύρ-
γον καὶ ὀχυρώματα ἐν εἶδει φρουρίου
περιβάλλον ἄλλοτε αὐτό. Ἔχει δὲ
καὶ τὴν μυθολογικῶς συννηκσμένην τραγι-
κὴν παράδοσιν αὐτοῦ, διότι ἐντὸς τοῦ φρου-
ρίου τούτου ἐνεκλείσθη ἄλλοτε φυλακισ-
θεῖσα ἡ ἀτυχῆς σύζυγος τοῦ βσιλιέως Χρι-
στιανοῦ Ζ'. Καρολίνα-Ματθίλδη. Ἐκεῖ
κατὰ τὴν δημοτικὴν παράδοσιν, ὑπὸ τὸ θεο-
λωτὸν ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου κοιμᾶται.
πάντοτε ὁ γιγαντώσωμος ἦρως Χολγκερ
(Holger), συνάγωνιστὴς τοῦ Ρολάνδου· ἡ
μακρὰ γενειὰς του προσκολληθῆ ἤδη ἀπο-
λιθωθείσα ἐπὶ τῆς μαρμαρινῆς τραπέζης ἐφ'
ἧς ἐπικωμωβᾶ καὶ θὰ ἐξυπνήσῃ ὅταν ἔσ-
χατος ἐχθρὸς ἀπειλήσῃ ποτὲ τὴν πατρίδα·
διὰ νὰ τὴν κατασυντρίψῃ.

Τανῦν τὸ Κρόνβοργ εἶναι ἔρημον ἡγε-
μονικῆς ζωῆς· αἱ ἐπάλλξεις αὐτοῦ χρησι-
μεύουσιν εἰς τὸν περίπικτον τῶν κητοίκων
οἴτινες κατὰ τὰς ἐυρτάς ἀκροάζονται περὶ
τὰς μεσημβρινὰς ὥρας τῆς μουσικῆς τῆς·
ἐκεῖ μικρᾶς φρουρᾶς, ἄνδρες καὶ γυναῖκες,
νέοι καὶ νεάνιδες ἀνακλιῆ ἐξῆπλωμένοι ἐκεῖ
κατὰ γῆς ἐπὶ τῶν λοφίσκων καὶ ὑψωμά-
των μετὰ θαυμαστῆς ἀφελείας, χαρκατρι-
στικῆς τῆς ἡμερώσεως τῶν ἡθῶν των.

Ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ Ἐλσινερ κεῖνται
τὰ πεφημισμένα ἐν Δανίᾳ λουπρὰ Μαρλιέν-
λίστ (Marienlyst). Εἰς ἐν τῶν πολυτελε-
στάτων Ξενοδοχείων αὐτοῦ τὸ κομιτάτον
τοῦ Συνεδρίου τῶν Ἀνακτολιστῶν εὐγενῶ

μίαν Κυριακὴν μετήγαγε τὰ μέλη αὐτοῦ
οἷς παρέθηκε λουκούλειον γεῦμα.

Μετὰ τὸ Μαρλιένλίστ συνδέεται μνημεῖον
περιωνόμου ρωμαντισμοῦ. Ἐν τῷ πλησίον
δάσει δεικνύουσιν εἰς τὸν ξένον μικρὸν λό-
φον γῆς κεκαλυμμένον ὑπὸ κισσοῦ. Εἶναι ὁ
τάφος τοῦ Ἀμλέτου, παρὰ τὸν ὅποιον ἀ-
νηγέρθη ἀνδρίας τοῦ ἀποθανάτισαντος τὸν
δυσέρωτᾶ ἡγεμονίδην ποιητοῦ Σκίξπηρ. Πα-
ράδετην θάλασσαν τοπίον τι ὀρίζεται ὡς
τὸ μέροσ' ὁπουτὸ φάσμα τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀμ-
λέτου ἐνεφανίζετο εἰς τοὺς φρουροὺς στρα-
τιώτας. Μεγάλοι τραγικὴ ὑποκριταὶ ὡς ὁ
Μουνὲ Σουλλῦ, ἡ Σάρα Βερνάρ, ἀφιέρωσαν
ὥρας ἰκανὰς εἰς τὴν μνήμην ἐκεῖ τοῦ ρεμβώ-
δους σαικσπηρείου ἦρωος, -αἱ δὲ ξέναι ἐπι-
σκέπτριαι προσερχόμεναι ἀποθέτουσι πάν-
τοτε ἄνη ἐπὶ τε τοῦ τάφου τοῦ Ἀμλέ-
του καὶ ἐπὶ τῆς παρὰ κειμένης Κρήνης τῆς
Ὀφελίας λεγομένης, μὴ δίδουσαι ἀκρόασιν
εἰς τὴν γνώμην τῶν ψυχραίων νεωτέρων
κριτικῶν, τῶν ἀμφισβητούντων τὴν γνησι-
ότητα τοῦ τάφου ἐκείνου.

Ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ἀκτῆς ἡ Σουηδία δὲν
ἀπέχει πολὺ· εἰς εἰκοσάλεπτον χρονικὸν
διάστημα δύναται τις δι' ἀτμακάτου νὰ
φθάσῃ εἰς τὰς πλησιεστάτας παραλίας αὐ-
τῆς· καὶ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην πολλοὶ ἐπι-
χειροῦσιν.

Ἡ θαυμασιωτέρα ὅμως τῶν περιγῶρων
τῆς Κοπενάγης εἶναι τὸ Φρεδερισβοργ
(Fredericsborg) καὶ τὸ ὄλιγον ἀπωτέρω
Φρέδεμποργ (Fredemborg) μετὰ τῶν ἐν
αὐτοῖς βασιλικῶν ἀνακτόρων.

Τὸ Φρέδερισβοργ ἰδρυται ἐπὶ δύο νησί-
δων ἐν μέσῳ λίμνης· τὸ ἀνάκτορον αὐτοῦ
φημίζεται ὡς τὸ μέγιστον καὶ σπουδαί-
οτον οἰκοδόμημα τῆς παλαιότερας βορείου
Ἀναγεννήσεως, καὶ τὸ ὠραιότατον ὅλων
τῶν οἰκοδομημάτων τῆς βορείου Εὐρώπης
ἀνεγερῆν ὑπὸ Χριστιανοῦ τοῦ Δ' τὸν 15

αἰῶνα τῷ 1859 ἐπὶ Φρειδερίκου Β'. κατα-
στραφὲν τὸ πλεῖστον ἐκ πυρκαϊῆς ἀνωκοδο-
θη ἔτι ὠραιότερον τῆ ἀπνεκτῶθεν τῆς Δα-
νίας φιλοτιμῶ συνεισφορᾶ, ἐπὶ ρυθμοῦ βυ-
ζαντινογοθτικοῦ. Ἐν αὐτῷ ἰδρυται τανῦν
τὸ ὁμώνυμον Ἐθνογραφικὸν Μουσεῖον, πε-
ριέχον πλουσιωτάτην συλλογὴν ἀντικειμέ-
νων τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν
ἀρχαίων Δανῶν, καὶ ἄλλας πολυτίμους ἀρ-
χαιοτήτας. Τὰ περιβάλλοντα τὰ ἀνάκτορα
τοπεῖα, ἡ λίμνη μετὰ τὰ νησίδια καὶ οἱ κή-
ποι καθιστῶσι τὴν τοποθεσίαν φαντασμα-
γορικὴν.

Ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ Φρεδερισβοργ
κεῖται τὸ ὀνομαστὸν Φρεδεנסβοργ μετὰ τὸ βα-
ουσιακὸν ἀγροκήπιον καὶ τὸ ἀνάκτορόν του.
Ὀνομαστὸν ὀνόμασεν τὸ Φρέδεנסβοργ, διότι
οὐδεὶς πιστεύει ἀγνοεῖ ὅτι τοῦτο διεδραμά-
τισε σπουδαῖον μέρος εἰς τὴν παγκόσμιον
πολιτικὴν. Προσάκις ἡ προσοχὴ ὅλης τῆς
Εὐρώπης συνεκεντρώθη κατὰ τὰς τελευ-
ταίας δεκαετίας, εἰς τὴν ἡρεμον ταύτην
πάλλευκον θερινὴν ἔπαυλιν, ὅπου ὁ γη-
ραιὸς βσιλεὺς Χριστιανὸς ὑπεδέχετο κατὰ
τοὺς θερινοὺς μῆνας τοὺς πολλοὺς αὐτοῦ
ἡγεμονικοὺς ξένους! Ἀκόμη σήμερον καὶ
πάντοτε ἐμιλοῦσιν ἐκεῖ περὶ τοῦ Λευκοῦ
Τσαρού, Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ'. ὅστις ἐν-
ταῦθα, ἐλαφρυνόμενος ἀπὸ τοῦ πιέζοντος
βάρους τῆς αὐτοκρατορίας του, διήλθε τὰς
εὐτυχιστάτας τῶν ἡμερῶν τοῦ βίου του
ἀκίμη καὶ πάντοτε γίνεται λόγος περὶ τῆς
ἀξιακλήτου βασιλείας τῆς Ἀγγλίας καὶ
νῦν βασιλομήτορος, Ἀλεξάνδρου, τοῦ Κάι-
ζερ Γουλιέλμου, τῆς πρώην Τσαρίνας Μα-
ρίας Θεοδωρόβνας, τοῦ βσιλιέως τῆς Σουη-
δίας Ὁσκάρ, τοῦ ἡμετέρου βσιλιέως Γεωρ-
γίου, καὶ τῶν ἀπειρακτῶν ἐγγόνων καὶ
ἀπογόνων καὶ συγγενῶν τοῦ γηραιοῦ βσι-
λιέως Χριστιανοῦ, πριγκήπων καὶ πριγκη-
πιστῶν, οἱ ὅποιοι περιεπλανῶντο ἀφελῶς,

ἐπαιζον καὶ ἔτρεχον καὶ ἐπήδων εἰς τοὺς παραδεισίους κήπους, οἵτινες θεωροῦνται ὡς οἱ ὠραιότεροι ὅλης τῆς Δανίας. Καὶ ὅλον αὐτὸ τὸ ἄθροισμα τῶν ἡγεμόνων καὶ ἡγεμονίδων διήρχετο ἐκεῖ τὰς θερινὰς ἡμέρας βίον ἡρεμον, γαλήνειον, οἰκογενειακόν «Μόνον ἐνίοτε ὁ Κάιζερ καὶ οἱ περὶ τὸν Κάιζερ, μὲν ἔλεγεν αὐλικὸς τις, στρατιωτικοὶ καὶ πολεμικῶς θορυβώδους μᾶλλον χαρρακτῆρος διέκοπτον τὴν ἀπλότητα τοῦ ἐνταῦθα βίου· ἀλλὰ ἅμα αὐτοὶ ἀπῆρχοντο ἐπνάρχετο αὕτη πλήρης.

Ἐνταῦθα πολλάκις συνεζητήθησαν φλέγοντα πολιτικὰ τῆς ἡμέρας ζητήματα καὶ ἐλήφθησαν ἡγεμονικαὶ ἀποφάσεις καὶ ἐγένοντο πολιτικαὶ συμφωνίαι, οὐχὶ ὀλίγον συντελούσης τῆς γνώμης καὶ ἐπιβολῆς τοῦ συνετοῦ ἐκείνου πατριάρχου. Διὰ τοῦτο ἡ γωνία αὕτη τῆς γῆς ἐλκύει πρὸς ἐκυτὴν τὸ ἐνδιαφέρον παντός ξένου. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπῆλθε σχετικὴ τις ἡρεμία εἰς τὸ Φρένδενσβόργ. Ἡ Βασίλισσα Λουίζα, ἥτις ἦτο τὸ κέντρον τῆς μεγάλης οἰκογενεῖας ἀπεβίωσεν ὁ Τσάρος Ἀλέξανδρος δὲν ὑπάρχει πλέον καὶ πολλοὶ ἡγεμονίδαι, οἵτινες μικρὸν ἄλλοτε ἀπῆλθον ἐνταῦθα ἐν εὐθυμίᾳ τῆς θερινῆς ζωῆς, ἐκλήθησαν ἤδη ἀνδρωθέντες εἰς σοβαρὰ ἔργα. Ἀλλὰ καὶ ὁ γεροῦς πατήρ, πάππος καὶ πρόσπαππος πλήρης ἡμερῶν ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ. Τὰ περίεξοδα δὲν ἀντηχοῦσι πλέον ἐκ τῶν κερμάτων σκληρῶν τῶν ἡγεμονικῶν καὶ πριγκηπικῶν κυνηγῶν.

Ἀλλὰ αἱ ἀνεκνήσεις πάντοτε μένουσι καὶ μετὰ τινος σεβασμοῦ διέρχεται ὁ ξένος ἐπισκέπτης τὰς ὀνομαστάς αἰθούσας τοῦ ἀνακτόρου, σιωπηλοὺς μάρτυρας τῶν τὸ κάσιμον συνταραζάντων πολιτικῶν σχεδίων

Τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα εἶναι τὰ ἐλάχιστα ὅσα δύνανται νὰ λεχθῶσι περὶ τῆς

Δανίας ὡς χώρας, καὶ περὶ τῶν φυσικῶν καὶ ἐπικτήτων ἀγαθῶν αὐτῆς. Ἀκροθιγῶς ἐπραγματεύθημεν περὶ αὐτῶν διότι ἂν ἠθέλομεν λεπτομερέστερον νὰ ἐνασχοληθῶμεν θὰ ἐμηκύνετο ἀτελευτήτως ὁ λόγος. Διὰ τοῦτο ἂς ἐπισκοπήσωμεν νῦν αὐτοὺς τοὺς κατοίκους τῆς εὐδαίμονος τρυφῆς χώρας, τοῦ Δανούς.

Βεβαίως ὅπως γνωρίσῃ τις ἀκριβῶς τὸν χαρρακτῆρα καὶ τὸν κατ' ἰδίαν βίον πόλεως ἢ λαοῦ τινος ἀνάγκη ἐπὶ μακρὸν, ὅποσόν χρόνον νὰ συζήσῃ μετ' αὐτοῦ. Οὕτω καὶ τὸν κατ' ἰδίαν βίον τῶν Δανῶν καὶ μάλιστα τῶν κατοίκων τῆς Κοπενάγης δὲν θὰ ἦτο εὐκόλον νὰ μελετήσῃ καὶ γνωρίσῃ ὁ ξένος ἐντὺς βραχυχρόνιου ὀλίγων ἡμερῶν διαμονῆς μετὰ αὐτῶν. Δὲν εἶναι ἄλλως τοιοῦτος ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἐνταῦθα. Ἐν τούτοις εἰσὶ πράγματα τινὰ, τὰ ὁποῖα ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς τῆς μετὰ ξένων συγχρωτίσεως ἐφελκύουσι τὴν προσοχὴν, γίνονται καταφανῆ, καὶ δὲν λανθάνεται ὁ παρατηρητῆς κρινῶν καὶ ἀποφαινόμενος περὶ αὐτῶν, χωρὶς ν' ἀπαιτεῖται μακρὰ ἐν τῷ τύπῳ συμβίωσις.

Εἴπομεν ἀνωτέρω περὶ τῶν συνεχῶν ἐτῆ χώρα βροχῶν. Ἐκ τῶν 365 ἡμερῶν τοῦ ἔτους ἡ Κοπενάγη ἔχει κατὰ τὰς μετεωρολογικὰς στατιστικὰς παρατηρήσεις μόνον 42 κατὰ μέσον ὅρον αἰθρίας ἐντελῶς. Αἱ λοιπαὶ εἰσὶν ἢ βροχεραὶ ἢ συννεφώδεις. Ὁ τοιοῦτος οὐρανὸς ἤθελέ τις νομίσει ὅτι κάμνει καὶ τοὺς ἀνθρώπους συνεφώδεις, βρυσθύμους, μελαγχολικοὺς. Καὶ ὅμως πᾶν τοῦναντίον ἡ μελαγχολία ἐν Δανίᾳ εἶναι σπανιωτάτη. Αἱ περιβάλλουσαι τὴν Δανίαν θάλασσαι καὶ ἡ δι' αὐτῶν συγκοινωνία πρὸς πάντας τοὺς λαοὺς, χωρὶς αὕτη νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλην μίξιν, ἐμόρφωσεν λαὸν με πνεῦμα εὐκίνητον, νοημοσύνην ζωηράν, γλυκύτητα χαρρακτῆρος καὶ εὐθυμίαν. Οἱ Δανοὶ εἶναι κατ' ἐξοχὴν κελόκροδοι ἄνθρωποι. Τὸ πνεῦμα τῆς ἐνότητος, τὸ ὁ-

ποῦν κυριαρχεῖ εἰς αὐτοὺς ἐλέπτυνε τὰ αἰσθηματὰ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, τῆς φιλοφρονήσεως, πρὸς τοὺς ξένους καὶ τῆς φιλοξενίας. Εἶναι οἱ Δανοὶ εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν ἡρεμοὶ καὶ γλυκεῖς τὸν χαρρακτῆρα. Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἐφ' ὅσας ἡμέρας ἐμείναμεν μετὰ αὐτῶν οὐδέποτε οὐδαμοῦ οὔτε ἐν ταῖς ὁδοῖς οὔτε ἐν τῇ ἀγορᾷ μετὰ αὐτῶν κατωτέρων τάξεων οὔτε ὄργην ἐξέκλυον, οὔτε μετὰ αὐτῶν διαπληκτισμοὺς, οὔτε βαναύσους ὕβρεις ἠκούσαμεν, οὔτε βλασφημίας λόγους· ἐπληροφορήθημεν δὲ ὅτι σπανιώτατα συμβαίνουσι συμπλοκαὶ, τυρράξεις, ραβδισμοί, γρονθοκοπήματα. Μυχαιρώματα δὲ καὶ κουμποῦρες καὶ ὅμοια κροθιῶματα ἄλλων λαῶν ἐν Δανίᾳ εἶναι ἄγνωστα. Κατὰ τινὰ δοθεῖσιν ἡμῖν στατιστικὴν, ἀπὸ τοῦ 1890 μέχρι τοῦ 1896, ἦτο εἰς ἐξ ἔτη καθ' ὅλην τὴν Δανίαν μόνον ὀκτὼ φόνοι συνέβησαν. Δὲν θέλομεν νὰ εἴπωμεν διὰ τούτων ὅτι ἐν Δανίᾳ οὔτε ἐγκληματοῦσιν οἱ ἄνθρωποι οὔτε γίνονται καταχρήσεις οὐδέποτε, ἀλλὰ ταῦτα ἀληθῶς εἰσὶν ἐκτάκτως σπάνια, ὡς π. χ. ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεγάλην κατὰ χριστὸν πρῶτον ὑπουργοῦ τινός.

Τὸ πλεῖστον τῶν Δανῶν, 90 ἐπὶ τοῖς 100 εἶναι ξανθοὶ καὶ γαλανόφθαλμοι. Μεγαλόσωμοι καὶ κλασικῶς ὠραῖοι εἶναι ὀλίγοι. Αἱ Δανίδες, αἱ τῆς Κοπενάγης τοῦλάχιστον δὲν ἔχουσι τὸν κλασικὸν τύπον ὠραιότητος καὶ κατατομῆς τοῦ προσώπου, καὶ σπανίως παρ' αὐταῖς ἀπαντᾷ τὴν λεπτὴν γυναικίαν χάριν τῶν μεσημβρινῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης· ἀλλὰ τὴν σπάνιν αὐτὴν κλασικῶς ὠραίων τύπων ἀναπληροῖ ἡ εὐρωστία καὶ ὁροσερότης τοῦ προσώπου των, ἡ μαρτυροῦσα ἄκραν ὑγείαν, καὶ θὰ ἐξήλοτύπου αἱ μεσημβριναὶ γυναῖκες ἂν ἔβλεπον τὴν εὐμέλειαν τοῦ σώματός των· τὴν ἀδρανὴν ξανθὴν κόμην των, τὸ εὐσταλές

τοῦ κορμοῦ αὐτῶν. Περιπτὸν νὰ εἴπω ὅποσον εἶναι τὸ αἷτιον πάντων τούτων τῶν σωματικῶν προτερημάτων. Ἡ γυμναστικὴ ἐπιστημονικῶς καὶ συστηματικῶς γινόμενη καὶ συνεχῆς ἀπὸ τῆς νηπιακῆς σχεδὸν ἡλικίας μέχρι τῆς προκεχωρημένης νεανικῆς καὶ ἄλλα εἶδη τοῦ σπόρτ εἶναι ἐν γένει εἰς πάντα τὰ ἐκπαιδευτήρια, δημόσια καὶ ἰδιωτικά, μεγάλα καὶ μικρά, ὑποχρεωτικά. Προσθετήτωσαν ἡ κοπηλασία, τὰ λουτρά μέχρι τοῦ χειμῶνος πολλάκις παρατεινόμενα, τὸ τέννις ἡ παγοδρομία καὶ ἄλλα ἐλεύθερα καὶ κατὰ βούλησιν γυμνάσματα. Ἐντεῦθεν ἡ ἄκρα σωματικὴ ὑγεία, ἥτις ἐπιτρέπει εἰς τὰς γυναῖκας καὶ τὰς νεανίδας ἀπὸ τῆς ἀνοξείας μέχρι τοῦ προκεχωρημένου φθινοπώρου νὰ σπεύδωσι καθ' ὁδὸν πεζοὶ ἢ ἐπὶ ποδηλάτων, γυμνοβραχιόνες καὶ γυμνοστράχηλοι, σχεδὸν ἔξωμοι.

Ἐῶμεν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι τοὺς καρπούς διῆς δανικῆς γυμναστικῆς καὶ τοῦ ἀθλητισμοῦ τοῦ ὠραίου φύλλου κατὰ τοὺς διεθνεῖς ἀγῶνας καὶ ἐθουμάσκαμεν καὶ ἐνεθουσιάσθημεν καὶ ἐχειροκροτήσαμεν τὰ εὐπλοῦστα καὶ εὐκίνητα ἐκεῖνα σώματα παρελκύνοντα εἰς τὸ Στάδιον ὥστε περιπτὸς ἀποβάνει πᾶς πλείοτερος περὶ τούτου λόγος.

Ἡ ἀνδροειρεπῆς αὕτη ἀγωγή τῶν Δανίδων συνδέεται πρὸς τὴν ἐκεῖ γυναικίαν χειραφέτησιν. Ἐν Δανίᾳ αὕτη ἔχει φθάσῃ εἰς τὸ ὑπακτον σημεῖον, ὑπερβᾶσα τὴν ἐν πάσῃ ἄλλῃ εὐρωπαϊκῇ γῶρᾳ. Ἐκκτοντάδας νεανίδων καὶ γυναικῶν θηκίδη τις πᾶσαν πρῶτιν ἐν Κοπενάγῃ σπευδοῦσας ἐπὶ ποδηλάτων μάλιστα, εἰς τὰς ἐργασίας των. Καὶ ὅχι μόνον ἰδιωτικῶς ἐργάζονται αἱ Δανίδες εἰς διάφορα ἐμπορικά, βιομηχανικά καὶ χειρωνακτικά καταστήματα, ἀλλὰ καὶ δημοσίως ὡς ὑπάλληλοι τηλεγραφείων, τρυφωδρῶν εἰς σιδηροδρόμους καὶ εἰς ἄλλους κλάδους. Ἡ

Δανίας ή τῶν πόλεων ιδίως, ζῆ πολλὰκις βίον ἀνεξάρτητον ἀπό τῆς οἰκογενείας καί ἐλεύθερον. Τὰς ἐορτάς καί μὴ ἐργασίμους ἡμέρας ἐκάντοτάδες γυναικῶν καί νεανίδων λαμβάνουσι τὰ ποδήλατά των καί ἡ μόναι ἡσυνοδεία φίλης ἢ φίλου θά ἐκδράμωσι πρὸς διασκεδάσιν πρὸς μίαν τῶν ἐξοχῶν, ὁπόθεν θά ἐπιστρέψωσιν οἰκῶδε τὴν νύκτι, προκεχωρισμένην πολλὰκις. Ἐὰν ὁ καιρὸς δὲν ἐπιτρέπει τῆς ἐκδρομῆν, ἐτοίμη εἶναι ἡ χορευτικὴ αἴθουσα τοῦ Τίβολι, ἡ λεγομένη τῆς Χρυσῆς βροχῆς, ὅπου τὰς ἀναμένουσι οἱ φίλοι καί γνώριμοι πρὸς ἕξάλλον χορόν. Πολὺ συνήθως καί μικροτέρως ἐκδρομὰς διαρκείας μιᾶς ἢ καί δύο ἡμερῶν ἐπιχειροῦσιν ἀνεκδοιάστως μόναι των αἱ Δανίδες, ἀνευ πολλῶν οἰκογενειακῶν ὑποχρεώσεων καί ἐξαρτήσεων.

Λεμβοδρομῆσαι, κωπηλησῆσαι, κυνηγῆσαι, ἵππικῆσαι, καί ἄλλα τοιαῦτα, σπόρ εἶναι συνηθέστατα εἰς τὸν βίον τῶν Δανίδων. Ἐννοεῖται ὅτι τῆς μεγάλης αὐτῆς γυναικείας χειροφειτήσεως μεγαλὰ εἶναι καί διάφορα τ' ἀποτελέσματα πολλὰκις ὑπὸ ἐτέραν κοινωνικὴν ἔποψιν ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια εἰς ἄλλους, εἰς ἡμᾶς, π.χ. τοὺς Ἑλληνας, δὲν θά ἐφάνοντο ἀνεκτά. Εἰς τὸ θέμα τοῦτο ἀσχολοῦνται οἱ κοινωνιολόγοι καί οἱ ἠθικολόγοι· τὸ γεγονός εἶναι ὅτι ἡ χειροφειτήσις καί πῶς νὰ τὸ εἴπωμεν.— ἡ ἀνδρωποίησις τῶν Δανίδων ἐφθασεν εἰς σημεῖον ἀνυπέβλητον. Κατὰ τὸ νέον δανικὸν νόμον αἱ γυναῖκες ἐκεῖ κατήλθον εἰς τὸν δημοτικὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα, ὡς ἐκλογεῖς καί ἐκλέξιμοι· ἀνευ τοῦ θορόβου τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ σουφραζετῶν, ἐψήφισαν οἱ Δανοὶ καί ἐξελέξαν δημοτικούς συμβούλους καί Δημομαρχίνας των, ἀναλογούσας 10 ἐπὶ 0)0 τῶν ἐκλεχθέντων. Τί ἄλλο θέλουσι; Δὲν θά παρέλθῃ πολὺς καιρὸς ὠρισιμένως καί θά ἴδωμεν ἐν Κοπενάγῃ πρᾶκαθημένας ἐν τῇ

δανικῇ Βουλῇ νομοθέτας θήλεις καί δικτὶ — ὄχι; κυρίως ὑπουργούς.

Οἱ Δανοὶ, καίτοι εἰς μεγάλην συγκοινωνίαν πρὸς τοὺς γείτονας λαοὺς ἐλθόντες, διετήρησαν ὅμως πάντοτε ἀμιγῆ τὸν ἐθνικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα καί τύπον. Ἄγγλοι καί γερμανοὶ ἐπὶ τὰς καθαρῶς δανικὰς χώρας ὀλίγον ἐγκαθίσταται. Τοὺς γερμανοὺς ἄλλως τε ἔχουσιν ἰσχυροὺς καί δικαίους ἱστορικούς λόγους νὰ μὴ συμπαθῶσι, καίτοι τὴν γλῶσσαν τὴν γερμανικὴν ὁμιλοῦσι σχεδὸν ὡς τὴν μητρικὴν των γλῶσσαν. Τοῦναντίον συμπαθέστατον εἶναι εἰς αὐτοὺς τὸ φιλελεύθερον γαλλικὸν ἔθνος. Ἡ ἰσραηλιτικὴ φυλὴ, ἡ ἀπανταχοῦ τῆς ὑψηλίου εἰσχωρήσασα, οὐδέποτε ἔσχε πολυαριθμοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῆς ἐν Δανίᾳ καί οὗτοι εὐρίσκονται μόνον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ] καί ἐν ὀλίγοις ἄλλαις πόλεσιν ἐξωτούτων οὐδεὶς σχεδὸν· μόλις 5,000 ἰσραηλιτῶν ἀριθμοῦνται καθ' ὅλην τὴν Δανίαν. Ἑλληνας ἐγκατεστημένους οὐδεὶς, ἢ σχεδὸν οὐδεὶς, διότι ἐμάθημεν ὅτι εἶναι 2—3 ἄγνωστοι, ἐν τῇ χώρᾳ.

Εἴπωμεν ἀνωτέρω ὅτι ἡ φιλεργία τῶν Δανῶν εἶναι ἀφθαστος, ὑπερβάνουσα πᾶσαν ἄλλην ἀλλαγῶν φιλεργίαν. Δανὸν ἀργόν, μὰς ἐβεβζίωσαν, οὐδ' αὖθις ἐν τῇ χώρᾳ. Πάντες ὅπωςδήποτε ἐργάζονται καί διὰ τοῦτο ἡ ἐπιχειρῆσις ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνη εἶναι τι ὅπως ἀγνωστον· εἰς ἡμᾶς τούτῳ ἀπολύτως οὐδεὶς πρᾶσις ἐστὶν ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ Κοπενάγῃ.

Ὁλόκληρος ἡ δανικὴ χώρα σχεδὸν εἶναι καλλιεργημένη καί τὰ 40 ἑκατοστὰ τῶν δανῶν εἶναι γεωργοὶ καί τὸ 1)4 τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι βιομήχανοι. Διὰ τοῦτο ἡ Δανία σχετικῶς πρὸς τὴν ἕκτασιν καί τὸν πληθυσμὸν τῆς εἶναι πλουσία. Ἡ ἐθνικὴ αὐτῆς

περιουσία ἀναβιβάζεται εἰς δέκα δισεκατομμύρια φράγκων, ἐξ ὧν τὰ 4 1)2 δισεκατομμύρια εἰς γαίας καλλιεργημένας καί ἀκαλλιεργήτους, ἐνῶ τὸ δημόσιον χρέος μόλις ἀνέρχεται εἰς 300 ἑκατομμύρια, καί διὰ τοῦτο διὰ τῆς καλῆς διοικήσεως ἐλαττοῦται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος.

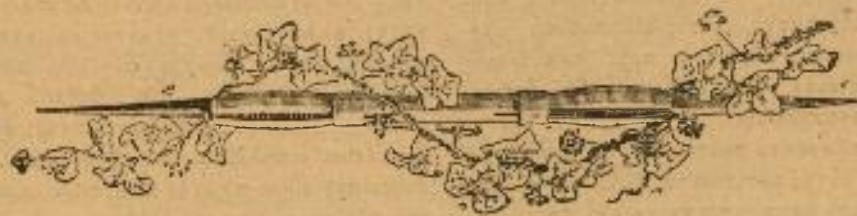
Πλοῖα μὲν ἱστιοφόρα ὑπὲρ τὰ 3,000 ἀτμόπλοια δὲ 500 φέροντα τὴν δανικὴν σημαίαν (μὴ ὑπολογιζομένων τῶν ἄλλων μικρῶν πλοικαρίων) διασχίζουσι τὰς θαλάσσας, ὡς εἴπωμεν ἐν ἀρχῇ, κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν καί 40,000 πλοίων διαφόρων καί μέζενας σημαίας κατὰ μέσαν ὄρον κυκλοφοροῦσιν εἰς τοὺς δανικοὺς λιμένας κατ' ἔτος.

Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας κατὰ ξηρὰ, καί θάλασσαν εἶναι ἀνεπτυγμένα εἰς βελτιον ὡς ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ εὐρωπαϊκῷ κράτει· ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ τηλεφωνικὸν δίκτιον φθάνει μέχρι τῆς βαρειστάτης ἄκρας τῆς Δανίας Σλάγκεν, καί ὅτι ἡ Δανία ὡς πρὸς τὸ τηλεφωνικὸν σύστημα κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν μετὰ τῶν Ἑλβετῶν ἐν τοῖς

εὐρωπαϊκοῖς κράτεσιν, ἅτινα ἔρχονται κατόπιν αὐτῆς.

Δὲν προετιθέμεν, ὡς ἄλλος Μπέντεκερ, νὰ περιγράψω λεπτομερῶς τὴν Δανίαν καί τοὺς Δανούς· ἠθέλησα μόνον νὰ σκιαγραφήσω αὐτοὺς. Αἱ λεπτομερέστεραι ἐρευναι θά ἀπήλθουν τόμον ὀγκώδη. Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἐκ τῶν ἀνωτέρω σχετικῶς ὀλίγων, ἀτεχνῶς εἰρημένων δύνανται τις νὰ ἐννοήσῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης χώρας, φυσικὰ, ἐπέκτειτα καί ἠθικὰ. Ὀλίγοι χωροὶ εὐρωπαϊκῆς ἔχουσι ταῦτα πάντα ἠνωμένα ὁμοῦ· ἀμφιβάλλω μάλιστα ἂν ὑπάρχῃ χώρα τις τοιαύτη, λαμβανομένης πάντοτε ὑπ' ὄψιν τῆς σχέσεως καί τῆς ἀναλογίας ὅπως δῆποτε κατὰ τινὰς ιδιότητας καί τινὰ προσόντα βιβλικῶς ἡ Δανία ἔρχεται πρώτη, ὑπερέχουσα κατὰ ταῦτα πάσης ἄλλης εὐρωπαϊκῆς χώρας, διότι ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην προώδευσεν.

ΣΠΥΡ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ο ΚΟΙΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΡΧΑΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΥ

Οί άνθρωποι τῆς γῆς, τοῦ ἀτυχοῦς τούτου πλανήτου, εύρισκόμενοι εἰς διαρκῆς σκότος τυφλοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ ἐπομένως εἰς σκότος πλάνης καὶ ἀπάτης, ἐλαυνόμενοι ὑπὸ τῶν παθῶν των καὶ περιδινόμενοι εἰς στροβίλους ὕλισμου καὶ πλεονεξίας, περιβαλλόμενοι ὑπὸ πυκνοτάτης ὕλης πλάττουσιν ὅλον ἡνωρίας ἀνοήτους καὶ ἀνεφίκτους καὶ ἀπραγματιποίητους ἅς ἐν τῇ κενοδοξίᾳ των πιστεύουσι θαυμασίως, χωρὶς καὶ νὰ ἐξετάσῃσι καὶ μετὰ φωτεινοῦ πνεύματος σκεφθῶσιν ἐὰν αὐταὶ συμβιβάζωνται πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πνεύματος καὶ πρὸς τοὺς Νόμους καθόλου τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Κοινωνισμὸς, ἐν ἐκ τῶν πολλῶν ἐκείνων δημιουργημάτων τῆς φαντασίας τοῦ ἀνθρώπου ἢ κοινωνικῆ ἰσότης πάντων τῶν ἀνθρώπων, ἀντιβαίνει πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν βᾶσιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Πνευματισμοῦ, πρὸς τὸ θεμέλιον πάσης ὑγιоῦς φιλοσοφίας. Ἀντιστρατεύεται ἀντικρως πρὸς τὴν μεγίστην ἀλήθειαν τῆς ἐξελιξέως τῶν ὄντων, τὴν Μετενσάρκωσιν. Ἡ κοινωνικὴ ἰσότης ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου ὅφ' ἦν ἀνάπτυξιν διατελεῖ οὗτος ἀντίτιθεται πρὸς τὴν σκοπιμότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν καὶ τάξιν τῆς δημιουργίας, πρὸς τοὺς Νόμους τοῦ Θεοῦ. Διότι ἕκαστος ἄνθρωπος διὰ νὰ ἐξελιχθῇ καὶ φθάσῃ εἰς σημεῖόν τι προὔδου ἐνσκαρῶμενος εἰς τὸν πλανήτην τούτον πρέπει νὰ εὕρισκῃται εἰς διάφορον κατάστασιν τῆς τῶν ἀδελφῶν του, διότι αἱ διαφοραὶ πράξεις ἐκάστου ἀνθρώπου ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἡθικότητος, ὃν φέρουσιν ἐν ἐκταταῖς ἀποκτῶσι δι' ἕκαστον ἄνθρωπον εἰς ἐκάστην νέαν ἐνσάρκωσιν καὶ διάφορον κατάστασιν,

διάφορον περιβάλλον, διάφορα κοινωνικὰ καὶ ὕλικὰ μέσα, πρὸς ἐξάγνισιν καὶ ἐξέλιξιν, ἐν ἐνὶ λόγῳ διάφορον πεπωμένον. Ὁ ἐργάτης πρέπει νὰ εἴναι ἐργάτης καὶ ὁ κεφαλαίουχος κεφαλαίουχος, διότι ἕκαστος αὐτῶν ἐδημιούργησε τὸ οἰκεῖον πεπωμένον. Πᾶσα ἰδέα κοινωνισμοῦ εἴναι ἐντελῶς ἀντίθετος πρὸς τὰ διάφορα πεπωμένα ἐκάστου ἀτόμου. Πᾶσα τάσις τῶν κοινωνιστῶν πρὸς κοινωνικὴν ἰσοπέδωσιν τῶν ἀτόμων, οὐδὲν ἄλλο προοιδοῖ ἢ φιλοσοφικὴν ἀγνοίαν τῶν Νόμων τοῦ Θεοῦ, ἀγνοίαν τῶν θεμελιῶν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν γένει τῶν ὄντων, τῶν δημιουργημάτων τοῦ Θεοῦ. Ἐφ' ὅσον ὁ πλανήτης ὁ ἡμέτερος εὕρισκεται εἰσέτι εἰς σκότος ἡθικὸν καὶ ἱστατικὸν ἐπὶ ταπεινῆς βαθμίδος ἐξελιξέως ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ τῶν ἄλλων κόσμων, κοινωνικῆ ἰσότης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων οὐ μόνον ἀποβαίνει ἀδύνατος, ἀλλὰ ἢ ἀνίσότης εἴναι καὶ ἀνγκυαία καὶ μοιραία διὰ τὴν ἐξέλιξιν καὶ τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ἐθνῶν. Ἐφ' ὅσον ὁ κόσμος γέμει κακῶν, παθῶν καὶ ἐγωϊσμοῦ, ἐφ' ὅσον βασιλεύει ὁ πόλεμος τῶν ἐθνῶν, ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος εἴναι πλήρης ἁμαρτιῶν καὶ φέρει ἐπὶ τῆς ράχεώς του τὴν εὐθύνην καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἁμαρτωλοῦ παρελθόντος εἰς προηγούμενας ὑπάρξεις εἶναι ἀναπόδραστος ἀνάγκη ἕκαστον ἄτομον νὰ διακέρῃ κοινωνικῶς ἐτέρου ἀτόμου διὰ νὰ ἀποτίῃ τὰς πεινὰς ἅς ὁ Θεὸς διὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ ἐπέβηκεν αὐτῷ τὰς ὁποίας εἴναι ἀνάγκη νὰ ἐξαγνίσῃ ἵνα ἐξελιχθῇ περὶ τέρω εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀπίρου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΣ

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΥ

ΕΝ ΑΛΜΥΡΩ:

Βυζαντιακοῦ Ἀλφαβηταρίου ἐν ἈΛΜΥΡΩ. φωνῆς διασωθὲν ἐν Μακρόνῳ (1) χωρίῳ ΡΩι.

Ἐδημοσιεύσαμεν ἐν τῷ Παρρητήματι (1) «Ἀθηνῶν» τοῦ μηνὸς Μαρτίου 1911 Βυζαντιακὸν Ἀλφαβητάριον. διὰ ζώσης

(1). Ἐπιτραπήτω ἢ ἐν ὑποσημείωσει πρὸς διορθωσιν τῶν παροραμάτων ἐν τῇ δεμοσιεύσει τοῦ Ἐπους περὶ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ ἐν τῷ Παρρητήματι «Ἀθηνῶν» τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου 1911 ἀπλῆ χάριν συντομίας παράθεσις τοῦ ὀρθοῦ καὶ ἡ προσθήκη τῶν καθ' ὅλου ἢ ἐν μέρει παραλειφθέντων στίχων.

(Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ διορθωτέον) τυρεννίας, — 1^ο εὐτυχησμένος. —

6 (ἐν ὑποσημείωσει διορθωτέον) τύραννος.

30. Περμετηνοί, Μπερατητοί, Νταγλί καὶ Κολωνιάτες.

31. καπλάν. — 36. ντουφάκια σας — 44. Πασβαντζή. — 45. Με τὴν Φραγκιάν. — 66. καὶ σὲ μεγάλην... θὰ σὰς ἀφήσουν. — 69. τὸ ντουβλέτ' πείσμωνσε. — 71. Πασβαντζήγλου... ἔχει πολεμίσση.

72. μοῦ ὄτελνει. — (Μετὰ τὸν 74 στίχον διορθωτέον) τὸ ἀσκέρι του.

81. 'ς τὸ κάστρο. — 83. Μαχμούτμπεις. — 85. Μπρυζεμπόνος.

120. ἄλλοι μικροὶ λμεγάλοι. — 128. ἀπάργια-καν. — 136. τὸ ζῶνον.

138. καὶ 173. Γιαννίνου. — 144. ἀναδεύοντας. — 147. Μνομπραλίδες.

151. πιστοὶ μου' — 167. ἐπρόσταξε. — 169. 'ς τί κίνδουνο.

184. φοδοῦνται. — 188. μαύρητου. — 195. μεσοχειμῶνο. — 196. ἐζώθησαν. — 209. ἔβλεπαν

— 228. φωνάζει ὄλο«κὲς». — 243 γρεμισμένα. — 249. ἐβγάτε με τὸ βιό σας. — 250. 'ς τὸ λαϊμό σας. — 253. ἀπεκρίθηκα. — 257. σκιαχθοῦν οἱ Γκέγιδες. — 259 καὶ 333. Χουρσίτ. — 268. θὰ πι

οῦν με τὸ στανιό. — 275. ἀπὸ τὲς φλόγες. — 277. χαλεύουν νὰ ἴμπουν. — 286. τραβᾶτε. — 289. ἐγλυχοχάραξε... φέγγη.

294. καὶ τὰ δεμάτια. — 295. Καλκάν. — 299. τὲς τέχνες. — 306. με τὸ καλὸν... μαῖτᾶν. — 314. νὰ τὸν ἀλησμονήσουν. — 317. ἀνάραια ἀνάραια. — 320 (καὶ ἀλλαχοῦ) Λιθαρτζία. — 330. τὸ κάστρο με τὸν Ἰούτζ.

332 'ς τὴ μαυρισμένη σου καρδιά 'σάν πῶς ἀναστενάξεις !»

334. νὰ ῥθῆ. — 335. ἔπεμψε. — 343. ἐπαίδεψεν. — 344. ἀπὸ λόγου σας... πολὺ σικλέτι. — 350. τὸ ντοβλέτ. — 352. φρόνιμοι. — 354. ἔβγάτε

356. ἐπολεμήσαν. — 356. τὸν Ἀλῆ πασιᾶ. — 360. καὶ ἔτζι... τὰ μουράτια. — 361. κίνησε.

382. φίνα πιστόλια καὶ καλά, σπαθιά ἔγειομνωμένα.

(Μετὰ τὸν 394 στίχον διορθωτέον) 'ς τὸν Ἰούτζ καλὲ καὶ ὀμιλεῖ. — 400. με ὄρκους.

409. πιστόλια. — 416. ἤχουσα. — 418. με ἔχει.

— 426. τὴν φυγὴν του.

428. ποτὲ δὲν ἔχει γένη. — 434. τὸ θέλημα.

444. νὰ εἶσαι βέβαιος πολὺ, δὲν θὰ σε ἀγριοκυττάξῃ.

456. νὰ ἔταν.

466. γιὰ τὴν Κωνσταντινὸπολιν, νὰ πᾶν νὰ προσκυνήσῃ.

467. θὰ τὸν συμπαθήσῃ. — 489. νύκτα. — 493. θὰ κείτησαι.

532. καὶ με τοὺς ἔξω.

534. δεξιὰ μεριά τους κείτεται κι' ὁ πικραμένος Τζάμης.

535. Ἀλῆ πασιᾶς τοὺς κύτταξε με λύπη καὶ με πόνο.

541. 'ς τὰρματα. — 556. καὶ γιὰ πακίσι. — 558. τὸν νουναῖ. — 572. τῆς νύχτας. — 578. ὄλο... αὐτό. — 590. στάλον.

(Μετὰ τὸν 600 στίχον συμπληρωτέον ὄδε)... τοῦ φοβεροῦ καὶ τρομεροῦ... ἀνδρείαν του καὶ διὰ τὴν ...

(1). Ἀνακριθῶς ἐχαρακτήρισamen τὸ μετὰ τὸ 24 ον γράμμα τοῦ ἐν Μακρόνῳ τύπου Βυζαντιακοῦ Ἀλφαβηταρίου παρεῖσχτον ὡς πολιτικὸν δεκαπεντασύλλαβον στίχον, καίπερ ὄν δίστιχον.

του Ζαχαρίου τῆς Ἡπείρου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἐν Ἄνδρῳ (2) τοιοῦτον καὶ πρὸς τὰ ἐν χειρογράφοις φερόμενα ἐν μέρει οὐποὶς ἐκδεδομένα. Μετ' οὐ πολὺ δ' ὕστερον ἐπληροφορήθημεν ὅτι διεσφύζετο τέως καὶ ἐν Ἀλμυρῷ παραλλαβὴ Βυζαντικοῦ Ἀλφειοτάριου, προθύμως γράψαντος ἡμῖν αὐτὴν τοῦ Ἀγκιτσι παρὰ τῆς Φθιώτιδος Θήβας ὑποδιδασκάλου κ. Κων. Πιππαχαρ. Ἀναγνώστου. Το ἐν Ἀλμυρῷ Βυζαντικὸν Ἀλφειοτάριον ὁμοιάζει κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν λέξιν καθ' ὅλου ἢ ἐν μέρει πρὸς ἀμφότερα ἢ πρὸς ἑκατέρω των ἐν Ἄνδρῳ καὶ ἐν Μικρύνῳ ζώντων, πλὴν τοῦ προτελευταίου γράμματος.

Χιλιάδες Τὸν ἐφύλαττον.

διότι ἐν μὲν τῷ ἐν Ἄνδρῳ φέρεται.

Χ. Χολὴ Τὸν ἐποτίσανε·

ἐν δὲ τῷ ἐν Μικρύνῳ·

Χ. Χύθηκε τὸ αἷμά Μου.

Καὶ κοινοὶ μὲν στίχοι εἰσὶν ἀνὰ τρεῖς (α) μὲν καὶ τοῖς τρισὶ τύποις οἶδεν.

Α. Ἀρχὴ τοῦ κόσμου.

Ι. Ἰωάννης τὸν ἐβάπτισεν.

Ν. Νύκτα τὸν ἐπίασαν (ἐν Μικρύνῳ, ἀεπίασαν) δ' ἐν Ἀλμυρῷ, καὶ ἀεπίασεν ἐν Ἄνδρῳ).

β') δὲ τῷ ἐν Ἀλμυρῷ καὶ τῷ ἐν Μικρύνῳ οἶδε·

Β. Βασιλεύει ὁ Κύριος.

Θ. Θεοτόκος τὸν ἐγέννησεν.

Ο. Ὁ Πιλάτος Τὸν ἠρώτησεν

γ') δὲ τῷ ἐν Ἀλμυρῷ ἐν Ἄνδρῳ·

Π. Ποῖος εἷσαι;

Υ. Ὑψηλὰ Τὸν κρέμασκαν.

«Ὁ Χριστὸς ἀνεστημένος,

καὶ ὁ Ἰούδας κρεμασμένος».

Ὅθεν ἐπανορθοῦμεν τὴν ἀνακρίθειαν.

(2). Τυπικὸν παράγραμμα τοῦ ἐν Ἄνδρῳ (Θ. Θυμάτος ἐποίησεν) διορθωτέον εἰς τὸ

Θ. Θυμάτα ἐποίησεν.

Ψ. Ψάλλοντες καὶ λέγοντες.

Ἐν μέρει δὲ ὅμοιοι στίχοι εἰσὶ (α) μὲν τοῖς τρισὶ τύποις ἐπτὰ οἶδε.

Γ. Γενᾶται (κατὰ τὸ ἐν Ἄνδρῳ καὶ τὸ ἐν Μικρύνῳ, ἀΓάρ ἐγεννήθη) δὲ κατὰ τὸ ἐν Ἀέμυρῷ ὁ Χριστός.

Δ. Δι' ἀγγέλων (ἢ μᾶλλον «Διαγγέλων» κατὰ τὸ ἐν Ἀλμυρῷ, ἢ αὐτοῦ ἀγγελοῖ: ὅτι κατὰ τὰ ἐν Ἄνδρῳ, ἢ Δίνει ἀγγελος τὸ» κατὰ τὸ ἐν Μικρύνῳ), Χεῖρε.

Ζ. Ζητοῦν οἱ Ἰουδαῖοι· (κατὰ τὸ ἐν Μικρύνῳ, ἢ)

Ζητοῦν τὸν Ἰησοῦν· (κατὰ τὸ ἐν Ἀλμυρῷ, ἢ)

Ζήτην τὸν Ἰουδαῖον· (κατὰ τὸ ἐν Ἄνδρῳ).

Κ. Καλάμῳ Τὸν ἐράπισαν· (κατὰ τὸ ἐν Μικρύνῳ, ἢ)

Κάλαμόν Τὸν ἐβάλαν· (κατὰ τὸ ἐν Ἀλμυρῷ, ἢ)

Κάλκμον ἐδάσκει· (κατὰ τὸ ἐν Ἄνδρῳ).

Λ. Λαὸς ἦταν· (κατὰ τὸ ἐν Μικρύνῳ, ἢ)

Λαὸς Τὸν ἐτριγύρισε· (κατὰ τὸ ἐν Ἄνδρῳ, ἢ)

Λαὸς Τὸν περιτριγύριζε· (κατὰ τὸ ἐν Ἀλμυρῷ).

Ρ. Ῥωμαῖος εἶμ' Ἐγὼ· (κατὰ τὸ ἐν Μικρύνῳ, ἢ)

Ῥωμαῖος εἶμαι· (κατὰ τὸ ἐν Ἄνδρῳ, ἢ)

Ῥωμαῖος εἷσαι; κατὰ τὸ ἐν Ἀλμυρῷ).

Σ. Σημάδι ἔχω· (κατὰ τὸ ἐν Μικρύνῳ, ἢ)

Σημάδι Τὸν ἐβάλαν· (κατὰ τὸ ἐν Ἀλμυρῷ, ἢ)

Σημεῖα ἔδειξε· (κατὰ τὸ ἐν Ἄνδρῳ).

β') δὲ τῷ ἐν Ἀλμυρῷ καὶ τῷ ἐν Μικρύνῳ ἐπ' ἴσης ἐπτὰ οἶδε, προτασσομένων των ἐν Ἀλμυρῷ τύπων·

Ε. Ἐρχεται ὁ Χριστός· (ἢ) Ἐρχεται ὁ Κύριος.

Η. Ἡλιος Τὸν ἐφώτισεν· (ἢ)

Ἡλιος ἦταν κ' ἔλαμψεν.

Μ. Μυριάδες Τὸν ἐπίασαν· (ἢ)

Μυριάδες ἦταν.

Ξ. Ἐεῖδι Τὸν ἐπότισαν· (ἢ)

Ἐεῖδι καὶ κάπνια Τὸν ἐπότισαν.

Π. Ποῖος εἷσαι; (ἢ) Ποῖος εἷσαι Σὺ;

Τ. Ταῦτα ἔπαθεν· (ἢ) Ταῦτα ἔπαθεν.

Υ. Ὑψηλὰ Τὸν κρέμασκαν· (ἢ)

ἐ ὑψηλὸν μέρος Με ἀνέβασκαν.

Τὸ δὲ τελευταῖον γράμμα τοῦ ἐν Ἀλμυρῷ.

Ω. Ὡ, Χριστὸς ἀνεστη·

ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἕτερον τοῦ παρεισάκτου διστίχου τοῦ ἐν Μικρύνῳ·

Ὁ Χριστὸς ἀνεστημένος,

καὶ ὁ Ἰούδας κρεμασμένος.

γ') δὲ τῷ ἐν Ἀλμυρῷ καὶ τῷ ἐν Ἄνδρῳ εἷς οἶδε.

Φ. Φυλακὴς Τὸν ἐβάλαν· (ἢ)

Φυλακὴ Τὸν ἐβάλαν· (κατὰ τὸ ἐν Ἄνδρῳ).

Κατὰ ταῦτα τὸ ἐν Ἀλμυρῷ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἐν Μικρύνῳ ἔχει στίχους ὁμοίους καθ' ὅλου μὲν εἷς, ἐν μέρει δὲ δέκα πέντε, διαφέροντας δὲ τοὺς τρεῖς προτελευταίους·

Φ. Φυλακὴς Τὸν ἐβάλαν· (ἢ)

Φίλοι Μ' ἐπρόδοσαν· (κατὰ τὸ ἐν Μικρύνῳ).

Χ. Χιλιάδες Τὸν ἐφύλαττον· (ἢ)

• Χύθηκε τὸ αἷμά Μου· (κατὰ τὸ ἐν Μικρύνῳ).

Ψ. Ψάλλοντες καὶ λέγοντες (ἢ)

Ψήθηκ' ἡ καρδιά Μου· (κατὰ τὸ ἐν Μικρύνῳ).

Ἔτσι δὲ διαφέρει τὸ ἐν Ἀλμυρῷ των ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις ζώντων κατὰ τοῦτο ὅτι ὁ παραποιήσας αὐτὸ μόνον τὸν Πιλάτον εἰσάγει ἐρωτῶντα τὸν Χριστὸν ἐν δύο στίχοις τοῖςδε·

Π. Ποῖος εἷσαι;

Ρ. Ῥωμαῖος εἷσαι;

οὐχὶ δὲ τὸν Χριστὸν ἀποκρινόμενον, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ ὁ παραποιήσας ἀφηγεῖται τὰ

Πάθη, ὡς·

Τ. Ταῦτα ἔπαθεν.

Υ. Ὑψηλὰ Τὸν κρέμασκαν

Πλεονεκτεῖ δὲ ἀμφοτέρων των ἄλλων κατὰ τοῦτο, ὅτι εἷς στίχος τοῦ οἰκείου χειρογράφου,

Δ. Δι' ἀγγέλου τὸ, Χεῖρε·

οὐτινος ἡ ἀρχὴ ἔχει παραποιηθῆ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς προεκδομένοις, ἐν μὲν τῷ ἐν Ἄνδρῳ οἶδε·

Δ. Δύο ἀγγελοὶ τὸ, Χεῖρε·

ἐν δὲ τῷ ἐν Μικρύνῳ οἶδε·

Δ. Δίνει ἀγγελος τὸ, Χεῖρε·

ἐν Ἀλμυρῷ φέρεται σχεδὸν ἀπαραλλάκτος·

Δ. Δι' ἀγγέλων χαῖρε·

μόνου μὲν τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος μεταβληθέντος ἀπὸ ἐνικοῦ εἰς πλυθυντικὸν (Δι' ἀγγέλου) ἀΔι' ἀγγέλων», παραλειφθέντος δὲ τοῦ πρὸ τοῦ «Χεῖρε» προτασσομένου ἄρθρου ατό. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἐξεταστέον, μὴ ὀρθότερα εἶναι ἢ διὰ μιᾶς λέξεως «Διαγγέλλων» ἀνάγνωσις ἢ ἡ διὰ δύο κατὰ παρήχρησιν «Δι' ἀγγέλων». Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καθ' ἣν ὁ στίχος ἄρχεται διὰ μετοχῆς «Διαγγέλλων», ἐπισχύει καὶ ὁ προτελευταῖος στίχος,

Ψ. Ψάλλοντες καὶ λέγοντες·

συγκείμενος ἐκ δύο μετοχῶν συνδεδεμένων διὰ τοῦ συνδέσμου «καὶ», κοινὸς ὢν τῷ τε ἐν Ἀλμυρῷ καὶ τῷ ἐν Ἄνδρῳ. Ἐὰν δὲ ἡ ἐκδοχὴ αὕτη εἶναι ἀληθής, συνάγεται τὸ παραδοξότατον, ὅτι ὁ προκείμενος στίχος διεσώθη διὰ των αἰώνων ἀκριβέστερον διὰ ζώσης ἢ διὰ τῆς γραφίδος! Ἐνεκκ λοιπὸν τοῦ πλεονεκτήματος τούτου εἶναι ἄξιον δημοσιεύσεως καὶ τὸ ἐν Ἀλμυρῷ ζῶν Βυζαντικὸν Ἀλφειοτάριον. Πλὴν δὲ τοῦ προτερήματος τούτου, παραδοξότατου ὄντος, ἕτερον παράδοξον ἀπαντᾷ ἐν αὐτῷ, ἢ διὰ τοῦ συνδέσμου «γὰρ» ἀρχὴ στίχου.

Γ. Γὰρ ἐγεννήθη ὁ Χριστός.

ἕπερ εἶναι πρωτοφκνές, διότι εἶναι μὲν γνωστὸν ὅτι πρότασις τελευτῶσα εἰς τὸν σύνδεσμον «γάρ» εὐρητ' ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ,

«Ἐφοβοῦντο γάρ»

ἀλλὰ λόγος ἀρχόμενος διὰ τοῦ συνδέσμου «γάρ» οὐχὶ ἀλλαχοῦ ἢ ἐν μόνῳ τῷ ἐν Ἄλ-
μυρῷ ζῶντι Βυζάντιακῷ Ἀλφειοκρητρίῳ ἀπαντᾷ. Ἐχει δ' ἐν κεφαλαίῳ ὧδε.

Α. Ἀρχὴ τοῦ κόσμου.

Β. Βασιλεύει ὁ Κύριος.

Γ. Γὰρ ἐγεννήθη ὁ Χριστός.

Δ. Δι' ἀγγέλων χαίρει (ἢ μᾶλλον)

Διαγγέλλων χαίρει.

Ε. Ἐρχεται ὁ Χριστός.

Ζ. Ζητοῦν τὸν Ἰησοῦν.

Η. Ἡλιος τὸν ἐφώτισεν.

Θ. Θεοτόκος τὸν ἐγέννησεν.

Ι. Ἰωάννης τὸν ἐβάπτισεν.

Κ. Κάλχμον τὸν ἔβαλον.

Λ. Λαὸς τὸν περιτριγύριζε.

Μ. Μυριάδες τὸν ἔπιασαν.

Ν. Νύκτα τὸν ἔπιασαν.

Ξ. Ἰεῖδι τὸν ἐπότισαν.

Ο. Ὁ Πιλάτος τὸν ἠρώτησεν.

Π. Ποῖος εἶσαι ;

Ρ. Ρωμαῖος εἶσαι ;

Σ. Σημάδι τὸν ἔβαλον.

Τ. Ταῦτα ἔπαθεν

Υ. Ὑψηλὰ τὸν κρέμασαν.

Φ. Φυλακὲς τὸν ἔβαλαν.

Χ. Χιλιάδες τὸν ἐφύλαττον.

Ψ. Ψάλλοντες καὶ λέγοντες.

Ω. Ὡ, Χριστὸς ἀνέστη.

Ἐν Ἀλμυρῷ τῇ 30 Νοεμβρίου 1911

ΑΘ. Ι. ΣΠΥΡΙΔΑΚΙΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΑΣΤΡΟΤΟΜΙΑΣ ΤΟΥ κ. Α. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ ΠΕΡΙ ΠΟΤΩΝ

(Συνέχεια)

Ἀβάτης (ὁ ἀπὸ Κιλικίας).

Ἀγανιτανὸς (χρηστὸς, λιπαρὸς).

Ἀνδρία (ὁ τοῦ Ἀδριανὸς).

Ἀδριατικὸς.

Αἰγεάτης (καὶ Αἰγεατικός).

αἰγλευκος (διὰ προπαρασκευῶν τινῶν κα-
τωρθοῦτο ἢ διατήρησις τοῦ γλεύκου ἀμετα-
βλήνου ἐπὶ ἔτος).

Αἰγοσθενίτης.

Αἰγύπτιος.

αἰθοψ (κεκαυμένος, κατὰμαυρος).

ἄκανθος 1

ἀκραίπαλος (ὁ μὴ ἐπιφέρων κραίπαλιν,
μεθην).

ἄκρατος.

Ἀλβανός. (2)

Ἀλβης.

Ἀλβίνος.

Ἀλικαρνάσσιος.

Ἀλιφαῖος.

Ἀλπεων (οἱ τῶν Γαλατικῶν, τῆς Βερῶ-
νης).

ἄλυπός (ὁ μὴ ἐπιφέρων λύπας).

Ἀμβλαδεύς.

Ἀμηναιός (ἐκ τῆς Ἀμηναιᾶς ἀμπέλου,
ψίθιος).

ἀμφίας (ὁ φαῦλος οἶνος).

ἀμύμων (ὁ τέλειος).

ἀναδενδρίτης. (1)

(1) Πολύθιος δὲ διαφόρων οἴνων ἐν Κα-
πύη φησὶ γίνεσθαι τὸν ἀναδενδρίτην κα-
λούμενον, ᾧ μηδένα συγκρίνεσθαι.

(1) Οἴνου πολίτης ὢν κρατίστου στρυ-
φνός εἰ καὶ τοῦνομ' αὐτὸ τῆς πατρίδος ὦ-
τοῖς τρόποις ἔχεις (Ἀθῆν. 30.)

(2) Εἶδη δύο, ὁ μὲν γλυκάζων, ὁ δὲ
ὀμφακίας. Ἀμφοτέρω δὲ ἀπὸ πεντεκαίδε-
κα ἐτῶν ἀμάρζουσιν.

Ἄνδαλούσιος.
 ἀνήθινος (ὁ ἐξ ἀνήθου).
 ἀνθίας.
 Ἄνθινος (ὁ ἐξ ἀνθέων).
 ἀνθοσμίας (εὐώδης, μοσχάτος). (1)
 ἀνισίτης (ὁ ἐμπεριέχων ἀνισον).
 Ἄντύλλης.
 ἄσομος
 ἀπαλός (μαλακός, τρυφερός, γλυκός),
 Ἄπαμφεινός.
 ἀπαρέγγυτος (ἄδολος).
 Ἄπαρείας (ὁ τῆς).
 ἀπίτης (ὁ ἐξ ἀπίων οἶνος ποιεῖ).
 ἄπυρος (2)
 Ἄρβισίσιος (arvisium).
 Ἄργουος (οἶ τοῦ)
 Ἄριούσιος (ἀρουσίσιος, ἀρουσίσιος, χῖος (1))

(2) Τὰς ἀμφικώδεις συμπατήσαντες ἀπέθωντο καὶ ἀνθοσμίας ἐγένετο. δηλ. Καμπανίτης (champagne). Ὁ τῆς Λέσθου φαίνεται νὰ ἦτο τοιοῦτος ὡς λέγει ὁ Ἀρχέστρατος.

Εἶθ' ὁπόταν πλήρωμαι Διὸς πωτήρος ἔλησθε, ἤδη χρὴ γεράων, πολὺν σφόδρα κράτα φοροῦντα οἶνον, ὑγρὰν χαίταν λευκῶ πεπυκασμένον ἀνθεῖ, πίνειν, ἐκ Λέσθου περικύμονος ἐκγεγῶτα (Ἀθην. 29).

Ἄνθοκομία γίνεται ἐκ νέων ἀμπέλων ἰσχυρότεροι ἢ ἐκ παλαιῶν. Ἐν Θάσῳ τὸν ἐν τῷ Πρωτανεῖῳ διδόμενον θυμακτὸν εἶναι τὴν ἡδονὴν ἠρτυμένος γὰρ ἐστίν. Ἐμβάλλουσι γὰρ εἰς τὰ κεράμια σταῖς μέλιτι φυράσκοντες, ὥστε τὴν ὄσμην ἀπ' αὐτοῦ. τὴν δὲ γλυκύτητα ἀπὸ τοῦ σταίτος λαμφάνειν τὸν οἶνον (Θεόδωρ).

(2) Ὁ μὴ ἐψημένος, «Ἐχρῶντο γὰρ ἐφθοῖς οἶνοις».

(1) Ἡ Ἄριουσίσιος χώρα ... οἶνον ἀριστον φέρουσα τῶν Ἑλληνικῶν (Στράβ. ΙΔ' 35).

Ἀκάνθιος

ἀρομευς.
 ἀρουίνος.
 ἀρωματικός (ὁ διὰ τριμμάτων ἀποκτῶν ἄρωμα).
 ἀρωματώδης.
 ἀσθενής.
 Ἄσκαλώνειος.
 ἀτπόνδιος.
 ἀστεμφής (σκληρός, τραχύς).
 ἀτοπος.
 αὐθιγενής (ἰθαγενής, ἐντόπιος).
 Ἀθλωνίτης.
 αὐστηρός.
 αὐτίτης (ἀναφερόμενος ὑπὸ τοῦ Πολυζήλου. Ἄδολος, ἄμικτος).
 αὐτόκρατος (ἐλαφρός, μέτριος).
 Ἄφροδισιάδος (ὁ τῆς).
 Ἄχαΐας (οἶ τῆς).
 ἀψίθιος.
 ἀψινθίτης (ὁ ἐμπεριέχων ἀψινθον. κοιν πελίνος).

Βάβιος.
 Βαβυλώνιος (νέκταρ κατὰ τὸν Χαιρέα).
 Βαλεριανός (ἐκ τῶν Βαλερίδων νήσων).
 Βατικανός.
 Βαρβίνος. (1)
 Βενεφφανός. (2)
 Βεζουβίου (οἶνος τοῦ).
 Βιέννης (οἶ τῆς).
 Βίβλινος (ὁ ἐν Σικελίᾳ γλυκὺς οἶνος οὗτος ἐκαλεῖτο καὶ Πόλλιος).
 Βενεβεντίνος.
 Βορδιγάλλιος.

(1) Δίκην αὐστηρός καὶ ἀεὶ ἐκντοῦ κρείττων γίνεται. Γλεῦκος παραχρῆται ἐπὶ χούς πεντήκοντα εἰς θαλάσσης καὶ γίνεται ἀνθοσμίας (Φχνίς ὁ Ἐρέσιος.)

(2) Εὐστόμαχος καὶ κοῦφος.

Βύβλιος. (1)
 βρόμιος (ὁ προσενῶν θόρυβον).
 Βυρητινός.
 Βυξεντίνος. (2)
 Γαβιανός.
 Γαδηρικός.
 Γάζης (ὁ τῆς)
 Γαλατικός.
 Γαυρανός (3)
 Γενουίτης.
 γενναῖος.
 γεώδης (ὁ ἔχων γεῦσιν ἢ ὄσμην γῆς).
 Γληχωνίτης (ἀπὸ φλησκαῦνι) βλήχωνα.
 γλυκάζων (ὁ ἔχων γλυκεῖαν γεῦσιν).
 γλυκός (γλυκός).
 γλύξις (ὁ ἐψημα ἔχων καὶ γλεῦξις).
 Γραουσκίος (Graviscana).
 Γρουμεντίνος.
 Γώρου (οἶ τοῦ).
 Δαμασκῶ (ὁ τῆς).
 δάφνινος (ἐκ δάφνης).
 Δένδις.
 δευτερίας (θάμνας, λάγγερας, clairette στεμφυλίτης).
 διουρητικός.
 διψηρός.
 ἐκβολάς.
 Ἑλληνικός.
 Ἐμμεμιγμένος (ὁ ἀνακατευμένος με ἄλλους οἶνους).
 ἐπιστύφων (ὁ στυφός).

(1) Τὸν ἀπὸ Φοίνικας ἱερὰς τὸν Βύβλιον ὠνοῦ. ὡς ἡδυστος ἔφυ πάντων, φοινοίκιος οἶνος (Ἀρχέστρ.).

(2) Ἐμπερῶς ἔχει τῷ Ἀλβανῶ τῆ ὀμφρακίᾳ ἔστι δὲ δυνάμει καὶ εὐστόμαχος.

(3) Ὀλίγος καὶ κάλλιστος, προσέτι τε εὐτονος καὶ παχύς, Πραϊτεστίνου δὲ καὶ Τεβερτίνου λιπαρώτερος.

Ἐρβουλος (1)
 ἐρυθρός.
 ἐρφυλίτης (ὁ ἐμπεριέχων χαμορροίανη serpolet).
 Ἐρυθραῖος.
 Ἐτρουρίας (οἶ Τυρηννικοὶ τῆς Ἐτρουρίας).
 εὐανάδοτος (εὐκολοχώνευτος),
 Εὐβοϊκός (σκληρός).
 Εὐγενής.
 εὐδιάπνευστος (ὁ εὐκόλως ἐξατμιζόμενος).
 εὐκρατος (συγκερασμένος, μέτριος).
 εὐπεπτος.
 εὐπνοῦς (ὁ ἔχων bouquet ἄρωμα, εὐπνοίαν).
 εὐστόμαχος.
 εὔστομος.
 εὔτονος (δυνατός).
 Ἐφέσιος.
 εὐώδης.
 Ζακύνθιος (τῆς ὁ Ζακύνθου).
 ἡδύς.
 ἡθημένος. (2)
 Ἡρακλειώτης.
 θαλασσίτης (καὶ θαλασσηρός, θαλασσί-
 ας, τεθαλασσομένος).
 θάμνας (δευτερίας, στεμφυλίτης, λάγ-
 γερας).

(1) Ἐν ἀρχῇ μὲν ἐστὶ μέλας, μετ' οὐ πολλὰ δὲ ἔτη λευκός γίνεται· ἐστὶ δὲ λίαν κοῦφος τρυφερός.

(2) Χῖος καὶ Θάσιος ἡθημένος. Καὶ ἀντί-
 δωτον δὲ Θάσιον ἔγχει.

Ὁ γὰρ λαβὼν μου καταφάγη τὴν καρ-
 δίαν, ὅταν πῖω τοῦτ' εὐθὺς ὑγιῆς γίνεται
 Ἀσκληπιὸς κατέδρεξε (Ἀθ. 28).

Θάσιος. (1)
 Θηβαΐδος (ὁ τῆς).
 θηραῖος
 θηρηῖνος
 θράκας (Θράκιος). (2)
 Θουρῖνος.
 θρεπτικός.
 θρυμβίτης (ἐκ θρύμβου).
 θυμίτης (ἀπὸ θύμου).
 ἰάτον (ἐξ ἰων).
 Ἰκάριος (ἐκ Πραμνεΐας ἀμπέλου θαυμασ-
 τός. (3)
 Ἰου (οἶνος).
 Ἰπποδαμόντειος (τῆς Κυζίου).
 Ἰσμαρικός.
 Ἰσσης (οἶ τῆς) (4)
 Ἰστρίας (ὁ τῆς).
 Ἰωτάλιος.
 Κέκουβος. (5)
 κακόχυμος. (ὁ προξενῶν κακοχυμίαν)
 κεκραμένος (ὁ με ὕδωρ μειγμένος).
 Κκαλαμινθίτης (ὁ ἐμπεριέχων ἀγριο-
 δύσομον).
 Καίρνης (οἶ τῆς).

(1) Ἡ Θάσιος ἐθαυμάζετο ὡς ἠδύοινος καὶ συνόλωσ τὰ πλησίον αὐτῆς χωρία.

Γέροντα Θάσιον τὸν τε γῆς ἀπ' Ἀθί-
 δος ἐσρὸν μελίσσης τῆς ἀκροχόλου γλυκύν
 (Ἀθ. 432). Καὶ θάσιον τῷ δὴ μῆλων
 ἐπιδέδρομεν ἂδ μὴ (Ἐρμιπ.)

(2) Ἐπιεικῶσ ἡ Θράκη ἐθαυμάζετο ὡς
 ἠδύοινος καὶ συνόλωσ τὰ πλησίον αὐτῆς χω-
 ρία (Ἀθην. 31).

(3) Θαυμάζεται δὲ καὶ ὁ Ἰκάριος οἶνος
 (Ἀθην. 30).

(4) Ἐν δὲ Ἰσση τῆ κατὰ τὸν Ἀδρίαν
 νήσῳ, Ἀγνύαρχιδης φησὶν οἶνον γίνεσθαι
 ὄν πᾶσι συγκρινόμενον καλλιῶ εὐρίσκεσθαι
 (Ἀθην. 28).

(4) Εὐγενῆσ πληκτικός, εὐτονος πκλαι-
 οὔται δὲ μετὰ ἰκανὰ ἔτη.

Καληνός. (1)
 κάλλιστος.
 καλός.
 καπνίας. (2)
 Καπτανός. (3)
 κερηβαρικός. (ὁ προξενῶν πονοκέφαλον
 ἕαλην).
 Καρύτινος. (4)
 Καριστιανός (Καρύστειος).
 Κατακεκαυμένίτης.
 Καυκῖνος (τῷ Φαλερίνῳ ἐμφερῆς).
 Καυλωνίτης (Caulinis).
 κεκαρμένος (ὁ μεθ' ὕδατος μειγμένος).
 Κερκυραῖος.
 Καστοίτης.
 κεφαλαλγικός (ὁ ἐπιφέρων κεφαλαλγίαν)
 Κυπεντινος.
 Κιρρός
 Κλαζομένιος (4)
 Κνίδιος
 Κονσεντινός
 Κοπτοῦ (ὁ τῆς)

(1) Κοῦφος τοῦ Φαλερίνου εὐστομαχό-
 τερος.

(2) Ἐνεκα τοῦ ἀρφνείου χρώματος τῶν
 σταφυλῶν τὸ ὄνομα. Κάλλιστος δὲ ὁ τοῦ
 Βενεβέντου.

(3) Πολλὰ τῷ Σορεντίνῳ παρεμφερῆσ.

(4) Εὐγενῆσ καὶ τῷ Φαλερίνῳ ἐμφερῆσ.

(5) Κιτρινωπός, ὑπόξανθος. Οὐδεὶσ κερ-
 ρός οἶνος ἄκρωσ ἐστι γλυκός. Γαλην. Μηδένα
 τῶν πκλαιουμένων οἶνων διαμένειν λευκόν,
 καὶ ὅτις μάλιστα κατ' ἀρχὰσ ὑπάρξῃ τοι-
 οὔτος, ἀλλ' αἰ μᾶλλον ἐκ τοῦ κερρότερον
 γίνεσθαι, τελευταῖον δὲ καὶ ξανθόν. Αὐ-
 τόθι. Ὁ δὲ κερρός πέττει ρῆον ξυρχντικός
 ὢν (Ἀθην. 26).

Κορίνθιος (1).
 Κουλώνιος
 κοῦφος (ἐλαφρῶσ)
 Κρητικός
 κρίθινος (βεβαίωσ ὁ Ἰϋθῶσ)
 Κύπριος
 Κυριῆνος
 κυδωνίτης (ὁ ἐκ κυδωνίων).
 Κῆσ
 Λαβιανός (2)
 Λαγγαρινίτης (λαγαριτανός)
 λάκκρος. (στεμφυλίτης).
 λαλητανός
 λάγγερον.
 λαμπάκου (ὁ τῆς)
 λαοδικείας (ὁ τῆς)
 λαυρωνίτης
 λεκτανός
 λεπτός.
 Λέσβιος (3)
 Λευκάδιος

(1) Σκληρός. Ὁ γὰρ Κορίνθιος ἐκ σα-
 νισμός ἐστι (Ἀθην. 30).

(2) Ἡδὺσ καὶ λιπαρός τῆ γέσσει, με-
 ταξὺ Φαλερίνου καὶ Ἀθλανοῦ· ἡ δὲ αὐτοῦ
 πόσισ ἀπὸ ἐτῶν δέκα.

(3) Λεσβίου πώμακτοσ οὐκ ἔστιν ἄλλοσ
 οἶνοσ ἠδύων πιεῖν (Κλέαρχοσ).

Φιλῶ γὰρ Πραμνεῖον οἶνον Λέσβιον πολλὰ
 δὲ Λεσβίασ σταγῶν ἐκπίνετα ἄγαν (Ἐρμι-
 ποσ).

Θάσιον ἢ Χῖον λαβῶν ἢ Λέσβιον γέροντα
 νεκταροσταγῆ (Εὐβουλοσ).

Ἡδὴ χρῆ γερῶν, πολίων σφόδρα κρᾶ-
 τα φοροῦντα οἶνον, ὑγρὸν χαίτην λευκῶ πε-
 πνηκασμένον ἄνθη, πίνειν ἐκ Λέσβου περι-
 κύμονοσ ἐκγεγαῶτα (Ἀρχέστρατοσ)

Οἶνοσ με ὑγρὸν λευκὴν χαίτην εἶναι μὴ-
 νον ὁ Καμπανίτης.

Λευκανίτης (λευκός)
 Λιβάνιος (1)
 Λιβυκός.
 Λιγόφορτα (ὀγκράσιος οἶνοσ)
 Λίμνιοσ
 Λυταρός
 Λυδικός
 Λυκίας (ὁ τῆς)
 Λυσιτανός
 Μάγνης ὁ (μειλιχόδωροσ)
 Μαικιόνειοσ ()
 Μαιονίας (ὁ τῆς)
 μαλακός, μαλακτικός
 μαραθρίτης (με μαραθρον)
 Μαργιανός (εἰσ τριγένιαν παραμένων οἶ-
 νοσ Μαργιανῶν.)
 Μαμερτινός (2)
 Μαρεώτης (ἐκ τῆσ Μαρεώτιδοσ λίμνησ).
 Μάρσασ (μαρσικός) (3)
 Μαρόνιοσ
 Μαρωνεΐτης
 Μασαλιήτης (4)

(1) Τοιοῦτοσ σήμερον δὲν ὑπάρχει. Ἰ-
 σωσ κατεσκευάζετο διὰ τοῦσ θεοῦσ ἐκ λι-
 βάνου ἀλλὰ τότε ἔπρεπε νὰ γράφετα λι-
 βνητός ἢ λιβάνιοσ κεφαλῆσ αὐ καθικνού-
 μενοσ (Ἐσση τδ', 7 — Ἰεζικηλ κζ', 18).

(2) Ἐξω μὲν τῆσ Ἰταλίας γίνετα καὶ
 γινόμενοσ ἐν Σικελίᾳ καλεΐτα Ἰωτάλινοσ.
 Ἡδὺσ δ' ἐστὶ κοῦφοσ, εὐτονοσ.

(3) Ὅν οἱ Ρωμαῖοι ἔπινον ἦτο δὲ παρα-
 σιοσ τῷ Αἰγιοσθενίτῃ, τῷ γλυκεῖ καὶ τῷ
 Κρητικῷ. Πάνυ δὲ αὐστηρός, εὐστόμα-
 χόσ δὲ.

(4) Ὁ Μαροκίόσ δὲ πάνυ αὐστηρός, εὐ-
 στόμαχοσ δὲ λιθνικός ἢ λιβάνικοσ.

Καλός. Ὀλίγοσ δὲ γίνετα παχὺσ
 σκεκῶδης,

μασσικός
μέλας (μαῦρος) (6)
Μελαμψίθιος
μελίκρατον ὁμετὰ μέλιτος ἀνακατώμενος
μελιώτινος (ὁ μετὰ μελιώτου κατα-
σκευασμένος).
μελιτίτης (ὁ κατασκευασμένος με μέλι).
μελίφρων (γλυκὺς)
μελίγχιος (ὁ ἔχων χρῶμα μέλιτος),
Μανδαῖος ὁ ἐκ τῆς Μένδης).
Μερόης (ὁ τῆς)
μεσόγειος (ὁ ἐκ τῶν μεσογείων)
μεσωγίδιος
μητροπολίτης
μηλίτης (οἶνος ἐκ μήλων κατασκευασμέ-
νος cídra).
Μιλήσιος
Μιλήτιος
Μοναρίτης (Καππαδοκ. ἐνάμιλλος τοῖς
ἐλληνικοῖς).
Μυκῶνιος
μήμων
Μύνδιος (ὁ τῆς Καρίας) 13
Μυρρίνειος
μυρίνης (ὁ κατασκευαζόμενος με μύ-
ρον ἢ μύρτα),
μυρεψικός 10
μυριτίτης (μυρσινίτης).
Μύσιος
Νάξιος (παρεβάλλετο με τὸ νέκταρ).
νεκταρίτης 11

(6) Θεόπομπος δὲ φησι παρὰ Χίοις
πρώτοις γενέσθαι τὸν μέλινα οἶνον ('Αθ.
θῆν. 26.)

(13) Οἶνον δ' Οἰνοντιάδην, ἢ Δένθην,
ἢ Καρύστιον, ἢ Ὀνογλιν, ἢ Σταθμίτην.

(10) Ἄσμα Η'. 2.

(11) Ὁ ἐκ τοῦ Νεκταρίου τοῦ φυτοῦ
κατασκευαζόμενος.

Ναρβωνιτικός
νέος
νεκταροσταγῆς
νησιώτης
Νικομηδιανός (τῆς Βιθυνίας)
Νουμεντανός 12
οἰνάνθινος (ὁ κατασκευασμένος με οἰ-
νάνθην).
ὀμφακίτης (καὶ ὀμφακίας)
οἰνομέλι (μέλι με οἶνον)
Οἰνοντιάδης 13
ὄνογλις
ὄξινις (οἶνος ξινισμένος)
ὄξύμελι (ἀπὸ ὄξος καὶ μέλι)
ὄπμιανός
οριγανίτης (με ὀρίγανον).
Οὐελίτερος 1
Οὐεναφρότης
Οὐηῖων (ὁ τῆς)
Οὐλβανοῦ (οἱ τοῦ) 2
Παλαῖος
πάσσον 3
παχὺς
Πεαρήθιος 4

(12) Ἀκμάζει τυχὺ καὶ ἀπὸ ἐτῶν πέν-
τε πότιμος ἐστίν. ἔστι δὲ οὔτε λίαν ἡδύς
οὔτε λεπτός.

(13) Οἶνον δὲ πίνειν οὐκ ἐάσω Πράμνιον
οὐ Χίον, οὐ Θάσιον, οὐ Πεπορήθιον.

Μένιππος ὁ κυνικός ἐκάλει τὸν Μύνδον
ἀλμοπίτην διότι οἱ οἶνοί τῆς ἦσαν τεθα-
λαπτωμένοι.

(1) Ἡδύς πινόμενος, εὐστόμαχος· ἴδιον
δ' αὐτοῦ τὸ μὴ δοκεῖν ἀπαρέγχυτος εἶναι
ἐμφαίνει γὰρ ὡς ἐμμεμιγμένου αὐτῷ ἐ-
τέρου.

(2) Γίνεται δὲ καὶ περὶ τὴν Καμπανίαν
Κύμην ὁ κκληρύμενος Οὐλβανός κοῦφος πό-
τιμος ἀπὸ ἐτῶν πέντε.

(3) Σταφιδίτης ὁ ἐκ σπυρίδιων κατε-
σκευασμένος.

(4) Οἶνον δὲ πίνειν οὐκ ἐάσω Πράμνιον
οὐ Χίον οὐκ Ἰθάσιον οὐ Πεπορήθιον ('Αθ. 29).

πεπτικός
πέπων (ὄριμος)
Περπερίνειος (καὶ Περπερινός τῆς Περ-
γάμου)
πετριίτης
Πιπεκεντίνης (ὁ τῆς)
Πατραῖος (ὁ τῆς Ἀραβίας) .
πιρὸς
πισίτης πιτίτης (ὁ ἔχων πίσσαν, ρη-
τίνην).
πληκτικός
πλησμῖος (χορταστικός)
πολύτροφος (θρεπτικός)
Πομπηϊανός
Ποτικός
πότιμος (καλὸς πρὸς πόσιν)
Πραντιανός
Πραϊνεσίτιος
Πράμνιος (καὶ φαρμακίτης) 5
πράσιος (πρασίτης, πρασινοπὸς)
πρόδρομον. 11
Πριβερνάτης

(5) Ἔστι δὲ οὗτος γένος τι οἶνου καὶ
ἐστίν οὔτος οὔτε γλυκὺς οὔτε πικρὺς ἀλλ'
αὐστηρὸς καὶ σκληρὸς καὶ δύνανται ἔχων δι-
αφέρουσαν οἶνον Ἀριστοφάνης οὐχ ἠδεσθαι
σκληροῦ ἀστεμφέσιν, οὔτε Πραμνίου σκλη-
ροῦσιν οἶνους συναγοῦσι τὰς ὀφρῦς τε καὶ
τὴ κοιλίαν, ἀλλ' ἀνθοσμῖα καὶ πέπονι νε-
κταροσταγεῖ. Εἶναι γὰρ ἐν Ἰκάρῳ φησὶ
Σῆμος Πράμνιον καὶ πρ' αὐτῆς ἄλλος μέγα,
ἀφ' οὗ τὸν Πράμνιον οἶνον, ὃν καὶ φαρμα-
κίτην τινὰς καλεῖν ('Αθ. 30).

Πράμνιον φησιν οἶνον ἀπὸ πραμνίας ἀμ-
πέλου οὕτω καλουμένης, οἱ δὲ ἰδίως τὸν
μέλινα, ἐνιοὶ δὲ ἐν τῷ καθόλου τὸν πρὸς
παρραμονὴν ἐπιτήδειον, οἶνονε παρραμύνηντα
ὄντα, οἱ δὲ τὸν πρῶτον τὸ μένος, ἐπεὶ
οἱ πύονες προσηγεῖς ['Αθ. 30).

Πριούερος 6
πρόπωμα 7
πρότροπος (πρόδρομος λαγάρα κοιν .
Πηξούντιος
πρόχυμα (τὸ αὐτομάτως ἐκχέμενον
γλεῦκος ὅταν τρυγοῦνται καὶ συσσωρεύ-
ονται.
Ραϊτικός.
Ρηγίνος. (8)
Ρόδιος.
ροδίτης (κατασκευασμένος με ρόδα).
ροδόμελι (κατασκευασμένος με ρόδα).
ροδίτης (ὁ κατασκευασμένος με ρόδια).
Σαβίνος.
Σαβνίος. (9)
σακκίας (ὁ περασμένος ἀπὸ τὸ σακκί,
σουρωμένος, διυλισμένος).
Σαμαγόριος. (10)
σαπρίας (καὶ σαπρός, καλαιός). (14)
Σαρέστας (ὁ τῆς Φοινίκης).
σαρκώδης.
Σεβεννυτικός.
σελινίτης (σελιναῖος, ὁ κατασκευασμένος
με σέλινον).
Στρεβετιανός.
Σητίτιος.
Σιβελίτης.

(6) Λεπτομερέστερος ἦν τοῦ Ρηγίνου
ἤμιστα κηχκπτόμενος κεφκλῆς. ('Αθ. 26).

(7) Πρόπωμα τι πρὸ τοῦ δείπνου περιε-
φέρετο καθὼς εἰώθη τὸ πρῶτον ('Αθ. 58.)

(8) Τοῦ Σερρεντινίου λιπαρώτερος ὢν
χρήσιμος ἀπὸ ἐτῶν 15. ('Αθ. 26).

(9) Κουφότερος, ἀπὸ ἐτῶν 7 ἐπιτήδειο
πίνεσθαι μέχρι 15.

(10) Ὁ ἐν Νεαπόλει εὐκρτος τῆ δυνά-
μει εὐστόμαχος, εὐστομος.

(11) Οἶνος γλυκὺς ὡς ὁ Λέσβιος καὶ πρό-
δρομος κατασκευαζόμενος ἐκ τοῦ προχύμα-
τος. Ὅτι Μυτιληναῖος τὸν πρ' αὐτοῖς γλυ-

Σιγνήνος. (12)
 Σιδώνιος.
 Σικελικός.
 Σικυώνιος.
 Σινοσσανός.
 Σκιάθιος (μέλας).
 Σκιβελίτης (τῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Γαλα-
 τίας).
 σκληρός.
 Συμωναϊκός (καὶ Συμωναῖος) σκυλλίτης
 (σκυλλιτικὸς) ὁ ἐσκευασμένος με σκύλ-
 λους.
 Σπαλέτου (ὁ τοῦ)
 Σπάρτης (ὁ τῆς)
 Σπωλητῖνος 1
 Σταθμίτας
 Στατανός 2
 Στατοκινησίας (οἱ τῆς Λίμνης) •
 σταφιδίτης (πάσσον, passum)
 στρουφνός
 στυφός
 στεμφυλίτης (λάκκος)
 Συβάτης
 συνκίνης (ὁ ἐκ σύκων)
 συσκομωρίτης (ὁ ἐκ συκαμήνων)
 Συρακουσῶν (ὁ τῶν)

κὺν οἶνον πρόδρομον καλοῦσιν, ἄλλοι δὲ
 πρότροπον. (Ἀθ. 30).

(12) Βράδιον δ' ἀκμάζει, ἔστι δὲ τοῦ
 Σαρρηντίνου γεωδέστερος.

(13) Οἶνος κοκκινίζει τοῖς ὀδοιπόροις
 πιεῖν, μέλας Σκιάθιος, ἴσον ἴσω κεκαρμένος
 (Στραττης).

(14) Ἔστι δὲ τις οἶνος τὸν δὴ σκυλίαν
 καλοῦσι, οὗ καὶ ἀπὸ στόμακος στάμνων
 ὑπανοιγομένων ὄζει δὲ ρόδων, ὄζει δὲ
 ὑακίνθου ὀσμὴ θεσπεσία, κατὰ πᾶν δ' ἔχει
 ὑψιφερές δὴ ἁμβροσία καὶ νέκτρο ὄμοῦ.
 Τοῦτ' ἐστὶ τὸ νέκτρο ὄμοῦ. Τοῦτο χρὴ πα-
 ρέχειν πίνειν ἐν δικιτὶ θελείῃ τοῖσιν ἐμοῖσι

Συρρεντίνος. (3)
 σχινίτης (ὁ ἐκ μαστίχης, σχίνου).
 σωματώδης.
 Ταινιωτικός.
 Ταραντίνος. (4)
 Ταρραζωνήσιος.
 Ταυρομένιος,
 τεθαλαττωμένος (ὁ με θάλασσαν ἐσκευασ-
 μένος).
 Τελμεσιανός.
 Τεμιζαῖος.
 Τηβενός (ὁ τῆς Περγάμου).
 Τιβουρίνος.
 Τιβουρίτινος. (6)
 τίμιος.
 Τιμολίτης.
 Τυιακάζηνός.
 Τυμολίτης.
 Τρεβελλικός (7)
 Τρηβελλιακός
 Τριπολίτης (Φοινίκης).
 Τριφολίνος (τεθαλαττωμένος).
 Τροϊζήνιος,
 τροφίμος.
 Τρυγηφανίας (καὶ τρυγηφάνιον ὁ στεμ-
 φυλίτης).
 τρυγᾶς (ὀμφακίας). (9)
 τρυφερός.
 Τύριος.
 ὑγεινός.
 ὑδαρής (ὁ νερωμένος).

φίλας τοῖς δ' ἐχθροῖς ἐκ Πεπκρήθου (Ἐρ-
 μιππος).

(1) Καὶ πινόμενος ἠδύς καὶ τῷ χρώματι
 χρυσεῖ.

(4) Καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ κλήματος τούτου
 πάντες ἀπκλοι, οὐ πλῆξιν, οὐ τόνον ἔχοντες,
 ἠδεῖς εὐστόμαχοι.

(6) Λεπτός, εὐδιάπνευστος, ἀκμάζων ἀπὸ
 ἐτῶν 10 κρείττων δὲ γίνεταὶ παλαιοῦμενος

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΚΑΙ Ο ΙΩΑΝΝΗΣ

(Ὁ φημιμένος πίναξ τοῦ Μορῆλλο)

ὑπνωτικός.
 ἰδρομέλι (10)
 ὑπόχλωρος (προσινοκίτρινος).
 ὑπόχυτος, (νοθευμένος). (10)
 ὑσσωπίτης (ὁ ἐπισκευασμένος με ὑσσω-
 πον).
 Φαλερινόν (καὶ φαλερνόν). (11)
 φαρμακίτης (ὁ κατασκευασμένος με φάρ-
 μακα ἱαματικούς).
 φαῦλος.
 Φαυστιανός.
 φθόριος (φθοροποιός δηλ. ὁ ἐσκευασ-
 μένος διὰ φθορίου).
 Φλιάσιος.
 Φοινίκιος (Φοινικίνος καὶ Φοινικός
 Στραβ. ις. 25).
 Φορμίσιος (Φορμιανός). (12)

(8) Μέχρι τῶν ἐτῶν 6 χρήσιμος, πη-
 λαιωθείς δὲ πολὺ χρησιμώτερος

(9) Πίν' οἶνον τριγύκν, ἐπεὶ οὐκ Ἀθη-
 δόνκ νάεις ἢ ἀμπελος δ' αὐτῆ ἐκαλεῖτο
 Ἀθηδονία· καὶ Ὑπεριάς ἀπὸ Ἄνθου τινός
 Ὑφαρρός [λεπτός, σαθρός, πικρός εἰς τὴν
 γεῦσιν, χαλασμένος].

Ὁρειίτης.

Ὁ παρὰ Σικελιώταις γλυκὺς κελούμε-
 νος Πόλλιος ὁ βίβλιος οἶνος (Ἀθ. 31).

(10) Τὸ ἰδρομέλι φαίνεται νὰ ἦτο ὡς
 σημαίνει ἢ λέξις μέλι ἀνκλελυμένον εἰς ὕ-
 δωρ ἐπειδὴ ὁμοίως ἦτο μεθ' ἑστικόν πιθκνόν
 νὰ ἐμπεριεῖχε καὶ οἶνον.

10) Τρυαχίδης δ' ὁ Ρόδιος ὑπόχυτόν
 τινεσ οἶνον ἐν Ρόδῳ καλῆ παρὰ πλῆσιον τῷ
 γλυκεῖ..

(11) Ἀπὸ ἐτῶν δέκα ἐστὶ πότιμος καὶ
 ἀπὸ πέντεκαίδεκα μέχριεἰκοσίν' ὁ δὲ ὑπὲρ
 τοῦτον ἐκπίπτων τὸν χρόνον κεφαλαγικός
 καὶ τοῦ νευρώδους κηθάπτεται. Εἶδη δ' αὐ-
 τοῦ δύο(ὁ κύστηρός καὶ ὁ γλυκάζων (Ἀθ.
 26.)

Φουνδανός. (13)
 Φρύγιος,
 Χαλκιδικός.
 Χαλυβώνιος 14
 Χαυθών (Ἰεζεκιήλ. 27, 18)
 Χῖος 15
 Χρηστός
 Χρυσίζων (ὁ ξανθὸς κυτρινωπὸς οἶνος)
 χρυσάτικος (τεχνητὸς οἶνος κατὰ τὴν
 ῥωμ. ἐποχήν).
 ψίθεος ἐκ τῆς Ψυθίας ἀμπέλου). 16

(12) Τῷ Πριουέρνῃ ἐμφερής, τυχὺ δ'
 ἀκμάζει, καὶ λιπαρώτερος ἐστὶν αὐτοῦ
 (Ἀθ. 26.)

13) Ἐδτονος, πολύτροφος, κεφαλῆς καὶ
 στομάχου ἀπτεται· διὸ οὐ πολὺς ἐν συμ-
 ποσίοις πίνεται.

14) Ὅτι ὁ Περσῶν βρασιλεύς τὸν Χα-
 λυβώνιον μόνον οἶνον ἔπινεν· ὃν φησι Πρσει-
 δώνις καὶ Δαμασκῶ τῆς Συρίας γίνεσθαι
 Περσῶν αὐτόθι καταφυτευσάντων τὰς ἀμ-
 πελούς. (Ἀθην. 28). Καὶ σήμερον ἐν Περ-
 σίᾳ κατασκευάζεται ἐξαιρετος οἶνος.

15) Ὁ Χῖος οἶνος ἐκ τῶν λεχθέντων ἦδη
 ἦτο ἐκ τῶν ἀρίστων.

17) Οἶνος γὰρ με ψίθειον γεύσει.
 ἠδὺν ἀκρῆτον διψῶντα λαβῶν
 ὄζει παύει πρὸς τὰ στήθη (Εὔδαλος).
 Χοῦς κεκραμένος ψίθειου (Ἀναξανδρίδης).

4) Σύρρεντινος οἶνος δὲ ἀπὸ πέντε καὶ
 εἴκοσιν ἐτῶν ἀρχεται γίνεσθαι πότιμος.
 ὦν γὰρ ἀλιπῆς καὶ λίαν ψαφρός μόλις πε-
 πκίνετα· καὶ πηλαιούμενος σχεδὸν μόνος,
 ἐστὶν ἐπιτήδειος τοῖς χρωμένοις διηγεκῶς
 (Ἀθην. 26)

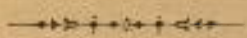
8) Βραδυτέρον δ' ἀκμάζει ὁ Τριφολίνος·
 ἐστὶ δὲ τοῦ Σύρρεντινοῦ γεωδέστερος (Ἀθ.
 26).

2) Ὁ δὲ Στατανός τῶν πρώτων ἐστὶν
 οἶνον ἐμφερής τῷ Φαλερινῷ κούφωτερος οὐ
 πληκτικός (Ἀθ. 26).

7) Ἐνκρῆτος τῆ δυνάμει, εὐστόμαχος
 εὐστομος (Ἀθ. 27.)

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐρρίκου Χάινε. Τραγούδια. Μετά-
 φρασις Πέτρον Ι. Ραῖση. Ἐν Ἀθήναις.
 Τυπογραφεῖα Ἐφημερίδος Ἐργατῶν 1911.
 σελ. 56. πρ. 2.

Ὁ μεταφραστὴς ποιητοῦ πρέπει νὰ
 ἦναι ἐξ ἴσου ποιητῆς, ἵνα δυνηθῆ ν' ἀπο-
 δώσῃ δεόντως τὰς ποιητικὰς ἐννοίας τοῦ
 πρωτοτύπου. Ὁ μεταφραστὴς ποιητοῦ τι-
 νος δὲν πρέπει νὰ ἔχη τὸν νοσηρὸν ἐγωῖ-
 σμὸν νὰ προσθέτῃ καὶ ἴδια ἢ ν' ἀφαιρῇ
 πρὸς βελτίωσιν, δῆθεν, τῆς ἐξελίξεως τῆς
 ιδέας, ἢ μετρικῆ ἀνάγκη. Τὸ πρῶτον δὲν
 ἐπιτρέπεται αἰσθητικῶς, τὸ δεύτερον κω-
 λυέται τεχνικῶς· ὅταν μεταφραστὴς τις κα-
 ταφεύγῃ εἰς ταῦτα ἢ τὸ ἕτερον τούτων, ἄς
 μὴ αὐταπαταῖται νομίζων ὅτι δικαιούται
 νὰ μὴ ὀνομάζεται ἱερόσυλος τοῦ τῶν Μου-
 σῶν τεμένουσ.

Ὁ μακαρίτης Ραῖσης, ἐστάθη— ἐν βα-
 θεῖα ἐπιγνώσει— ὑπέρτερος πάντων τού-
 των καὶ, διὰ τοῦτο δυνάμεθα νὰ τον ὀνο-
 μάσωμεν μέγαν, διότι καὶ κατώρθωσε νὰ
 μεταφράσῃ τὸν Heine καὶ τοὺς ἄλλους ποι-
 ητὰς, ὡς σχεδὸν εἶπεν, θὰ ἔγραφον αὐτοὶ
 οὔτοι τὰ ποιήματά των ταῦτα ἂν ἦσαν Ἑλ-
 ληνες καὶ κατεδέχοντο νὰ γράψωσιν ἑλλη-
 νισί. Δεύτερον, ὁ Ραῖσης, δὲν προσέθηκεν ἴ-
 δικούδ' ἀφῆρεσεν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου μετρι-
 κῆ ἢ ἄλλη ἀνάγκη. Μόνον προσέθηκε καὶ τὸ
 ἴδιον πάθος, ἠσθάνθη τὰ ποιήματα, με-
 τήνεγεν εἰς τὴν κηθ' ἡμῶς γλώσσην καὶ

ἐπολιτογράφησεν αὐτὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα
 τετιμημένως. Δυστυχῶς ἀπέθκεν. Ἀπώ-
 λεσεν ἡ νέα Ἑλλάς ἀστέρα πρώτου μεγέ-
 θους ἐκ τοῦ ποιητικοῦ οὐρανοῦ τῆς. Καὶ εὖ-
 χομαι ὅπως ἐκ τοῦ τάφου του ἀναφυῶσι τα-
 χέως τὰ μυρωμένα ἄνθη του— ἡ σὰρξ ἐκτῆς
 σαρκός του καὶ ὅστ' ἐκ τῶν ὀστέων του— τὰ
 πρωτότυπά του ποιήματα μετὰ τὰς μετα-
 φράσεις του, εἰς βιβλίον. Τοῦλάχιστον ἂν
 δὲν ἔχωμεν τὸν Ραῖσην νὰ ἔχωμεν, τὰ σά-
 βνα τῶν ὀνείρων του!

Ἐκ τῶν δημοσιευομένων μεταφράσεων
 τοῦ Heine μετέφρασαν τινες οἱ κ.κ. Ἀγγε-
 λος Βλάχος, Ἀντώνιος Μάτεσις καὶ Φώ-
 τιος Ν. Πολίτης. Ἡ ἀντιπαρβολὴ τῶν
 μεταφράσεων πάντων δεικνύει ὅτι ὁ Ραῖσης
 ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ Heine ἐνίκησε βε-
 βάζως τὸν κ. Βλάχον, ἐν πολλοῖς δὲ καὶ τὸν
 κ. Μάτεσιν.

Ἡ μετάφρασις τοῦ τραγουδιοῦ τῆς Σουλ-
 τάνης ὑπὲρ μετέφρασεν ὁ κ. Πολίτης, εἶναι
 πληρεστέρα τῆς τοῦ Ραῖση.

Ὡς πρὸς τὴν ἀνομοίαν πολλὰκις ὁμοιο-
 κταληζίαν λέγω ὅτι θὰ ἦτο μωρὸς ἐκεῖνος
 ὅστις θὰ ἐζήτηε ἀπὸ τοιαύτας μεταφράσεις
 κηψοτάτους ὁμοιοτελεύτους στίχους, ὡς
 ἂν τοὺς ἐλάττειεν ὁ κ. Δροσίνης ἢ ἡ σμίλη
 τοῦ κ. Πολέμη ἢ ὁ Ἀναστάσιος Μωραΐ-
 τῆς. Ἄλλως ἢ ὁμοιοκταληζία δὲν κάμνει
 τὸ ποίημα (ἐξαιρῶ τὸν Δάγην καὶ τοὺς
 μεταμεσημβρινοὺς ἀθηναίους ἀστραπηθό-

λους ποιητάς). Εἰς τὸν σονεττικὸν πρόλογόν του καὶ ὁ Μαρκοράς ἔχει τελειοτέτην ὁμοιοκαταληξίαν.

Καὶ νῦν, προκειμένου περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ράιση, δὲν κρίνω ἀκρίβηρον νὰ σημειώσω ὅτι πρωτότυπα καὶ μεταπέφρασμα ἔργα του δημοσιεύονται ἐν τῷ νέῳ περιοδικῷ «Νέα Σκέψις» ὀργάνῳ τῆς ἀνθρωπιστικῆς ιδέας. Ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ πᾶς ἐλεύθερος προλήψεων πρέπει νὰ μελετήσῃ τὰ ἄρθρα «Νέα Σκέψις» καὶ «Χριστὸς καὶ Ἀνθρωπότης» τοῦ κ. Χ. Παπαντωνίου. Περὶ τούτων ὡς καὶ περὶ τινῶν ἄλλων θὰ ὁμιλήσω ἐκτενῶς εἰς τὸ προσεχὲς τεύχος.

✱

Στέφανος Δάφνης. Ὁ Ἀνθισμένος Δρόμος. Ἀθήναι. 1911. Τυπογραφεῖα «Ἀθηναίων» Σελ. 95. Δρ. 2.

Διὰ τὰ ποιήματα ταῦτα τοῦ κ. Δάφνη ἀξίζει νὰ γίνῃ εὐρύτατος λόγος, ὅστις, διδάσκων τοὺς ἄλλους, θὰ ἠδύνατον ἄνευ θέσῃ κορωνίδα ἐκ τούτου τὸ Ὄρατικὸν *Artes in-tuli agresti Latio*. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ χώρος δὲν ἐπιτρέπει τὴν δεύσαν διεξοδικήν ἀνάπτυξιν, πιθανῶς γενησομένην ἐν τῷ μέλλοντι κατ' ἀξίαν, θὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα τὰ συμπεράσματά μου ἐκ τῆς ἀνιχνεύσεως τοῦ «Ἀνθισμένου Δρόμου», ὁ ὁποῖος εὐαρμωστότατα ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ «Ὀδὸς τοῦ Μαρτυρίου».

Ἡ καθολικὴ καὶ προσωπικὴ τέχνη τοῦ κ. Δάφνη εἶναι τελείως ἄψογος· καθολικὴ, διότι ἐσεβάσθη τὸς κανόνες τῆς Ἐρατοῦς, προσωπικὴ δέ, διότι κατὰ τὴν διέλευσιν διὰ τοῦ «Ἀνθισμένου Δρόμου» μᾶς δεικνύει πολλὰς νέας ἀτραπούς, χωρὶς νὰ μᾶς λέγῃ συμβολικῶς, ὅπως πολλοὶ ἄλλοι, «ἰδοὺ βλέπετε· εἶναι αὐτὸς ὁ ἀκάνθινος φράκτης (συμβολικῶς, καὶ ἡμεῖς δὲν τὸν βλέπομεν)· ὀπίσω ἀπὸ αὐτὸν τὸν φράκτην εἶναι ὄρατος δρομίσκος (συμβολικῶς καὶ ἡμεῖς δὲν δυνά-

μεθα οὔτε νὰ τὸν φαντασθῶμεν.) Αὐτὴν τὴν ἀντίληψιν τῆς ποιήσεως ἔχω καὶ δι' αὐτὸ ἴσως ἐσκέφθην κάποτε: «Ἄχ! μὲ προέλαβεν ὁ Δάφνης· ἔγραψεν ὅτι ἐσκέπτόμην νὰ γράψω ἐγὼ». Ἀδιαφορῶ διὰ τοὺς καθλίνας τῆς ποιήσεως, οἵτινες θὰ ἔχωσιν ἀντίθετον ἰδέαν ἀνσυζητήσωσι μὲ τὴν ψυχὴν των (ἂν ἡ ψυχὴ των ἐπιδέχεται συζητήσεις) μόνον τὸ ζήτημα αὐτό, θὰ πεισθῶσιν ὅτι καὶ ἐγὼ ἔχω δίκαιον καὶ ὁ κ. Δάφνης ἔχει ἐκκολυμθῆσαι πλεον ἀπὸ τὸ *purgatorio* τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως.

Εἶναι ἀληθές ὅτι τινὰ ποιήματα δὲν ἔπρεπε νὰ δημοσιευθῶσιν ἢ ἀνδηροσιευθῶσιν αὐτὰ τὸν ἐκράτησεν πολὺν καιρὸν εἰς τὸ *Inferno* τῆς Κομφιδίας, ἣτις ἐπιγράφεται νεοελληνικῆ ποιήσις.

Ἐν γλυκυτάτῃ εὐαισθητῷ ἀρμονίᾳ ὡχρὰ ὄλα. Δὲν γνωρίζω διατί τὰ λεπτοῦφνητα ποιήματα τοῦ κ. Δάφνη μὲ ἐνθυμίζουσι τὴν ἐλαιογραφίαν *Eih gruss aus dem Welt*. Πειστήριον τούτου ἡ *Anina dolens*· τὸ πρῶτον ποίημα τῆς συλλογῆς.

Ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ τοῦ κ. Δάφνη ἐδημοσιεύθησιν ποιήματα ἅτινα εἶχαν δημοσιευθῆκαί ἄλλοτε. Τώρα νέα, ἂν μὴ σφάλωμαι, εἶναι τὰ δώδεκα σονέττα καὶ τὸ τραγοῦδι τῆς Κακίας. Καὶ τὰ μὲν σονέττα εἶναι πραγματικῶς ἀριστουργήματα ἰδίως τὸ «Φύλλα» καὶ τὸ «Κυπαρισσάκι», τὸ δὲ τραγοῦδι τῆς Κακίας ἀποδεικνύει τὸ ἐρευνητικὸν κοσμητικὸν φιλόσοφον τοῦ κ. Δάφνη· δὲν μὲ ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ ἀποκρύψω α') ὅτι τὸ τραγοῦδι τῆς Κακίας εἶναι μίμησις τοῦ Σολωμείου στίχου, ὅτι ἔχει ἓνα παράτονον καὶ ἓνα ὑπέμετρον στίχον καὶ ὅτι ἀσφῶς καὶ ἄπως ὑποδεικνύει ὅτι δὲν ἐξηπλώθη ἀκόμη εἰς τὴν χαρτίνην ἕκτασιν ὁ ἰδιόζων γλωσσικὸς χαρακτήρ τοῦ κ. Δάφνη, β') ὅτι τὰ Φύλλα εἶναι μίμησις τῆς ιδέας τοῦ Μιμνέμου ἐν τῷ

ἡμεῖς δ' οἶά τε φύλλα φέει πολυάνθεμος

[ὦρη

ἔκρος, ὅτ' αἰψ' αὐγῆσ' αὖξεται ἡελίου, τοῖσ' ἔκελοι πῆχυιον ἐπὶ χρόνον ἀνθεσιν ἤβης· τερπόμεθα, πρὸς θεῶν ὄντι εἰδότες οὔτε κακὸν οὔτ' ἀγαθόν· Κῆρες δὲ παρεστήκασιν μέλαναι, ἢ μὲν ἔχουσα τέλας γήραος ἀργκλέου, ἢ δ' ἑτέρη θανάτοιο κτλ.

γ') Ὅτι τὸ σονέτον «τὸ πατρικὸν μᾶς σπίτι» μὲ ἐνεθύμισε τὸ ὄρατικὸν *exegi monumentum aere perennans*, καὶ δ') «ὅτι ὁ ραγιασμένος καθρέπτης» ἐνθυμίζει καὶ τὸν Πολέμην καὶ τὸν Σολωμόν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο, ὡς μοι ἐδόθη ἄλλοτε ἀφορμὴ νὰ εἶπω, δὲν νομίζω ἀτόπημα, πάντως ὅμως καὶ ἐν τῇ μιμῆσει πρέπει νὰ διαφκίνηται ὁπροσωπικὸς χαρακτήρ. Ὁ μέγας Ὁράτιος φωνάζει «*Oimitatores O-servum pecus*».

Ἡ διὰ τὰ ποιήματα κρίσις εἶναι ἀνάλογος τῆς ἐκτάσεως τῶν ψυχικῶν διαθέσεων ἐκάστου ἀναγνώστου, ἢ δὲ ἐκ τούτων εὐχρέσκεια ἢ δυσαρέσκεια ἐξήρηται ἐκ τῆς ὁμοιότητος ἢ ἀνομοιότητος τῶν ἰδίων παθῶν ἐκάστου ἀναγνώστου. Διὰ τινος τῶν ἀλόγων λογίων καφραϊκῶν ἐστιάσεων ἐν Ἀθήναις, ἴσως τὰ ποιήματα τοῦ κ. Δάφνη νὰ ἦναι παρωχημένης ἐποχῆς καὶ τῆς ἐπομένης αὐτῇ αἰσθηματικότητος καὶ ῥομαντικότητος, δι' ἐμὲ ὅμως ὅστις δὲν δύναμαι ν' ἀντιληφθῶ τὰς νέας φάσεις τῆς τοιαύτης ποιήσεως, ἡ *Anima dolens* θὰ ἦναι τὸ ἐνσάρκωμα ἐνὸς πόνου τὸν ὅποιον ἐβόγοῦσεν ἡ ψυχὴ μου καὶ δὲν εἶχε κατορθώσει τὸ σῶμά μου νὰ ἐξωτερικεύσῃ.

Ὁ κ. Δάφνης κάλλιστα δικαιοῦμενος νὰ ἦναι *optimiste*, προὔτιμησε νὰ ἦναι καλὸς *pessimiste*. Εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον δὲν ἐβλέπω τί ἄλλο δύναται νὰ ἦναι κανεῖς· αὐτὸ ἀντελήφθη καὶ ὁ κ. Δάφνης· Ἐνεκα τούτου διὰ πάντας τοὺς ὁμοίους μᾶς ἀν-

στὸν ὑλῶνεται μέγας ὁ ποιητής. Διὰ τοὺς ἄλλους ἀδιαφοροῦμεν· ἄλλως τε, νομίζομεν, αὐτὸ εἶναι τὸ καθήκον τῆς ποιήσεως.

Πηνελόπης Σ. Ἀθανασιάδου. Ἑλληνικά Λουλούδια, Πεζὰ καὶ ἔμμετρα τραγούδια. Τύποις Θ. Ν. Χρυσολούρη, Πειραιεύς, 1911. Σελ. 61 Δρ. 1.

Δὲν βλέπω τὸν λόγον διατί πολλοὶ ἑλληνίδες ἐπιμένουσι νὰ ἐρεύγωνται ἐμμέτρως. Ἡ γυνὴ ἔχει πάντα τὰ ἄλλα πνευματικὰ κοσμήματα πλὴν τῆς κρίσεως· ἡ ποίησις περισσώτερον πάντος ἄλλου ἐκ τούτων θέλει κρίσιν· καὶ ἀφ' οὗ, λοιπὸν, κατὰ νόμον σχεδὸν ἀνεξαιρέτων γυνῆ καὶ κρίσις εἶναι ποσὰ ἀντιστρόφως ἀνάλογα, ἔπεται ὅτι γυνὴ καὶ ποίησις δὲν εἶναι ποσὰ εἰς εὐθὺν λόγον. Πρέπει, τέλος πάντων, νὰ πεισθῶσιν αἱ γυναῖκες ὅτι πρέπει νὰ κυφορῶσι πλεον τοῦ τακτικοῦ ἐνεναυμήνου τὰ ἐκτρώματά των αὐτά. Ὅσα εἶπον πρὸ τριῶν μηνῶν διὰ τὰ ποιήματα τῆς κ. Λάμαρη, προκειμένου περὶ τῶν ποιημάτων τῆς Κυρίας Ἀθανασιάδου, πρέπει νὰ λεχθῶσιν εἰς τὸ τετράγωνον. Παντελῆς ἀγνοια τῆς ποιητικῆς τέχνης εἶναι πανταχοῦ πασιφανής, τὰ δὲ ποιήματα παιδαριώδη πάντα, ἐξ οὗ ἐμφάνεται ὅτι ἡ ποιήτρια ἢ εἶναι παιδίσκη, ὅτε ἐξ ὅλης ψυχῆς συγχωρεῖται ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ γράψῃ καλλίτερα (καὶ τὸ εὐχόμεθα) ἢ εἶναι παλιμπαις, ἐν ἣ περιπτώσει δὲν συγχωρεῖται οὔτε εἰς τὸν νῦν αἰῶνα οὔτε εἰς τὸν μέλλοντα.

Γερασ. Σπαταλά ὠδὸς. Τυπογραφεῖον τοῦ Βεργιανίτη. Ἀθήνα. 1911. Σελ. 24. Δρ. 1.

Τὰ πρῶτα ποιητικὰ δοκίμια τοῦ κ. Σπαταλά ἔλαβον μετὰ χεῖρας ἐν τῇ ιδέᾳ ὅτι καὶ καλὸν θὰ ἔγραφεν ὁ σθεναρὸς συζητητής των ποιητικῶν κύκλων τοῦ «Νέου Κέντρου».

Δυστυχῶς ἡ ἐλπίς μου ἀπεδείχθη ματαία· ὅχι ὅμως ἐξ ὀλοκλήρου· τοῦτο ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ἐκ τῶν προτέρων, διότι α') καὶ ὁ στίχος του φαίνεται καλῶς ἐπεξεργασμένος, β') δὲν ἔχει τὰς ἀπαισιωτάτας ἐκείνας χασμωδίας ἄλλων νέων ποιητῶν, γ') εἶναι ἀπλοῦς καὶ κομψὸς ἐν τισιν ἰδέαις, δ') φαίνεται ὅτι ἔχει πολλὰ τῶν καλῶν προσόντων, ἐφ' ὧν στηριζόμενος θὰ προχωρήσῃ καλῶς εἰς τὴν εὐθείαν ὁδὸν τῆς ποιητικῆς ἐξελίξεως.

Εἰς τοὺς πλείστους τῶν νεωτάτων ποιητῶν μας ὀφείλει πᾶς, ὀρθῶς σκεπτόμενος, νὰ προσφέρῃ, ἀντὶ συνδρομῆς πρὸς ἔκδοσιν τῶν ποιημάτωντων, τὴν πικροτάτην περιφρόνησίν του, ἵνα τραπῶσιν ἐπὶ ἄλλα ἔργα καὶ πρακτικώτερα καὶ κατώτερα, ἐπειδὴ οὐ παντός πλεῖν εἰς τὴν ἀφνειὸν Κόρινθον τῆς Ἑρατοῦς καὶ ἐπειδὴ διὰ τῶν ἑαυτῶν ποιημάτων—βδελυρῶν ἀσελγειῶν ἐνώπιον τῶν ἐννεά Μουσῶν—τρανῶς ἀποδεικνύουσιν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνωσι ποτε καλοὶ ποιηταί. Οὐδὲ μετρίων ποιητῶν ἔχομεν ἀνάγκη· ἢ νὰ δημοσιεύσῃ τι, ὅπερ νὰ μείνῃ (ἔστω καὶ ἂν μικροὶ σύγχρονοι τὰ ὑβρίσωσιν ἢ περιγελάσωσιν), ἢ νὰ φεισθῆς τῶν δυστυχῶν τρίτων, οἵτινες δὲν σοὶ ὀφείλουσι νὰ πάσχωσιν ἔστω καὶ τὴν μίαν στιγμὴν τῆς ἀνγχώσεως τῶν παραληρημάτων σου, καὶ σαυτοῦ ἵνα, μὴ γίνῃς καταγέλαστος, τοιαῦτα τεκταινόμενος.

Καὶ αὐτὰ μὲν εἶναι διὰ τοὺς πλείστους τῶν νέων ποιητῶν μας· διὰ τὸν κ. Σπαταλᾶν ὅμως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἐν πεποιθήσει ὅτι ὁ χρόνος δὲν θὰ μας διαψεύσῃ, ἀποίει καὶ ὁ κόπος σου δὲν θὰ ἦναι μάταιος· καὶ ἂν σήμερον ἀπέτυχεσ καὶ ἂν αὔριον, βλέπων τὰς σημερινὰς «Ἔδδας» σου θὰ στενοχωρῆσιν, ὅμως μεθ' ἑξῆς πάντως θὰ γράψῃς ποιήματα, δι' ἃ θὰ στενοχωρῶνται ἄλλοι, ὅτι δὲν δύνανται ἢ δὲν

ἠδυνήθησαν νὰ τὰ γράψωσι. Καλλιέργησον καλῶς τὸ φυτώριόν σου καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι, καὶ σὺ ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ ὑψωθέντος μακροχρονίου θὰ ἡσυχάσῃς καὶ θὰ κοιμηθῆς τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου καὶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι θὰ δρέψωμεν καρπούς, ἀνταξίους τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἰονίου πατρίδος των».

Ὁ κ. Σ. (διότι πρὸς διόρθωσιν του πρέπει νὰ τῷ εἴπωμεν καὶ τὰ λάθη του) ἀποδεικνύεται κακὸς χειριστῆς τῆς δημοτικῆς μας· ἀναμειγνύει τὰς λέξεις τῆς δημοτικῆς καὶ τῆς καθαρευούσης διεστρεβλωμένας, μεταχειρίζεται κοκλήλους ἢ ἀπαξ (ὑπ' αὐτοῦ) λεγομένους τύπους, δὲν μένει, ἀνηπηρεαστο τῆς οἰκογενειακῆς διαλέκτου, παρουσιάζει ἀνερίκτους προσωπογραφίας καὶ ἐμφανίζει ἀστηρίκτους παραβολάς, δὲν ἔχει ἀκόμη χωνεύσει καλὰ τὸν στίχον, δι' ὃ ἢ ἄρσις δις καὶ ἢ θέσις τετράκις εἶναι παράμετρος καὶ δὲν ἔχει συστηματοποιήσει ἀκόμη τὰς ἰδέας του· φαίνεται μᾶλλον πεσσιμιστῆς καὶ καταντᾶ ἐνίοτε εἰς φευκτέους πλατυασμούς. Πρέπει προσέτι νὰ διορθώσῃ καὶ τὴν ὀρθογραφίαν του, ἧς τὸ ἀντίθετον δὲν δύνανται νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Τυπογραφικὴ ἀβλεψία» φάσμα· διὰ πάντα τῶντέρω δύναμαι νὰ φέρω ἐν ἀνάγκῃ καὶ παραδείγματα, ἅτινα, δυστυχῶς, δὲν θὰ ὦσιν ὀλίγα.

Νέα ἐπισταμένη μελέτη τῶν ποιημάτων ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ των θὰ πείσῃ αὐτὸν ὅτι, ὅσα εἶπον, εἶπον ὡς ἐλεύθερος κριτικὸς καὶ πρὸς καλὸν του, διότι, ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν μας χωρίζῃ (ἀνθρώπους), μᾶς ἐνώνει ὅπως ἡ μεγίστη ἰδέα τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Τέχνης καὶ ὁ σύγχρονος προσανατολισμὸς πρὸς τὸ εὐελπι μέλλον τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως.

Μάρκου Η. Μ. Ἀρμυκόλλα.

Λιλή. Δραμάτιον εἰς πράξιν. Ἀθήναι. Τυπογραφεῖον Φ. Φωσκόλου. Σελ. 36. Δρ. 2.

Ὁ κ. Ἀρμυκόλλας, ἄλλοτε ἠθοποιὸς ἐν τῷ Β. Θεάτρῳ, ἐξέδωκε τὸ πρῶτον αὐτοῦ δράματικὸν δοκίμιον. Μίαν σελίδα τῆς ζωῆς του ἐδραματοποίησε, καὶ φαίνεται τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι δὲν κατώρθωσε νὰ μὴ ὑπολαθάνῃ. ἐν τῷ δραματικῷ του ἡ ἐκυτοῦ μορφή καὶ τὰ ἴδια πάθη, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπροίκισε τὸ δράμα του μὲ λεπτότητα αἰσθητικῆς, μὲ εὐγενῆ ἀντίληψιν, μὲ πολλὴν κρίσιν καὶ μὲ φυσικὴν γλῶσσαν. Δραμάτιον ἐκδοθὲν μόνον καὶ μόνον ἵνα ἐκκάψῃ παλαιὰ πάθη ὅπως φαίνῃται, καὶ καταλήξῃ—ἴσως παρὰ φύσιν καὶ δυνατόν—εἰς ὃ τέλος λήγει, δηλ. τὴν παραμονὴν τῆς Λιλῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἐρχστοῦ της, ὅσκη ἤποτε μικροπροτερήματα καὶ ἂν ἔχη, δὲν θὰ καταρθώσῃ ὅμως, νομίζω, νὰ «πιάσῃ» ἐπὶ σκηνῆς· τοῦτο ὅμως δὲν κωλύει νὰ εἴπωμεν ἐν πεποιθήσει ὅτι ἡ «Λιλή» εἶναι μία ζωηρὰ πλάσματος τῆς ζωοφόρου τοῦ νεοελληνικοῦ δραματικοῦ Παρθενῶνος, ἐν ᾧ αἰώνια ἀγάλματα ἰδρύθησαν τὰ δράματα τοῦ Σπύρου Μελεᾶ, οἱ «Πετρογάρηδες» τοῦ κ. Χόρν, μεταξύ ἄλλων τῶν παλαιότερων καὶ ἐνός-δύο συγχρόνων.

Μανώλη Μαγκάκη. Τὰ περίφημα Σοννέτα τοῦ Σαίξπηρ ὀυθμικὰ μεταφρασμένα. Ἀθήναι. Τυπογραφεῖον Κρανωτάκη. Σελ. 46. Δρ. 2.

Εἰς ἐλεύθερον στίχον μετέθεγεν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν ὁ κ. Μ. Μαγκάκης, ὁ γνωστὸς Οὐαλδιστῆς, τὰ—terra incognita ἡμῖν—σονέττα τοῦ μεγίστου τῆς Ἀγγλίας δραματοῦργου. Δὲν εἶμαι, δυστυχῶς, εἰς θέσιν νὰ ὀμιλήσω περὶ τῆς μεταφράσεως ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸ πρωτότυπον, δὲν ἀμφιβάλλω ὅμως ὅτι ὁ ἐρμηνευτῆς

τοῦ Πύλου Swan ἐνέδωσε τὸ ἐλληνικὸν ἔνδυμα αὐτὰς ταύτας τὰς ἰδέας τοῦ ἀγγλοῦ ποιητοῦ, ἀπαραλλάκτους καὶ ἀνκλωϊώτους· τοῦτο ἀποδεικνύεται ὑπὸ τῆς φωτεινῆς ἐκφράσεως καὶ ὑπὸ τῆς ἐν πλείστοις ἀναγνωρίσεως ὑφ' ἡμῶν τῆς φωνῆς τοῦ φίλου δραματοῦργου, γνωστοῦ διὰ τῶν περ' ἡμῖν φωνογράφων του, οἵτινες φέρουσι τὰς σφραγίδας· Ταβουλάρης, Λεκατσᾶς, Κουντογιάννης.

✱

Χρ. Βαρλέντη. Ἡ Βουβή. Ἀθήνα. Τυπογραφεῖον Α Δικληση. 1911. Σελ. 32. Δρ. 1.

Ὁ κ. Βαρλέντης ἐδραματοποίησε τὸ γνωστὸν παραμῦθον τῆς Βωβῆς Νύμφης. Τὸ δράμα διαίρεται εἰς δύο μέρη ἀναγκασίως, ἵνα δικαιολογηθῇ καὶ ἡ μεταβολὴ τῆς σκηνῆς καὶ ἡ πάροδος διετίας.

Τὸ δράμα τοῦτο, τὸ πρῶτον, ἂν μὴ ἀπατῶμαι, τοῦ γνωστοῦ λογοτέχνου κ. Βαρλέντη, εἶναι πραγματικῶς ἐλληνικὸν δράμα, εἶναι καλῶς σκηνικῶς διατεθημένον καὶ, ἂν καὶ ἔχη φράσεις καὶ ἰδέας τινὰς βανυσοῦς, ὅμως παρέχει πιστὴν καὶ ζωηρὰν φωτογραφίαν τῆς κοινῆς λαλιᾶς καὶ ἀντιλήψεως καὶ βιωτικῆς οἰκονομίας. Εἶναι ἀληθές ὅτι δὲν θὰ ἐζημιώσῃ τὸ δράμα ἂν ἐστερεῖτο τῆς σκηνῆς τῶν Νηρηίδων, δὲν εἶναι ὅμως ψεῦδος ὅτι αὕτη εἶναι λίαν κομψή, ἂν ὁ μονόλογος τῆς Σμαράγδας μὴ εἶχε τὴν πολυλογίαν ἐκείνην, ἧτις ὅμως δὲν εἶναι καὶ ἀφύσικος.

Τὸ δράμα εἰσέρχεται εὐθὺς ἀμέσως in medias res, ἐγείρει τὸ ἐνδιαφέρον εὐθὺς ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Θύμιου καὶ τῆς Μαγίσσης καὶ ἔχει πραγματικῶς πολὺ δυνάτεις σκηνάς, ὡς π. χ. τὴν τῆς Μαγίσσης καὶ τοῦ Βιολιντζῆ, τὴν τοῦ Θύμιου καὶ Σμαράγδας Βωβῆς ἐν τέλει τοῦ α' μέρους καὶ τὴν τῶν δύο γερόντων ἐν τῷ β' μέρει μὲ

πολὺν ρεαλισμὸν.

Τὸ δρᾶμα ἔχει καὶ πολὺν λυρικισμὸν, ὡς π.χ. τὸν ἔξοχον μονόλογον τοῦ Βιολιντζῆ καὶ τοῦ Θύμιου, μόνον δὲ ἀμυροῦται ὑπὸ τοῦ βεβιασμένου πῶς τέλους ἡ καλὴ ἀπὸ τοῦ δρᾶματος ἐντύπωσις.

Ὁ ποιητὴς φαίνεται ὅτι μετὰ μεγάλην μελέτην ἔγραψε τὸ δρᾶμά του, πληροῦν πάντας τοὺς ὅρους τοῦ ἀριστοτελείου ὀρισμοῦ τῆς τραγωδίας. Ἀνεπιφυλάκτως συνιστῶ τὸ δρᾶμα πρὸς μελέτην καὶ διδασκαλίαν ἀπὸ σκηνῆς.

✱

Βίλλεμ Βὰν Σκέρνερ Ἀρχαῖο Παράμυθι. Μετάφρασις **Ραχήλ**. «Παναθήναια» 30 Νοεμβρίου 1911.

Εἰς τὸ δεκαπενθήμερον εἰκονογραφημένον περιοδικὸν «Παναθήναια» τῆς 30 Νοεμβρίου ε. ἔ. ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τινος κυρίας **Ραχήλ** μετάφρασις τοῦ ἀρχαίου Πραμοῦ-

θίου τοῦ Ὀλλανδοῦ Βύλλεμ Βὰν Σκέρνερ.

Τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο ἀδιάφορον διὰ τὴν «Κριτικὴν Βιβλιογραφίαν» ἂν ἐπρόκειτο περὶ μεταφράσεώς τινος διηγήματος, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀναφέρεται εἰς τὸ οὕτως εἰπεῖν παράρτημα τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας ἐπειδὴ ποιητικώτατα εἰκονίζει τὰ κατὰ τῆς γέννησιν δῆθεν τῆς ὠραιότητας ἑλληνικῆς Κερκύρας, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μείνῃ ἀδιάφορος. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν κατωρθοῦτο νὰ δημοσιευθῶσι πάντα τὰ ἔργα ἢ ἐργίδια τῶν ξένων, τὰ ὅποια ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀρχαίαν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ Κριτικὴ Βιβλιογραφία χαίρει τῆς ἀσμενῆς τὴν ὠραίαν μετάφρασιν (ἥτις ἔπρεπε νὰ μὴ μολύνηται ὑπὸ τινων ἀναρμοστων λέξεων) καὶ παροτρύνει καὶ τὴν μεταφράσασαν καὶ πάντα ἄλλον δυνάμενον νὰ ἐξελληνίσῃσι τοιαῦτα κλασσικὰ ἔργα.

Δ^ρ Ν. ΛΙΒΑΔΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 50,000,00) - ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡ. 10,487,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Διεύθυνσις Τηλεγραφικὴ « Ἀθηναϊκὴ »

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ :

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ : Ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρα, Καλάμιας, Τριπόλει, Βόλω, Λαρίση, Ἀργονίῳ καὶ Καρδίτῳ.

ΕΝ ΚΡΗΤῃ : Ἐν Χανίοις, Ἡρακλείῳ καὶ Ρεθύμῳ.

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ : Ἐν Κωνσταντινουπόλει (ὑποκατάστημα ἐν Γαλατᾷ μετὰ Πρακτορείου ἐν Σταμπούλ), Ἀμσόφ, Τραπεζοῦντι, Κερασοῦντι, Πάρφα, Σμύρῃ, Χίῳ, Μεσοῖνι, Ἀδάνοις, Ταρσόφ, Θεσσαλονίκη, Σέρραϊς, Καβάλλα, Ξάνθη καὶ Ἰωαννίνοις.

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ : Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μιδάν), Κάτω (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μουσῦ), Ζαγαζικίῳ, Μανσοῦρα, Μι-Γκάμρ, Τάνια καὶ Μπενί-Σουέφ.

ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῳ : (No 22 Fenchurch Street), ΕΝ ΑΜΒΟΥΡΓῳ (Domhof, Mönckebergstrasse 18), ΕΝ ΛΕΜΗΣῳ : (Κύπρου), ΕΝ ΛΙΜΕΝΙ-ΒΑΘΕΟΣ (Σάμου), ΕΝ ΧΑΡΤΟΥΜ καὶ ἐν ΛΙΜΕΝΙ-ΣΟΥΔΑΝ (Σουδάν).

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1911

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Διαθέσιμα :

Ἐν τῷ Ταμείῳ καὶ προ' ἐγγυησίαις Τραπεζαῖς Δρ. 12,625,479.94)	Δρ. 27,013,065.32
Παρά Τραπεζ. ἐν Εὐρώπῃ καὶ Σημεῖα ἐν χαρτοφυλακίῳ " 14,387,585.38)	" 32,247,570.16
Προεξοφλήσεις καὶ προκταβολαὶ ἐγγραμμάτιων	"
Ἠγγυημένοι λογαριασμοὶ :	
ἐπὶ ἐνεγύρω χρεωγράφων Δρ. 64,736,555.12)	
δι' ἐμπορ. καὶ ἄλλων ἐγγυήσεων " 82,945,997.29)	" 158,012,474.47
ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων " 10,329.922.06)	
Τρέχοντες λ)σμοὶ χρεωστικοὶ	" 29,581,275.50
Ὑμολογίαι Ἐθν. Δανείων, Λιμενικῶν Ταμείων καὶ Ἀνωμόμων Ἐταιρειῶν	" 23,863,843.11
Χρεώγραφα καὶ τοκομερίδια	" 9,106,017.01
Συμμετογαὶ εἰς ἐπιχειρήσεις	" 2,502,746.—
ὑποκατάστηματα	" 3,785,374.07
Κτήματα Τραπεζῆς	" 4,856,104.41
Ἐγκαταστάσεις, ἐπιπλα, χρηματοκιβώτια κτλ.	" 1,279,416.16
	Δρ. 292,247,886.21

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Ἐπιχειρῶν Δρ. 50,000,000.—	
Κεφάλαιον τακτικῶν Ἀποθεματικῶν	" 5,480,000.—
Ἀποθεματικὸν Προνοίας	5,000,000.—
Κιταθέσεις ὀψεως Δρ. 37,832,667.32)	
" προθεσμίας " 53,336,758.19)	" 136,738,734.24
" πολυετεῖς καὶ με' προειδοπ. " 30,662,176.84)	
Ταμειευτήριον " 14,907,131.89)	
Τρέχοντες λ)σμοὶ πιστωτικοὶ	" 28,198,233.85
Ἐξωτερικοὶ λ)σμοὶ	" 50,046,857.91
Προσωρινοὶ λ)σμοὶ καὶ διάφορα	" 16,784,060.21
	Δρ. 292,247,886.21

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς
ΖΑΦΕΙΡΙΟΣ Κ. ΜΑΤΣΑΣ

Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς
Φ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΩΛΟΥΜΕΝΟΝ ΧΩΡΙΣΤΑ ΤΙΜΑΤΑΙ :
ΕΝ ΤΩ ΒΕΩΤΕΡΙΚΩ ΔΡ. 2 ΕΝ ΤΩ ΕΒΕΩΤΕΡΙΚΩ ΦΡ. 2
*Ελεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.